

Gönülden Damlalar...(1)

Ey Sevgili!

Seni seven herkes Müslüman sayılır
İsterse kâfir olsun,
Deryana boşalan her dere arınmıştır
İsterse çamurlu olsun.

Gül bahçene bir gül dikmeyi diledim
Zâtına layığı bulamadım,
Gül den dilekten vazgeçtim
Kendimi bahçende buldum.

Gül yüzünü görmeyi dileyince
Benden kaçıp gittin,
Gönlüme döneyim deyince
Bende gönül bırakmadın

Aşkından bir kadeh sundun
Gayrı nasıl olunur Sensiz,
Lütfundan bir ruh indirdin
Gayrı nasıl ölünür benliksiz

Can pazarında candan daha değerli ne var
Canın sahibi Sen olduktan sonra,
Nefs mezâdında ölüden daha değerli ne var
Ölü nefsin tâlibi Sen olduktan sonra.

Gözümde bir damla yaş arar oldum
Sanki kurumuş yaprak gönlüm,
Yüzümü eşiğine sürmeye geldim
Sanki savrulmuş toprak gibiyim.

Benim maksadım Sensin
Aşk ise bahane,
Benim canım Sensin
Hayat ise bahane.

Peşinden yollara düştüm
Ne yerin belli ne yurdun,
Derdinden dertlere düştüm
Ne gecen belli ne gündüzün,
Hasretten hayrete düştüm
Ne görülürsün ne tutulursun,
Feryadım kendinden kendine
Ne varlığın belli ne yokluğun.

Amâ'dan gelir Amâ'ya dönerim
Yoktur gayrı bir kimliğim
Ne acıyım ne tatlıyım
Sırrındaki ilâhi iksir gibiyim

Gönülden damlalar... (2)

Ey Aziz!

Hakikat makamına varmadan sunulan

Zehiri içersen ölürsün

O mânâ sende belirince

Zehiri içmezsen ölüsün.

Şekille, klişeyle uğraşma; her şeklin, her kıvrımın O'ndan bir koku taşıdığını da unutma. Hiçbir şeyi şunun bunun sözüyle değerlendirme. Özürlü değilsen kendin ara, kendin bul, kendin gör. Fâsık fâsıktır diye ulu varlık ululuğundan bir şey yitirmez. Her misâl kendi kabiliyetiyle hüküm sürer. Gözden amaç Sevgili'yi görmektir her surette. Kulağın işi Sevgili'yi duymaktır her seste. Yağmurdan maksat berekettir bütün âleme. Sevgiyle yoğrulmuş gönül, bulunmaz nimettir sahibine. Değer verme senliğe-benliğe, soyluluk birikintilerine. Kimsenin zaafını yüzüne vurma ki senin de noksanını bir örten çıksın.

Ne denli ikiyüzlü olduğunu kabul etmez mağrur olan. Ne de dilinden çıkana sahiplenir ortaya konuşan. Elde edilemeyeni kırıp dökmeyi diler, sevgiden noksan olan. Bilmez mi ki kırık yıkık gönlün sırrındadır paha biçilmez olan. Biziz ona ateş götüren; cehennemde ateş ne arar! Mânâdan maddeye, vuslattan hasrete düşen biziz. Küfe gibi yüklenmişsin dünyayı, derdini, sevdasını. Küfeyi bırak da gönlüne bak. Sevgiden başka ne bulursan bil ki hepsi hayal, hepsi yalan.

Oluşların en güzelidir benliksiz sevmek.

Ölümlerin en güzelidir benlikten ölmek.

Nedamet getirmeyen sevgi gerçek muhabbettir.

Huzur balı tatlıdır. Zirâ huzur gönlün şifasıdır.

Alçakgönüllülük sözde değil gönüldedir.

Zenginlik malda değil candadır.

Sevdiğini gerçekten seven için sevgisini ispat nispeten kolaylaştırılmıştır. Asıl zorluk koşulsuz sevdiğini iddia edene hazırlanmıştır. Kimdir gerçek seven? Sevgi sözde değil özdedir ve herkesin ondan bir nasibi vardır. O nasibin sahibi sevginin ya suretiyle yetinir ya da sevginin hakikatini arar. Hakikat yolcuları içinde aşkın zorlu sınavına girmeyen yoktur. Seven sevgisinde benliği için mi ya da hakikat aşkıyla mı talep ettiğini öğrenmek durumumdadır.

Sevginin hakikati Hakk'tadır; Hakk'tan benliksiz gelir. Güneşin ışınlarının eşyayı aydınlatması gibi gönülleri kavrar. O gönül ki nefsinin mânâ ve makamı üzerine aydınlıktan nasibini alır, sevginin ışığıyla benliğinin hakikatini tanır. Kim nasıl tanırsa onun idrak ve ilmi odur. Yaşama bakışı odur. Gönül kabı saf olmayanın sevgisinin acılığı, benliğinin tortusuyla orantılıdır. Tortu boşaldıkça benliğin sertliği yumuşar, acılığı nispeten tatlılaşır. Berraklaşan her şey, o şeyin hakikatini gösterir. Her şeyin hakikati ise Hakk'tır. Zirâ gerçek seven Hakk'tır. Sevilen Hakk'tır, sevgi Hakk'tır.

Gönülden Damlalar... (3)

Yapay olan her güzellik doğa önünde önemini yitirir.

Yaradılışı güzel olan güzelleştirilmiş olandan üstündür.

İnsan kendinde olmayanın peşine düşer.

Kendisinde olanın farkında değildir.

Şişeye konulmuş su, şişe ile sınırlı değildir.

Bütün şişeler tükense su tükenmez. O hâlde şişe, suyun ölçüsü değildir. Belki şişenin özelliği, suyu olduğu gibi göstermesidir. Ölüye, su can vermez. O, canlı olanı canlı tutar. Zirâ can Hakk'tandır.

Yakınlığın en güzel örneği olgunluktur. Olgunluğun içinde her şey vardır ve o şeye O'ndan daha yakını yoktur. Gönül öyle bir cezbe merkezidir ki, sevgi ve hikmetin talibi odur. Birlik ve birlikteliğin mahalli, emrin muhatabı odur. İdrak edilemeyene yönelik onunladır.

Söz, mânâya kılavuzluk eden bir rehberdir. Her peygamber getirdiği kitabın mânâsıdır. Yazılı olan sayfeler ise mânânın suretidir. Öz ve söz, içsel ve dışsal (bâtın-zâhir) olarak mânâ ve suretiyle tecelliye mahal olmuştur.

Söze gerek olmasaydı, kitap yazılı olarak ortaya konulmazdı. Söz mânâya dayanmasaydı, temeli olmayan bir bina gibi yıkılırdı. Mânâ, o şeyin aslı ise söz de onun surette ifade edilidir. İnsan ki canlı bir kitaptır, kendindeki mânâları okumakla yükümlüdür. Bu yükümlülük "oku" emrinin bir gereğidir. Ancak yazılı olan şey okunur.

O hâlde bizler her eylemimizde bizde mevcut olan bir mânâyı okuyor, o mânâyı dile getiriyoruz. Hayat, kişinin kendi kitabını okumasından ibarettir ve herkes onu kendince okur. Okumanın sonu yoktur.

Seven ve sevilenin birlikteliği özde mânâ itibariyledir. Suretler mânâyâ vesile kılınmış sebeplerdir. Sevgi yalnızca surete münhasır kılınmış olsaydı, kuzguna yavrusu güzel görünmezdi. Memeli bir hayvan kendi türünden olmayanı reddedip, emzirmezdi. Oysa doğa bunun örnekleriyle doludur. Seven için ne güzellik, ne de çirkinlik bir şey ifade eder. O, sevdiğinin gönül kabından mânâ iksirini tatmıştır. Suret, o iksirin sunulduğu bir testi gibidir. Mânâ iksirinin sâkisi ise Hakk'tır. O hâlde sevenler her surette aslında Hakk'ı sevmiş olurlar.

Mânâda bütünleşmeyenlerin suretteki beraberliklerinin devamı zordur. Bize güzel görünen gözün sureti değil gözden akan sevgi pınarıdır. İçi boş testiden ne tat alınabilir ki, isterse kabı kristal olsun. Kezâ secde, kulluğun ve özdeki sevginin bir ifadesi olup suretin yatıp kalkması değildir. Secdenin izi ve işareti güzel ahlâktır. İnsanın yaratılışındaki güzel ahlâkın niteliklerini taşımadan yapılan suret secdesi ile, o ahlâkın gereklerini yerine getirerek sevgiyle yapılan mânâ secdesi arasındaki fark, görenle görmeyen arasındaki fark gibidir. Meleklerin secdesi ile insanın secdesi, kuşların secdesi ile bitkilerin secdesi mânâda kulluklarını dile getirmeleri yönünden birdir. Bilerek ve tercih ederek yaptığı için insanın secdesi daha faziletlidir.

Gönülden damlalar...(4)

Bir şeyin değeri ona karşı duyulan özlem ve sevgiyle ölçülür. Dünya, suretle ilgili haz ve lezzetlerdir. Âhîret ise mânâ ile ilgili zevklerdir. Özün özelliği ise her ikisini de seyredip Allah'tan gayrına yönelmemesidir.

Gönül levhasında ne yazılı ise insan o mânâyı taşır. Kişi kendi hakkında verdiği değer hükmüyle sabitlenir. Gönül gözü bu hükmün dile getirildiği bir mücevherdir. Mânâ mücevherinin ışığı sözcüklerde yansır ve güzel söz Hakk'a yükselir. "Konuş ki kim olduğun anlaşılsın" daveti, bu mânâyı ifade eder. Gönülden gelen titreşimler mânâ kabının içindekinden bize haber verir.

Önce güneş doğar, sonra gün aydınlanır.

Önce gönül sever, sonra suret gönlü takip eder.

Gönül, letafeti nedeniyle kanatlıdır.

Beden ise kesafeti nedeniyle kayıtlıdır.

Her şey kabiliyetiyle orantılı olarak kendi değerini bulur. Sabırla taş elmas olmaz ama zamanla kömür elmas olur. Tıpkı sabırla koruğun helva oluşu gibi. Karşımızdakilerde eleştirdiğimiz her şey bizde henüz olgunluğa ermemiş bir yönümüzün bize yansımasıdır. Yeterince olgun olsaydık, her işin olması gerektiği gibi oluştuğunu bilip, orada bir noksanlık aramazdık.

O hâlde hüsnüzan sahibi olmak, gönlü ve zihni zorlayıcı benlikten arındırmanın hiç değişmez kuralıdır. Zirâ hüsnüzanda önyargı yoktur, yargılama yoktur, gıybet yoktur. Kendinde noksan olduğuna inandığın her duygu ve düşünceyi muhabbetle doldurmaya çalış ki, kim sende bir noksanlık ararsa orada muhabbeti bulsun.

Hiç unutma ki, sevgi her eksiği tamamlayan en güzel yetkinliktir. İnsan her “an” yeniden var edildiğinin farkında mıdır? 'An'ın içinde varlığın hakikatini aramayan insan kendini zamana yayar. Zaman, zıtların belirginliği için zorunludur. Zaman olmasa benlik olmaz. Benlik bilinci olmasa, imân ve küfür olmaz. İspat ve red olmaz.

Geçmiş ve gelecek, hatıra ve hayallerden güç kuvvet alır. İstek ve talep gönülden çıkarsa, fâni benlik kendine tutunacak dal bulamaz. 'An', fâni benlik ötesi hüviyetin sonsuz ve sınırsız özgür ifadesini dile getirir. Bu nedenle benliksiz sevgi, Hakk'ın her 'an' sunduğu muhabbet olup, karşılıksızdır ve zamanla kayıtlı değildir. Bu mânâda ölüm, benliksiz değerlere dönüşüm demektir. Benliksiz değerler, nefsanîyetin öne çıkarılmadığı manevî incilerdir. Kişisel değil evrenseldir. Benliksiz değerlerle özdeşleşen insan nefsin fâni âleminde ruhun bekâ âlemine intikal eder. Âlemlerle bütünleşir. Gönülde bu bütünlüğü ve birliği yaşayanın kıyameti kopmuş demektir. Zirâ kıyamet meleği gönülden üfler. Sûr'a üflenmesi, beşeri sıfatlardan hakkâni sıfatlara geçiş demektir ki, yer kabuğunun çatlaması gibi, senlik-benlik olan 'ikilik' sarsılıp yerini Tek'in hüviyetine bırakır. Varlığa hâkim unsur ruh olur. Beden sultanı da odur.

Beden surdur gönlünse İsrâfil

Duymayan sağır duyan sultan oldu.

Sevgi şaraptır ruhunsa kadeh

İçmeyen sarhoş içen mecnun oldu,

Varlık Hakk'tır, özünse tanık

Görmeyen âmâ gören Mevlâ oldu

Gönülden damlalar... (5)

Bir şeyin karanlıktan aydınlığa çıkması onun görülüp fark edilebilmesi içindir. Fark edilemeyen şey ise istifade edilir değildir. Hazinenin saklı kalması ona değerinden bir şey kaybettirmez. Ne var ki kendisinden yararlanan zenginliğin kıymeti ve faydası belirgin olur. Tıpkı her an kendisinden daha fazla yararlanan ilim ve hikmet hazineleri gibi.

İnsan ki en değerli hazineden daha değerlidir; kendisindeki mücevheri bilip tanımayanın kendisinden istifade etmesi mümkün müdür?

Denilebilir ki hazinenin özelliği ve değeri gizli olmasındadır aksi takdirde o çoktan kapışılmış olurdu. Ancak hikmet, onu bulup çıkarmak için gayret edeni bekler. Duanın hakikati, duaya uygun eylemde bulunmaktır ki dua boşa çıkmazın.

“İlmimi artır” duası bu anlamda hikmete ulaşmak için gayreti de ortaya koymaktır ki niyetle hikmet buluşabilsin. Zirâ gönül, kendindeki güzellikleri çıkararı takip eder. Maksat derin kuyudaki serin suyu dışarı taşımak, kurumuş kuyuya kova salmak değil.

Taş atıldığında kuyudan bir ses geliyorsa bu, suyun varlığına işaret sayılır. Gönülde yankı bulan her güzel eylem de gizli hazinenin varlığına delildir.

Nefsinle özünü bir bilmedikçe kendi içinde parçalanmışlığı yaşarsın, yâni ikiliği. Görsel benlik, kendini farklı ve ayrı bilme yanılgısıdır. Tevhid; nefsinin, ruhunun ve özünün bir olduğunu bilmektir. Bir'in hakk olduğunu tanımaktır, içsel ve dışsal olarak.

Suretin ve mânânın, hakikatin bir görünümü olduğunun farkına varmaktır; yaşamın her mertebesinde. Âlemler varlığın kendini seyir yerleridir, zaman ve mekâna bağlı kalmadan.

Güneş ne batıyor ne de doğuyor, ancak farklı mahallerde görünümündeki değişim bize bunu öyleymiş gibi gösteriyor. Hâl'in seyrine dalan, değişimleri kendi idrakınca algılayıp öyle değerlendiriyor.

Mânânın görünümündeki değişimler güneş ışınlarının denizdeki parıltıları gibidir. Parıltılar birden fazla görünse de, tek bir cevherden geldiği hakikatini değiştirmez. Denizdeki yansıma kendi nefsinin kabiliyetini yaratmaz. O, sadece nefsinde saklı duran kabiliyetinin açığa çıkmasına hizmet eder; nefsinde mevcut olana şahit olur.

Kişinin gönlünde bulduğu mânâ kendi zannı olmamalıdır. Her ne kadar o zanna uygun olarak görünen yine O olsa da. Zan; O'nu ancak bir yönüyle değerlendirip kayıt altına almaktır. Mutlak Varlık her türlü kayıt ve zannın üstünde ve her zan ve düşüncenin yaratıcısı olarak da birliktedir.

Denizdeki zerrenin parıltı hâlinde olması, onun kendi parıltısının yaratıcısı olduğunu göstermez. Zerre, güneş ve deniz parıltısının görünmesine birer aracıdır. Hakk teâlâ ise her aracından münezzehtir ve her aracıyı var edendir. Yaratış birlikte ve müşterek değildir. Zirâ, yaratân çok değildir, 'Tek'tir.

Dünya ve âhiret görünümüne ancak birer vasıtaadır.

Hakk ise vasıta değil, vasıtayı mümkün kılandır.

Dönüş vasıtaya değil, vasıtanın sahibinedir.

Gönülden damlalar...(6)

Bir mânâ yoğunluk kazanmadıkça surete bürünmez. Lâtif bir titreşim olan mânânın madde âleminde bir surette görünümü için ağırlığının ve yoğunluğunun artması gereklidir. Yağmur ve buz, suyun iki hâlinden meydana gelmiştir ancak, yağmurdan suret yapılmaz, buzdan ise heykeller yapılabilir.

Bunun zıddını söylemek de mümkündür; yoğunluktan ve karanlıktan çıkılmadıkça suretten mânâyâ ve aydınlığa varılmaz. Bu nedenle yoğun ve ağır titreşimler hızlı ve lâtif titreşimlere dönüşmedikçe moral değerlerin ayrı olması kaçınılmazdır. Bütün dinlerde öğütlenen oruç, namaz, zikir ve diğer ibâdetlerin gayesi, kişiyi maddi beden yoğunluğundan özdeki ruhun letafetine yükselterek onu kendi hakikatiyle yüzleştirmektir. Zirâ, insan her nefeste titreşen yüce bir zikirdir.

Ağırlık ve yoğunluk bencil değerlere, hızlı ve yüksek titreşim benliksiz değerlere yönelmektedir. Nitekim en yüce titreşimlerde suret görülmez. O suretin hakikati (melekutiyeti) olan ruhun nûrudur âlemde beliren. Onu gören göz ise gönül gözüdür, can gözüdür. Gönül sevgiyle, can da zikirle meşgul edilebilmelidir ki insan “bozgun çıkarıcı” bir varlık olmasın. Zirâ, yönelinen her titreşimin ayrı bir frekansı vardır. Aşkî talep etmek gönlü sevgiyle beslemek demektir. Rahmete talip olmak kendi varlığını rahmet edici kılmak demektir.

Istıraptan kaçınmanın yolu kimseye ıstırap vermemek, cehaletten sakınmanın kuralı kendini hakikat bilgisiyle aydınlatmaktır. En yararlı iş herkesin en çok yararlandığı iş, en değerli sevgi herkesin ondan nasibini aldığı sevgidir. Kalıcı olmayan her şey, bir hayalden ibarettir. Suretin damak tadı kalıcı değildir, velâkin gönüldeki aşkın zevki ölümsüzdür. Hüzün sevgiyi doyasıya yaşayamamak, neşe ise sevgiyle yoğrulmaktır.

En lâtif varoluşta en yüce değerlerin sevgisine erişilir, yani benliksiz sevgiye. Bu mânâda, özünün hakikatinden haberdar olan Cennette, olmayan Cehennemdedir. Farkındalığın boyutları farklı cennetlerde, cehaletin çukuru farklı derinliklerdedir.

Bir mânâda Cehennem cehaletten arınma vâdisi, Cennet ise bilgelik ve huzur yurdudur. Ölmeden önce ölmek benliksiz değerlerle buluşmak demektir.

Nitekim âlemlerin yaradılışı sevginin eyleme geçişidir. Sevgi, varlığın kendini ifade edişidir. Bu anlamda sevmek var olmak demektir zirâ, sevmek özdeki bütünlüğün ve mükemmelliğin mevcudiyetini yaşamaktır.

Sevgi, sevgiyi benimseyenindir. İnsani değerler de insanlığını benimseyenin olacaktır. Hayvani ruhu yegâne enerji türü olarak kabul etmek isteyene verilecek en güzel cevap, ona ondaki ruh güzelliğini göstermektir, onu terk edip, reddetmek değil. Olgun insan, insandaki kabiliyetleri ve değerleri bilip tanıyan ve onların kendilerini sevgiyle ifade etmelerine eşlik edendir.

Gönülden damlalar...(7)

Rabbimin gül bahçesinden bir koku süründüm

Muhabbet bana yârân oldu.

Aşk kervanında bir dilbere vuruldum

Hakk bana canan oldu.

Sevgilinin daveti her candan duyulur

Gönlüm mânâya şahit oldu.

Görünümündeki değişim o dilberin tavrıdır

Özüm Mevlâ'ya hayran oldu.

Kimi üzüm şarabından sarhoş olup kendi benliğini unutmak ister, kimi aşk şarabından mest olup Hakk'ın bağında ayılmayı diler.

Seven sevdiğiyle daimi beraberlik içindeyse neden şaşkın olsun! Niçin telaşa düşsün! Telaş ve şaşkınlık sevdiğini zaman zaman görenler içindir.

Aşkın bir dış yüzü (zâhirî), bir içi yüzü (bâtınî), bir de hakikati vardır. Dışyüzü suretlerde görünür ve bilinir, Mecnun ve Leyla gibi. İçyüzü mânâda yaşanır; gönlün aşkta hâlden hâle dönüşü gibi. Aşkın sırrı ise onun hakikatinden oluşur ki o, ilahi bir emirdir. Aşkın dış yüzü 'zamana' dönüktür; iç yüzünde 'an' yaşanır. Aşkın hakikati ise hem zamanı hem de anı kuşatmıştır.

Gönlün hakikatini gönül gözlü olanlar görebilir. Aşkın hakikatini ancak âşıklar bilebilir. Öze yakın her şey çok tatlıdır. Karpuzun göbeği gibi. Gönüldeki muhabbet gibi. Bencilliğin ikiyüzlülüğü gönülden kayboldu mu, muhabbetullah nuru gönlü hakikatin aydınlığına kavuşturur. Zirâ, insanın hakikatinde sevmek ve sevilme vardır. Gönül, muhabbetle ferahlar, sevgisiz sıkıntıdadır.

Değer yargıları insanın kendi varlığı hakkındaki düşünceleridir. Hiç kimse diğerrinin değer ölçülerini küçümseyemez.

Zirâ, varlığın zenginliği ve tecellinin çeşitliliği inkâr edilemez. Hiç kimse bir diğerinin değerini küçülterek kendi değerini yükseltmez.

Başkalarına gösterdiğin saygı aslında kendi varlığına duyduğun saygıdır. Diğerlerine karşı gösterdiğin tahammülsüzlük aslında kendi benliğine duyduğun hazımsızlıktır.

İnsanda her mânâ zıddıyla beraber bulunur. Yönelişine göre belirginlik kazanır. Kişinin görsel benliğine yakınlığı zihnindeki düşüncelerden, özüne yakınlığı gönlünde bulduğu mânâlar iledir.

Hakk'a yakınlık ise her misâl ve tanımlamanın ötesinde nitelik dışı yakınlık olup O, bize bizden yakındır. O her düşüncenin yaratıcısı, hiçbir düşüncenin kavrayamadığıdır. O, her mânâ ile beraber hiçbir mânâ ile kayıtlı değildir. Ulûhiyetini (tanrısallığını) hiç kimse ile paylaşmaz. Bu nedenle 'tek' ve ortaksızdır.

Mükemmelliği aramak insanın yapısında vardır. Zirâ o, öyle yaratılmıştır. Ancak, herkesi aynı kıvamda olmaya da zorlayamazsınız. Mükemmelin yanı sıra daha az yetkin ve noksan olan da bulunacaktır. Varlık her giyside görünecek ifade edilemeyen bir mânâ kalmayacaktır. Her an yeni bir görünüşte olmanın hükmü budur. Aksi takdirde herkes aynı inanç ve değerlerde birleşirdi. Mükemmelliği aramak Hakk'a dönmek demektir; ölmek demek değildir. Kendi görselliğinden geçip Mutlak Varlık'a yönelmektir. Kendi yokluğunda benliksiz Ben'in varlığını görmektir. Hakk'a dönmek kendini Hakk'a vermektir. Bu ise özün hakikatine yönelmektir. Özün hakikatine dönmek, özün 'bir' olduğunu bilip, bütün varlığı ayırım yapmadan ve dışlayıp yargılamadan sevmek ve olduğu gibi kabullenmektir. Farklı görünüşler mânânın zenginliğinden olup O, ne aynı ne gayridir.

Gönülden damlalar...(8)

Ey dost!

Varlığının başı yokluk, yokluğunun sonu varlıktır. İnsan hayatını kaybetmez. Kaybolan şey, hisler ve zanlardır. Hisler ve zanlar görsel benliğini besleyen, dolayısıyla yokluğunu (fakr'ını) görmeni engelleyen perdelerdir.

Perdelerin kalkmasını dileyen, önce O'nun sıfatlarına sarılmalıdır ki, kendi yokluğunda Varlığı bulabilsin. Hani nerede, herkesin ayıbını örtüp onları kucaklayıp bağışlamak! Ayrım yapmadan muhabbet saçmak! Duygusallığa kaçmadan özverili davranmak! Benliğini öne çıkarmadan saygılı olmak! Senli-benli olmadan herkese ölçülü yaklaşmak! İnsan dışlamadan insan kazanmak! Varlık aramadan varlıktan soyunmak! Kulluğunu unutmadan kendini unutmak! Kendine hak aramadan Hakk'la Hakk olmak!

Geçici olan (fâni) kalıcı olanın (bâki) gölgesindedir. Gölgenin güneşe çekilişi gibi yokluk varlığa çekilir.

Ey Sevgili! Kendini özdeşleştirdiğin her mânâ, seni kayıt altına alır. Deneyimlemeden sonra her mânâdan Hakk'a dönmek, seni her kayıttan arındırır. Elbette Hakk'ın her lütfuna muhtacız. Sıdk içinde her lütuftan da yine O'na yönelmek, O'nun zenginliğine sınır getirmemek demektir.

Rahmetten umudunu yitirmek ise, kendini bir başka mânâda kayıt altında bulundurmaktır. Oysa Hakk'a ancak Hakk'la yürünür.

O yürüyüşe hiçbir varlık izi iştirak edemez. Hiçbir idrak O'nun Zât'ına varamaz. Hislerin kavrayamadığını gönüller kavrar. Sözün anlatamadığını öz yaşar.

Farklılık giyilen mânâ giysileri yönündedir, öz ve tecelli yönünden değildir. Zirâ tecelli birdir. O, zâtıyla tek, tecellisinde ortaksızdır. Farklılığın muhatabı ise her mânâda hâlden hâle dönüşen gönüldür.

Gönül her hâlden hoşnutsa, onun için üzüntü ve keder kalmamıştır, velev ki başkalarının nazarında itibarı kalmamış olsun. Beğenilip övülmemek benliğin en son kabul edebileceği bir temizliktir.

Beğendiğin hâlleri kabul edip beğenmediklerini reddetmek her hâlden razı olmak değildir. Hâl ki, Hakk'ın tecellisinin gönülde yaşanılmasıdır, hâlden razı olmak Hakk'tan ve tecellisinden razı olmaktır.

Reddettiğin her şey, daha güçlü olarak sana geri döner. Hâlden hâle dönüşün mânâsı budur, ta ki her hâl senin için eşit ola. Yokluğun tepkisi her hâl önünde sessizliktir.

Ateşe ne kadar dayanıklı olursa olsun güneşe konacak bir araç bulunamaz, meğerki güneşin yakıcılığı serinliğe dönüşmüş olsun. Mânâ güneşi karşısında da insan kendi yokluğunu görmeden serinliğe eremez.

Her şey ve her oluş seni sana buldurmaya bir vesiledir. Bulduğun mânâ kendi yokluğunda, Hakk'ın varlığı olsun.

Gönülden damlalar...(9)

Gönül peteğinde çalışan arılar

Bal için kovan aramazlar,

Aşk pınarında yıkanan ruhlar

Sevmek için sebep aramazlar,

Aynı nefeste buluşan canlar

Uçmak için beden aramazlar.

Mânânın güzelliğidir suretlerde yansıyan

Hakk'ın sesidir halkta yankı bulan.

Bilgisizlik bâtil olan, aslı esası hiç mevcut olmayandır. Bilgi ise hakktır, her zaman mevcut olmuş olandır. Zirâ Hakk'ın âlim sıfatı O'nun varlığından ayrılamaz. Nefsini bilen Rabbini bilir; özünün hakikatini bilen, Mutlak Varlık'ı bilir. O hâlde bilgi hakktır, Hakk'a götürür. Cehalet bâtildir karanlığa götürür.

Mademki O, ne doğmuştur ne doğurmuştur, ne O'nu var eden ne de O'dan gayrı var olan bir şey vardır, şu hâlde var olan yalnızca O'dur. Tekliğinin ve birliğinin sırrı budur. O hâlde yaratıştan kastedilen mânâ nedir? Hakikat tektir ve değişmez. Ne var ki hakikatin görünümünün değişimi sonsuz ve sınırsız olup, "O, her an yeni bir iş ve görünüştedir." O'nun görünümündeki değişimin adı yaratıştır.

Hayat ve ölüm bu değişimin halk tarafından algılanışıdır. Mânânın görünümü suret ileidir. Canın huzuru Canan ileidir. Ruhun surete bürünüp görünümüne varlık, görünümünden gayba geçişine yokluk deniliyor. Aslında yokluk olarak tanımlanan mânâ, varlığın görünümündeki bilinirliğinin değişim sonucu bilinmezliğe dönüşümüdür.

Örneğin buğday görünümündeki bir besin enerjisinin önce un değirmeninde öğütülerek un hâline dönüşü ve insan tarafından tüketilmesiyle insan önünde secde ederek yokluğa ermesi ve görünürdeki biliniyor varlığından soyunarak mikro boyuttaki enerjisini insani boyutta devam ettirmesidir. Zirâ yok olan bir şey yoktur. Değişime uğrayan şey vardır.

Sırrı kabirlerde değil dirilerde arayalım. Zirâ, sır hayatın içindedir ve canlıdır ve hep canlı kalacaktır.

İnsan ki bütün isim ve sıfatları bünyesinde topladığı için Hakk'ın suretinde ve O'nun halifi olarak vardır. Zikir bu isim ve sıfatların kendisinde mevcut olduğunun kendisine anlatılmasıdır. Zirâ, zikrin hem mânâsı hem de kelime anlamı hatırlamaktır. Zikrederken bizde mevcut olmayan bir mânâyı kendimize davet etmiyoruz, bizde zaten var olan mânânın, bizdeki ifadesine tanık oluyoruz. Her nefesimizde bu mânâ bizde titreşmektedir. Bu titreşimin içsel boyutu (bâtınî) gönlümüzde, dışsal ifadesi (zâhirî) ise eylemlerimizdedir.

İnsanlar hayatı ya kendi imajlarındaki bir âlemde yaşarlar ve ancak öldükten sonra bu kişisel düştene uyanırlar, ya da ilahi bir lütufla manevi bir değişime uğrayarak bu düştene çıkarlar. Hakk geldi mi bâtıl gider şeklinde açıklanan bu değişim, çoklu benliğin yerini Bir'in birliğine bırakmasıdır.

Bütün gönüllerdedir mânâ yolculuğum

Bütün sevgilerdedir mübarek sonsuzluğum

Sormayın kimdedir gaybdaki sırrım

Bütün canlardadır ölümsüz ruhum.

Gönülden damlalar...(10)

Bir bakıştır hakikate yönelmeni önleyen,
Zannındır sana senlik veren.

Kendini görmen O'nu görmene engeldir.

Gönül kendi kimliğinden geçmeden, yere göğe sığmayan O, gönle nasıl sığsın!

Aşkta eriyenin kendisi aşk olur,

Varlıktan eriyenin kendisi varlık olur.

Huzursuz benliğin huzuru bensiz Bir'liktedir.

Aşkından dertliyim, dermanı Seni sevmektir.

Düşünceler ve kuşklar bu dünyanın boyasıdır. Gönül kabı boyalardan arındı mı, özündeki sâfi hayat suyu gönlün aradığıdır. Hakk'ın cemâli gönülde görünür. Geri kalan her şey perdedir. İsterse o bir idrak, isterse idraksizlik perdesi olsun.

Gönül sevmişse bir sureti,

Muhabbet aslında Zât'adır o,

Halk dalmışsa Hakk'ın deryasına

Yokluğu aslında varlıktır o.

Kendini gayrı bilmen, seni gayrı kılmaz. Kendini aynı bilmen, seni aynı kılmaz. Aynıyla gayrıyı bırak. Bilenle bilinen birdir. Âlemler gönlün bir görüntüsüdür. Görme özürlü için aydınlıkla karanlık arasında bir fark yoktur.

Özünün hakikatine ermeyen için bilenle bilmeyen arasında fark yoktur. Gönülde nakşolunmuş mânânın dışında her isim ve suret gelip geçicidir, ayrılığa düşürücüdür. Meğerki her isim ve surette O'nun nuru görülmüş ola.

Nurun gölge oyunudur şu dünya, şu benlik. Kalıbını yegâne kalıptır sanma, bir renkten arınmak için diğer renge boyanma. Renksizliğin sonsuz ve sınırsız, çizgi kabul etmeyen ve her sureti de hoş gören coşkusuna katıl. Dikeni ala boyamakla onu gül yapamazsın, kabiliyetinde serçe tohumu saklı durandan kartal olmasını bekleyemezsin.

Kedince sevmekle kendini vererek sevmek aynı derecede değildir. Hakikati aramakla hakikat içinde yok olmak bir değildir.

Herkes aynı mânâyı yüklenemez. Herkes aynı yaşantıyı paylaşamaz. Herkesin ilmi ve bilgisi girip çıktığı ilim hazinelerinin nispeti ve kendi istidadı ölçüsündedir. Eski alışkanlıklar yeni âlemlere girmeyi engelleyen setlerdir. Herkes kendi tercih ettiğiyle, niyet ve eyleminin karşılığıyla buluşacaktır. Her karşılıktan vazgeçen, karşılıksız lütfedenle olacaktır.

Gönül ancak gönül ile sevilir

Nur ancak nur ile görülür.

Gönülden damlalar...(11)

Şaşarım ruhumu görmek isteyene
Ruhumun görülmediği bir yer var mıdır?
Sırrımı taşıyan sırrımın kendisi sayılır
Suyu arayanın maksadı elbette sudur
İster yerden isterse gökten olsun!
Gönüllerdir Beni gizli ya da aşikâr bilen
Hani nerede güzelliğimi her gözden gören!

.....

Aşkına bürünüp de geldim bu âleme
Aşkındır beni götüreceğ her âlemden.
Göz güzelliği onun renginden değil, içindeki sevgidendir,
Gönül güzelliği onun ilminden değil, özündeki safiyettendir,
Yüz güzelliği onun suretinden değil, sırr-ı ilâhidendir.
Senden gayrı bir yüz var mıdır ki âlemlerde onu göreyim,
Senden gelmeyen bir söz var mıdır ki titreşimlerde onu işiteyim,
Seninle idrak edilmeyen bir mânâ var mıdır ki onu idrak edeyim.
Senden gelmeyen bir ilim var mıdır ki onu Sensiz bileyim.

Varlıkta görünmeyi reddeden karanlık ile varlığı giydiren nûrun cilveleşmesidir varlıkla yokluk.

Her suret bir mânânın elçisi

Her mânâ varlıkta görünen O'nun emri.

Yediğin içtiğin gönül azığı olsun, topraktan gelen değil.

Sevip övdüğün can Sultanı olsun, toprağa dönen değil.

Ne kadar aşağılanırsan o kadar nefsenden uzaklaşırsın.

Seni aşağılayanlar Hakk'a yakınlığına vesile olanlardır. Onlara teşekkür et.

Mânâ âleminin bineği muhabbettir.

Neyi niçin seçtiğini iyi bil.

Gönül mahzeni gam şarabıyla değil.

Can nûruyla aydınlık ve huzurludur.

Zillete değil izzete yönel.

Zihnle değil gönlünle akıl et.

Bilginin yükünden hafiflemek için bildiğini uygula.

Zihninin yükünden hafiflemek için kimliğini unut.

Umutsuzluk benliğin bir nişanesi

Umut varlığın yoklara hediyesi,

Delillerle yol alma vakti geçmedi mi?

İlâhi esinti sana delilsiz, yelkensisiz yol aldırırın.

Gönlün kıblesi, aşkı ilâhi olsun!

Gönülden damlalar...(12)

Aşk nûrun yüzüdür,
Aşığın aşkında mâşuk görülür.

Aynalar benliksiz yüz arar
Aşkın güzelliğini göstermek için.

Gönüller âşık gönül arar
Nûrun güzelliğini görmek için.

Sebepler, vasıtalar mânâyı daraltır
Ateş gönüle düşmeyince,

Suretler, tenler uzaklığa düşer
Varlıklar aşkta erimeyince.

Aşkın ekildiği yer gönül tarlasıdır
Dikenli zihin değil,

Nûrun görüldüğü yer tevazu aynasıdır
Dev aynası değil.

Ey Sevgili! Sen davet ettikten sonra seni reddedecek takat
kimde var!

Sen dilemedikten sonra sana kavuşabilecek güç kimde mevcut!

Yüzlerini nereye döndürseler, senin yüzünü görenlerin
muhabbetine, göremeyenlere mağfiret eyle.
Yüce katından ilâhi bir görüş bağışla. Seni Seninle görmeyi
herkese nasibeyle.

Tekliğinin nûrundan gönlüme süzülen
Aşkındır ruhuma hayat veren.

Ceylan gözlerin bakışlarındaki mânânın örtüsü
Âlemlere bakışın özündeki güzelliğinin örtüsü
Görünen her tecellinin görünmeyen kimliğinin işareti
Muhabbetinin kokusu sevgiden bir armağan.

Ey Sevgililerin Sevgilisi yüce Allah'ım!
Âlemlerdeki görünüşün ne güzel.
Kendini tanıtışın ne zarif.
Örtünüşün ne mânâ dolu.
Seni sevmek ne kadar doyumsuz,
Seninle olmak ne kadar sonsuz.
Muhabbetinin dokunmadığı bir zerre yok.
Nûrunun bulunmadığı bir ân yok.
Hiçbir ânda Seni kavrayacak mecâl yok.
Yüce mukaddes zâtının nûruyla ruhumuzu kucakla.
Bizleri ayrılık ateşine atma.
Benliğimizle sınırladığımız her idrak, tarif ve tanımlamadan,
lütfunun ve kahrının cilvesinden, sonsuz ve sınırsız
mukaddesatının huzuruna çıkar bizi.
Sevginde fâni, Sevginle bâki kıl bizi.

Gönülden damlalar...(13)

Aracılar ne kadar çok olursa o şeyin hakikatinden haber almak o kadar zor olur. Yapılan her yorum izafi ve fânidir, sahibiyile birlikte gider. Hakikat ne dile gelir ne de tarife.

Toprağı eşmeden suyu bulamazsın

Sırrına varmadan aşkı bulamazsın

Özüne dalmadan deryayı bulamazsın

Hasretin güzelliği Sevgiliye kavuşmak için

Kavuşmanın güzelliği huzura ermek için

Gönül bir kez sevmesin

Toprak yağmuru diler.

Can bir kez uyanmasın

Geceyle gündüzü birler.

Öz bir kez uçmasın

Yoklukta varlığı dinler.

Nefisler dar, gönül ise geniştir. Bu yüzden her güzellik gönülde görülür.

Gülü seyretmek farklı bir mânâ, gülü koklamak farklı, gül harmanında kaybolmak farklı. Gülsuyunun izi kokusudur. Yiğidinki de öyle. Ârifin izini hiçliğinde izle seni aşka iletsin. Âşığın izini gönlünde izle, seni Hakk'a iletsin.

Sükût her acılığı giderir,

Gönlün huzuru sessizliktedir.

Doğruları üstlenmeye talip çoktur

Eğrileri sırtlanacak garip yoktur.

Farkında olduğun mânâ senin hâlinin sebebidir. Mânâyı müşahede eden hâlini de bilmiş olur. Hâl, geçmiş ve gelecekte değil, an'dadır. An, yaşamakta olan varoluştur.

Vaktin darlığı mânânın an içinde sınırlı olmasından ileri gelir. Vaktin tükenmesiyle mânânın görünümü ve ifadesi değişime uğrar. 'Her şey vaktinde güzeldir' denmesinin sebebi budur. An'ın hakikatini yaşayan, mânâ ile dopdolu olup vaktini güzelleştirmiş olandır.

Güzelin güzelliği özündeki ilâhi sevgi nedeniyledir ve Hakk'ın muhabbet nûrundan nasipsiz hiçbir görünüm yoktur. Her tecelli ve duruş güzeldir. Zirâ o varoluş muhabbetullahtan meydana gelmiştir. Rahmet, başı sonu olmayan bir belde gibidir ki, varoluşun her zerresinde ilâhi hikmet ve muhabbeti birlikte görürsün. Güzelliği göremeyen varlıkta öze inemeyendir. Özün güzelliğini görenin kendi varlığını perdelemesi beklenemez. Zirâ göz güzeli arar; Can kendi özünü arar.

Bâtınım görmeyende
Zâhirim görende,
Sevgiydim evvelde
Sevgiyim âhirde.

Gönülden damlalar...(14)

Varlığının hakikatiyle bir olup kendi kendisinin efendisi oluncaya kadar korku ve umutlarının esiridir insan.

Ne vakte bağlan, ne hâle dayan. Gönüldeki aşktır cana can katan. Sevginin ışığıdır her karanlığı aydınlatan.

Güneşin bütün ışıklarını bir odada toplamak mümkün değildir. Velâkin ışığın girdiği oranda oda güneşin nûruyla doludur. Duvarlar yıkıldı mı ne zindan kalır ne ışığa bir engel.

Bütün mânâlar gönülden düştüğü an kendinden azad olursun. Yokluğun yüzü yoktur. Nereye dönersen, varlığın yüzünü görürsün.

Ölünün tepkisi yoktur. Yürüyen diride varlığın nûrunu görürsün.

Başkasını itham eden henüz kendi benliğini aşmamış olandır.

Eşya görüntüden kayboldu mu,

Eşyanın hakikatini görürsün.

Varlığın görüntüden kayboldu mu,

Varlığının hakikatini bulursun.

Sana senden haber veren,

Seni kendi gibi bilendir.

Sana kendi benliğinden seslenen,

Seni kendinden farklı görendir.

Sevgide kusur arama! Yeterli derinliğe erişilmeden kuyudan su çıkmaz.

Gönül kabı paslı değilse içindekini feseda uğratmaz. İlmin kalıplarını aşk eritir.

Söyle; zincirlerden kurtulmanın bedeli nedir? De ki; kendine gına getirmeden kendinden geçilmez. Varlığına tövbe etmeden varlığa erilmez. İnsan gibi olmayı bırak da insan ol. Ârif gibi olmayı bırak da ârif ol. Bir yudum sevgi ver susuz canlara. Bir nefes huzur ver yolu soranlara. Her bahçenin çiçeği farklıdır konumundan ötürü. Her âşığın talebi birdir amacından ötürü.

Aradığın can bil ki kendi canın.

Akıttığın kan bil ki kendi kanın.

Sevginin ışığıdır gönül gözünü aydınlığa kavuşturan. Gülün kokusudur sureti gitse de gönüllerde koklanan. En ağır yargıç insanın kendisidir; içinden yargılar. Kendisini bağışlamayan diğerlerine de merhamet göstermez. Ancak Hakk'ın rahmeti halkın gazabını kucaklar.

Sevgili'nin sırrı sende saklıdır.

Kendinden gizlenirsen o sırrı okursun.

Her şeyi kendinden çok seversen O'nu sevmiş olursun. Zorluk kişinin kendi düşüncelerinden doğar. Zan ve hayal gömleğinden soyunan muhabbetle örtünür. Ekmeğe can veren onu yoğuran eldir. Âşığa can veren gönlünü yoğuran sevgidir.

Gönülden damlalar...(15)

Bir şeyin görünümündeki değişim onu gören göze göredir. Daha önce görmeyen için her şey çok değişiktir. Gören ve görülenin “bir” olduğu yerde kendinden gayrı şahit kalır mı?

Varlığının hakikatini bilip de kendine varlık vermeyene ne mutlu! Yokluğu terk et ki yokluğuna şahitliğin kalmasın. Dirinin abdestiyle ölü­nün abdesti bir değildir. Nefsinde diri olan kendi kendini arındırmaya çalışır. Nefsinden ge­çenin kendini yıkayacak ne gücü ne de iradesi vardır. Yıkayıcısına müdahale eden bir ölü hiç gördün mü? Abdestin amacı kendinden arınmak için, aşkın amacı âşıkla maşuğu birlemek için.

Dedim; kendi yokluğuna şahitlikten nasıl kurtulunur? Dedi ki; yokluğuna varlık aramamakla. Fenâyı da bekâyı da Hakk’a bırakmakla.

Farklı giysilerde görünen O’dur. Varlıkla yokluk O’nun katında birdir. Giysilerdeki çokluk Zât’ın birden fazla olduğunu göstermez; O’nun gizliliğine işaret eder. Sırrı saklayanla sırrını açıklayan birdir. Çiçeğin tohumunda sırrı saklıdır. Oğul babanın sırrıdır. Resim olmasaydı ressamın sanatı bilinip tanınmazdı. Evvel kim idiyse âhir de o olacaktır.

Suretler birer köpük misâli, ruh ise taşan deniz gibidir. Taşan deniz aslına geri döner, köpük ise eriyip gider. Işığı yanmayan fener denizcilere yol göstermez.

Varlığın hakikatine erenler için sınav yoktur. Sınav bilgiyi kendine mal edenler için vardır. Öğreten ve eğitilen birse sınav kimin için? Rıza limanına demir atmış gemi sevinç ve keder dalgalarından masumdur. Celâl ve cemâlin cilvesinden cilvenin sahibi Zât'a kaçmıştır.

Nerede bir âşık varsa aşkın cilvesindedir o. Nerede bir kul varsa Hakk'ın kudretindedir o. Her anlam akıp geldiği kaynağına geri döner. Her zıt bir diğerinin varlık sebebidir. Zıtları birledin mi ikilik kalmaz.

Yaratık kendinden geçti mi, Yaratandan gayrını bulamaz. Herkesin bir kara karıncası var kendinden gizli. Herkesin bir kara taşı var gözlerden gizli. Nûrlu gündüzü karanlık gecende ara. Herkesin Miraç gecesi kendisine göre. Kadir'i kadrine göre. Kusursuzluğun peşinde koşmak gizli benliğin işidir. Kusurunu bilip tanımak ârifin işidir. Noksan olan başkasının noksanını haykırır. Yetkin olan yetkinliğin aynası olur. Her çiçek kendi toprağında tohumunu saçar. Her cevher ustasının elinde değerini bulur.

Ey sevgili! Bir vaktin değil bütün vakitlerin sözü ol.

Bir canın değil bütün canların özü ol.

İlâhi! Can kitabının her yaprağı sevginin gülüyle bezeli. Sevgiyi de sitemi de halktan değil, Sen'den aldım, Sen'den duydum.

Sevginle arındır kullarını.

Sevginde barındır kullarını.

Gönülden damlalar...(16)

Nûru gören nûr gözüdür
Nûrun görünümü nûr iledir
Gönül gözünü gözünle birle
Bil ki görüşün ruh iledir
Garibin gönlü aşkla taşar
Öze dönüşü Hakk iledir.

Hangi mânâyı yaşarsan yaşa dönüp geleceğin yer kendinsin. Hakikat sendedir, senin dışında değil! İnsandan beklenen kendi değerini bulmasıdır. Ne ikrar ne de inkâr gerçeği değiştirir. Değişen şey kişinin kendi görüşü ve varacağı yer kendi değeridir.

Mânâsı algılanmadıktan sonra okunan şey okunmuş sayılmaz. Okumaktaki amaç onu anlamaktır. Anladığımız şey bize yabancı kalmaz. Anlaşılmamış olmak uzaklığa götürür. Kendi varlık kitabını okumamış olandan, kendi hakikatini bilip tanınması beklenemez. Oysa bilmek esastır. Zirâ “nefsini bilen Rabbini bilir.” Zihnin idrak edemediğini gönül algılayıp anlayabilir. Zirâ o, basiret gözüyle mânâyı görmektedir.

Nehirlerin denize akması gibi, gönül de cezbedildiği yere akıp gider. Zihnin aksine gönül bilgiyi kendisine mal etmediği ve içinde kuşku ve yorum bulunmadığı içindir ki, gönülde algılanan bilgi mânâyı görmeye engel teşkil etmez.

Dar kalıplar içinde idrak edildiği sanılan ve ilmin hakikatini kendi bilgisiyle sınırlayan benliğin yanılmasıdır görmeye engel olan.

Zihindeki bilgi ilmin suretidir. Gönüldeki bilgi ilmin hakikatindedir. Zirâ, gönle inen bilgi hikmettir ki, “O, hikmeti dilediğine verir.”

Bende beni görüyorsan
Beni görmene engeldir.

Bende aşkı görüyorsan
Hakk’ı görmene vesiledir.

Hangi surete bürünürse bürünsün, sevginin büründüğü lütfu ilâhidir, zirâ sevgi Hakk’ın cemâlidir. Gönülde zikredilen her mânâ ruha giyilen bir giysi gibidir. Herkes kendisine yakıştırdığı giysileri giyer. Giysilerin en ulvisi muhabbetullahtır.

Doğum ve ölüm farz olan bir ibadettir. Yaşamın kendisi ise nafîle bir ibadet. Ne kadar gayret edersen o kadar nasibin var hayattan. Oysa tek bir mânâyâ ermek, bütün yaşam serüvenine yeter. Eğer gözün sureti görüyorsa o görüş sana engeldir; dünyanın suretine bakıyorsun. Eğer bakışın gönüldense, o görüş mânâyı görmene vesiledir; zan ve hayal oyunundan kurtulmuşsun. Eşyanın hakikatini görmek suretten asla geçmektir; nefisten ruha yükselmektir. Suret surete bakar. Ruh ruhu görür. Aşığın her görüşü aşk iledir. Zirâ o, hem sureti hem de mânâyı nûruyla görür. Bilir ve görür ki hem içte hem de dışta görünen nûrun kendisidir.

Gönülden damlalar...(17)

Değeri bilinmeden geçip giden ömür, edâ edilmemiş ibadet gibidir. Huzura ermemiş gönül, derin denizde dümensiz sandal gibidir.

Hiçbir zenginlik gönül huzurundan daha ileri değildir. Cennet kuşu gönüldedir; gönlün dilinden konuşur. Gönül deyince gönlüm sızlar. Ne gönülle olunur, ne gönülsüz.

Gönlü olmayanı neyleyim; aşkı bilmez. Gönlünde hayal barındıran, hakikati görmez. Her an yeniden sevmeyen, âşık değildir; güvenilmez. Hüviyetinde zerre kadar benlik barındıran arınmış değildir; daimi huzura ermez. Topraktan akan her su kaynak suyu değildir; güvenle içilmez.

Talebinde samimiysen, o zaten olacak demektir. Dua sendeki şüpheden arınman için. Kendini verdiği her şey seni kayıt altına alır. Özünü bilen kendisi için talepte bulunmaz. Zirâ o, olan bitenden razıdır. Nasibi rızasındadır. Kendinde kendini gördükçe talebin tükenmez. Varlığı kalmayanın talebi de yoktur, talibi de. Olaylardan alınması gerekli mesajı al sonra onları kendi hâline bırak.

Hadiseleri sırtlanan, sebeplerin yükü altında ezilir. Her mânâ kendi muhatabını bulur. Her nehir birleşeceği denize doğru akar.

Yapıcı ve olumlu olan gelince, yıkıcı ve olumsuz olan kaybolur. Zirâ Hakk, yapıcı ve olumludur. Bâtıl ise olumsuz mânâyı ifade için kullanılmıştır, gücünü sendeki statik enerjiden alır. Hakk gelince bâtıl gider. Zaten zan yokluğa mahkûmdur.

Hasım bulamayan düşman, saldıramaz. Sen de varlığını yokluğa kat ki kuşkunun muhatabı olmayasın. Her suret bir mânânın bekçisidir. Her işin karşılığı kendimizdedir, zerresiyle. Gazaba muhatap olmak istemeyen, kendi gazabını yensin. Cemâli dileyen, gönlünü cemâle versin. Gerçek oruç, insanın kendi benliğine olan orucudur; beden açlığı değil. Erimeyen tuz yemekle hemdem olmaz. Renginden arınmayan renksizliği bulamaz. Neyi niçin yaşadığını bilmeden yaşayanın yaşamı uyku hâlidir.

Farkındalık, yaşam cevherini bilerek işlemektir; sevgiyle, şükürle. Bir olmasını bilemedi mi insan, ya dosttur ya da düşman. Toprağın altında bütün ünvanlar silinir; ölülerin ünvanı birdir.

Gönülden damlalar...(18)

İradesini Hakk'a terk edenin duası varlığından sükûttur. Duanın hakikati sende belirmişse, dua kabul edilmiş; çağırdığınla birliktesin demektir.

Şu dünya insanı beklentiyle besler, sonunda hayalini bile silip terk edip gider. Şu zan çukurundan çıktın mı suretlerin aslını görürsün. Şu benlik tuzağından kurtuldun mu gönülde huzuru bulursun. Şu âlem değirmene benzer öğütmediği er bırakmamıştır. Varlığın renge bürünmüş sureti halk, özü Hakk'tır. Çakıl taşlarını deniz sahile atar, deniz kabuklarını da kumsala serer. Özün özünü zâtının derinliğine çeker. El değmemiş toprak denizin dibindedir. Göz görmemiş inci deryanın gönlündedir. Şu gönül kırmızı yakuttur garibi aşka boyar. Havada uçabilmesi kargayı âlim yapmaz. Ağır yük taşınması eşeği eşekliğinden kurtarmaz. Suretteki güzellik gelip geçicidir, ele gelmez. Mânâdaki güzellik gönülden gönüledir, âlemlere sığmaz. Her bireyin imân nûru varlığının özünde parlar. Kiminin ki mum gibi, kiminin ki hilâl, safiyete ermişliğin sembolüdür şu dolunay.

Gönül öyle bir cevherdir ki onu her er işleyemez. Öyle bir sırdır ki gönlünü korumasını bilmeyene verilmez. Herkese öğüt veren, bir gün öğüde muhtaç olur. Kader rüzgârı karşısında bir buğday başağıdır insan; nereden eserse oraya eğdirir belini.

Her gönül her mânâyâ hazır değildir. Ayıbını görmeyen yokluğa hazır değildir. Kimseye yük olmamak kendi yükünden selâmettir. Kimsenin gönlünü kırmamak en gizli ibadettir. Varlıkla yokluk bir arada durmaz. Can canandan ayrı kalmaz. Candan geçmeden canana varılmaz.

Balarısı gözünü öpmek istemişse iğnesini çok görme. Dikenine sabreden er, sonunda gülün cemâline kavuşur. Mum aydınlığı değil, gönül aydınlığıdır geceni gündüz eden. El ayak değil, gönül güzelliğidir gönlü nûrlu kılan. İsmi değil gönlüdür Mecnun'u mecnun yapan.

Gönlündeki sırdır gönlünü seçkin kılan. Hayal avına çıkan avcılarla dolu şu âlem. Âleme av olduklarının farkında değil. Her cins kendi benzeriyle beraber olurmuş. Ne dostunum ben ne de düşmanın. Özde birsek bu farklılık niye! Bu naz kime! Gönülde yaşar âşıklar cennetle cehennemi. Aşka düşüldüğü gün kopmuştur onların kıyameti. Bu dünyaya neden gelip neden gittiğini sorma; yokluktan gelen yokluğa gider. Yok hükmünde olan ne gelir ne gider. Ne gelen var âleme ne giden. Sevgilinin cilvesidir gönülleri hayrete düşüren.

Gönülden damlalar...(19)

Ölümsüz hayatın iksiri ölümlü hayattan vazgeçmektir. Dünyayı kendi hâline bırakıp onu gerçek olarak görmemektir. Ne sevinç kuşağı, ne elem boyunduruğu sana yük olsun. Yükünden kurtuldun mu benliğinden kurtuldun demektir.

Bunca söz bunca feryat hep yükten kurtulmak için. Ruha renk gerekmez, O, nûrun rengine bürünmüştür. Aşığa davet gerekmez O, gönlünü ikilikten silmiştir. Dağların yüceliği sükûtlarından ileri gelir. Oynaşmadan uzaktır onlar; sabittirler ahdlarına vefâda.

Sözü güzel kılan özündeki mânâdır.

Canı aziz kılan candaki canandır.

Ne kazanacak ne de kaybedecek bir şeyin yokken bu âlemde, kendi zannının peşine takılmak niye! Özün dışında sorguladığın her şey zihninin gözünde. Hakikat ışığı hayallerinde değil kendi özünde. Sorgulayacağın mânâ sebepler değil özvarlığın olsun, sessizce ve gönlünce.

Davet etme olumsuzluğu varlığın sâfi olumluluktur. Mânâlar gönlünün hâline göre bir surete bürünüp zihninde görünür. Gönlünü hoş tut ki görünen hoş olsun. Görende görünende birdir zâtında, An'daki bir bakıştır bütün âlem Kendi'nden Kendi'ne.

Gel gör kendini ikilik bitsin. Gör kendini âlemler kendinsin.

Zihninin sorguladığıdır dünya ile âhiret.

Kendini sorgula, özündedir hikmet.

Yarını düşünme bugün varsın. Düne dalma geçmişini kurtaramazsın. Bülbülün varlığı gülü gerekli kılar. Mâşuğun varlığı aşığı mümkün kılar. Arın senlik-benlik pasından özünü hâlis kılar.

İlâhi! Gözümde aldın perdeyi, gönlümden aldığın gibi, ayrılığı da al aynılığı aldığın gibi. Zâtından gayrını gösterme. Lütfundan gayrına yöneltme. Lâyık olmasak da sadık kulluk nasibeyle her birimize. Hemen ölmüş say bizleri; nefsinle dirilen. Henüz doğmuş say bizleri; sevginle beslenen. Zâtından mukaddes bir nefes ihsân eyle.

Kulluk sanatı öyle kolay değil. Çırağı da bağışla Allah'ım, ustayı da. Sevabı kabul edip, günahı bize bırakma. İkiliğin her çeşidini bizden arındır. Ne gücü var ki kullarının kudretin karşısında, çaresizlik ve kusurdan başka.

Varlık yükünü de al üstümüzden, yokluğu da. Bizde bizden bir şey bırakma ki nûrunla nûr olalım. Zâtını bildirdiğin gün bitmişiz tükenmişiz sevginde. Kimsesiz, yalnızız birliğinin önünde. Ne seçecek ne seçilecek biri var Sen'den gayrı. Ne kaçılacak ne sığınılacak varlık var zâtından gayrı.

Bırakma bizi bize. Bilgisizliğe, görgüsüzlüğe, hasede. Bırakma bizi bize. Gurura, hırsa öfkeye. Sevginle yoğur gönüllerimizi. Lütfunla kabul et Zâtına her birimizi. Tecellini huzurunla nûrlandır. Varlığımızı sâfi nûr eyle.

Gönülden damlalar...(20)

Huzur, fâni benliğin bulunmadığı farkındalık ve mutluluktur. Varlık, kendini tanımlayabileceği herhangi bir suretle sınırlandırılan kayıt altına girmiş değildir. Zamana bağımlı değildir. Ruhun vasfı huzurdur, barıştır, mutluluktur. Nefsin dürtüleridir huzursuzluğun ve sıkıntının sebebi. Zihin fantezi üretmeyi terk ettiğinde, gönülle akıl bir olur ki o, evrensel farkındalıktır.

Gayb âlemindendir şu gönül, gaybın sırlarını o taşır.

Ey Sevgili! Hakk ne sende ne bende velâkin O, kendindedir. Hakk 'bende' dersem beni putlaştırmış olurum. 'Sende' dersem O'na hem bir mekân seçmiş hem de özümden uzaklaştırmış olurum.

Seninle-benimle kayıt altında değildir O güzeller güzeli. Huzur ve mutluluğu gönülde hissedilen her nefeste, her zerrede, hem seninle hem benimle ama, ne sende ne de bende. Şu âlemin aslı esası yoksa şayet, bütün elem ve sevinçlerin de aslı esası yok demektir.

Ulu Allah'ım, nedir bu oynaş, bu aldanış, bir anlık gaflet için! "Bırak onları oynayadursunlar bir vakte kadar" diye buyurduğun hikmeti lütfedip göstermesen, görececek göz kimde var? Birbirlerinde yok olmayan âşıklar, aşkı tanımamış sayılırlar. Benliklerin yeşerdiği değil, eridiği bir ateştir aşk. Benliği yokluğa vermeden sevmek, sevilmiş olmayı sevmekten başka bir şey değildir. Huzura değil zıddına eriştirir.

Ey Sevgili! Nefs perdesi görsel (fâni) benliktir. 'Ben' kavramı, bütün düşünce ve zanların toplandığı bir algıdır. 'Ben' olarak kabul edilen kimlik, bir kere zihinde yerleşip, onu biyolojik bedeniyle özdeşleştirdi mi, izafi benliğin geri kalan kısmı kendiliğinden oluşur; sen-ben-o şeklindeki ikilik ve çokluk alemi. Böylece Tek'in varlığı ve hiçbir kayıtle sınırlandırılmayan hakikat bilgisinden, ayrılık ve gayrılığa, senlik-benlik kuyusuna atılmış olur insan; aşağıların aşağısına, “Esfele sâfiline”! O, aşağıların aşağısındaki bilinçtir, insanı yargılayıp kendine zulmeden. Varlığın hakikatini bilmeden her şeyi günah ve sevap olarak etiketlendiren. Zirâ, karşısındakinin suretine aldanıp nefsinin ondan farklı görmektedir. Görüşü şekil ve suretle sınırlıdır.

Her türlü entellektüel merak, ben merkezli konsantrasyonu sağlamaya dönük bir tuzaktır oysa, zihne görsel bir kimlik vermek için!

Vazgeç zan üretmekten, sanal kimliği önemsemekten, gönlünde huzur ve mutluluktan gayrı bir şey bulamazsın. Nefse zulmetmek, özbenliğine hayali ve fâni bir kişilik vermek demektir. Zannındaki putu ilâh bellemeştir. Seni senden arındıracak olan vesile, Hakk’a zansız, yorumsuz teslimiyettir. İlahi! Âlemlerin bütün yükünü kudretinle taşırsın da sana ağır gelmez. Lütfedip biz gariplerinin yükünü de Sen taşı ki huzura erelim. Senin varlığında fâni benliğimizden geçelim; Seninle Sende öze erelim.

Gönülden damlalar...(21)

Herhangi bir surete bağılı olmayan varoluş özgürlüktür. Varlığın kendi hakikatiyle buluştuğu mânâ Tek'liktir, gönülde yaşanır.

Özgürlüğün sınırlarını belirleyen ise zihindir; zorlayıcı ve tahakküm edicidir. Kendi zan çizgisinde doğru ve yanlışları tespit eder. Dini ve ibâdeti de aynı düşünce kalıpları içinde görmeyi diler.

Kulun Rabbine dönüşü fiziki bir olay değildir. O, özün özgürlüğünü engelleyen görsel benliğin kurduğu bütün emredici duvarları yıkıp, onun altındaki hazineyi, Hakk'ın sıfatlarını ve birliğini keşfedişi ve O'nun ahlakıyla ahlaklanmasıdır.

“Mürit hazır oldu mu mürşit gelir” in anlamı budur. Özdeki mürşit bireyin kendi özüdür. Özüne erenin başka bir şeye gereksinimi yoktur. Âlemde görünen her suretin, kendi varlığının bir görünümü olduğunu bilir. Bu yüzden hiçbir şeye müdahale etmez ve varlığın tecellisine bir yorum getirmez. O, 'sahiplenme' yanılgısına düşmez. Kul Rabbine döndü mü, kulun gören gözü, işiten kulağı Rab olur. Rabbin sıfatları kulun sıfatlarını kuşatmıştır. Âhiret vücudundan kastedilen mânâ budur. Dönüş an'dadır; geçmiş ve gelecekte değil. Özüne kavuşuncaya kadar insan huzuru bulmaz.

Gönül hâlden hâle geçer. Gönlün putlardan temizlenmesi kendi zan ve düşüncelerinden arınmasıdır. Dönüşün Burak'ı muhabbettir. Tuzağı ise sevginin görsel benliğine yönelme dürtüsüdür.

Ah canım Allah'ım! Nice tuzak nice gizleniş var öze giden yolda. Lütfedip kaldırmasan zan ve hayal görüntülerini şu dünya çölünde, kulun kime başvursun.

Hepsi de yine Senin cilven değil mi? Sevilen her suret Senin cemâlin değil mi? Sakınılan her mânâ Senin celâlin değil mi? Rabbliğin tabiatı rahmet ve esirgemek, kulluğun tabiatı Senden Sana sığınmak. Sar kullarını, o güzel ahlâkınla varlığın aşkına. Bak rahmet gözünle her mânâdaki bütün kullarına.

Denizin ıslaklığı sahile taşan dalgalarının zâhir olduğu kum ve çakıl taşlarında görünür. Kendi özünde görünmez. Varlık da isim ve sıfatlarıyla zâhir olur; Zât'ı görünmez.

Hakikate yönelen fâili görür. Yönelmeyen fiili görür. Herkes kendi görüşünde özgürdür. Zirâ gören O'dur. Rahmetin kaybolduğu bir 'an' yoktur.

Güneşi görmeyi dilemeyen karanlıkta saklanır, kapı her an açıktır. Kumdaki çizgidir adım atmanı engelleyen. Kuşku duyan geri çekilir. İnanan kendini verir.

Eylemlerin en değerlisi sevmektir.

Gerçek hikmet özünü bilmektir.

Gönülden damlalar...(22)

Nefs, kudsi ruhun bir yansımasıdır. Bu yansıma öyle bir yetenektir ki ışığın düştüğü her şeye sahiplenerek, onunla özdeşir. Fâni benliğin kendine varlık vehmetmesi böyledir. Ruhaniyet cevheri hakikat pınarında yıkandığında, ondan yansıyan nûr da billur misâli, karanlığı aydınlığa dönüştürür. Varlık şuuru, hiçbir suret ve kavramla gölgede değildir. İzâfi benliğin bulunmadığı huzur ve aydınlıktaki manevi haz ve farkındalık bilinci hamdın kendisidir. Hakiki mutluluk budur. İbâdeti fesada uğratan bâtil ise, bireyin sanal düşünceleri gibi sanal kimliğidir.

Kendini ayrı bir birim olarak gördüğü müddetçe, ibâdeti ve yaşamı kendi nefsi içindir. Bilgisinin maksadı da o nefsin yüceltilmesine ve zevklerine dönüktür.

Nefs, arzu ve istekler vasıtasıyla görselliğini devam ettirir. İrâdi istek ve lezzetlerin sükûtuyla, kendine 'sanal benlik' olarak algılayabileceği bir birim bulamayarak özüne döner. Fâni kimliğin helâkiyle ikilik yanılgısı gitmiş, ne aynı ne de gayrı bir mevcudiyet belirmiştir.

Her şeyin 'bir' olduğu âlemde bilmek, görmek ve olmak birbirinin aynı olup, birbirlerine perde değildir. Varlık bütün isim ve sıfatlarıyla bir bütündür. Ondan parçalanıp kopmuş bir şey yoktur; ona eklenecek yoktur.

Hasret ve kavuşma, aynı mânânın algılanışı itibariyle farklı görünümleridir. Aşk yumağında yaşanan mânâ âşıkla maşuğu farklıymış gibi gösterir. Oysa âşıkla mâşuk aşkın kendisidir ve birdir. Farklılığın ve ikiliğin algılanması hasreti, birliğin yaşanması vuslatı dile getirir.

Mânâyı yaşayan varlık Tek'tir. Tevhid'in hakikatini sözde değil, özde bulan gönlün, gelişen olaylar karşısında bir tavır alması beklenemez. Zaten her şey olması gerektiği ve takdir edildiği gibi olmaktadır ve her şeyin gerçek fâili tektir. Tevhidin hakikatini özünde yaşamayan benlik ise, kendisinin bir şeyler yaptığını zanneder ve tepkisini ortaya koyar. Tepkisi, nefsince değerlendirdiği haklılık ve haksızlık ölçüsüne göredir.

Benliğin bulunmadığı yerde, tanımlanabilir şey de yoktur. Nitekim Sinâ'da Rabbinin dağa tecelli edişiyile, dağın katı yapısının çözülmesi ve bunun hakikatine şahit olmayı dileyenin fiziki bedenindeki moleküler yapının da zerrelere hâlinde dağılmış olması, bize Mutlak Varlık'ın herhangi bir mekân ve suretle kayıt altına alınamayacağını açıklamaktadır. O, yaşamın her biçiminde, her görünümündedir velâkin, hiçbirisiyle de kayıtlı değildir.

Her şey O'ndan gelip O'na dönmektedir. Nefs, bu geliş ve gidişe verilen bir isimdir. Geliş ve gidişler görünüşleri itibariyle birer hâl, mutlaklığı itibariyle tecellidir. Zirâ, Mutlak Varlık'ta ne geliş ne de gidiş vardır. O, olduğu gibi kendi kendisiyledir; Tek'tir ve tecellisinde bir ortağı yoktur.

İkiliğe dayanan benlik bilincinin, Tek'liğin şuuruna kavuşmasıyla sanal âlem yerini hakikat âlemine bırakır. Âlemlerdeki farklılık algısı kaybolur. Sâfi bilinç olan nûr, kendi varlığının farkındalığı ve özü ile birdir.

Gönülden damlalar...(23)

Varlığın kendini anlatım ve tanıtımında hiçbir sınır yoktur. Her söz ve kavram, mânâyâ bir örtü hazırlar. Oysa hakikat kendi yalınlığı içinde gönlün sessizliği ve sükûtunda gizlidir. Sessizlik benliğin sükûtudur. Hiçbir şeye bağımlı olmayan hürdür. Özgürlük mekânda değil gönüldedir.

Konağının ihtişamına kapılan kişi özgür değil, konağında tutsaktır. Düşüncelerine esir düşen zihin gibi. Sükûtun amacı, mânâyı ses ve harfle sınırlandırmadan, sanal benliğin yokluğunda, sessizliğin derinliğini yaşamaktır.

Benliğin yokluğu onun teslimiyeti demektir. Benliğin teslimiyeti kendini ayrı ve farklı bir birim olarak görmeyi terk etmesidir. Tek'liği yaşayanın kendi kendine tepki göstermesi beklenemez. Tepki ancak senlik-benlik görselliğinde sergilenen bir hâldir; ikilik gibi gelip geçicidir.

Teslimiyetin hakikatinde neden, niçin yoktur. Teslimiyet sebeplere değil özdeki mutlak gerçeğedir. Teslim olmuş benliğin enerji akımı olumlu ve nûrludur. Çevresine ve kendisine zulmetmez, huzur verir. Huzursuzluğun sebebi kendisi hakkındaki bilgisizliğidir. İnsanı çukura düşüren, kendi yargılarıdır. Ancak Hakk Tealâ onu orada bırakmaz. Zirâ çok lütufkârdır.

Kişinin kendisine ve âleme yapabileceği en büyük iyilik özüne ermesidir. Bunun yegâne şartı da kendisinden vazgeçmesidir.

Ne var ki halk sese, söze ve surete sevdalıdır. Hakikati değil kerameti tercih eder. Sırların ve bilinmezliğin peşine düşer. Gelecekte olacakları bilmeyi, özünü bilmeye yeğler. Bilmez ki bütün bunların hepsi oyun içindir. Varlığın farkına varan için oyun bitmiştir. Hakk'ın cemâli gönüldeyken, "hidayete biz erdiririz" güvencesi apaçık belirtilmişken O'nu özümüzde değil de nerede arayacağız?

İnsanın kendi özvarlığının hakikati üzerine olmasını engelleyen şey, zannındaki kavram kargaşasıdır.

Ey Sevgili! Hiç kimse sana senlik veremez kendinden gayrı. Özvarlığını buldun mu kimse seni şaşırtamaz yolundan gayrı.

Kuşkuda olduğun hiçbir şey senin kaderin değildir. Aksi takdirde nefsin zerre kadar hayır ve şerrin nasıl muhatabı olsun!

Nefsin sükûtunda kader, kimi kendisine hasım bulsun! Ancak yazılı hüküm yaşanılır. İçteki kalıcı, dıştaki geçicidir.

Hakk her türlü kavram, sistem ve yöntemin idrak edemeyeceği, O'nu ihâta edemeyeceği yerde, gönüldedir. Gönül kanlı bir et parçası değil o, her yerdedir.

Gönülden damlalar...(24)

Ey Sevgili! Şu yalan dünya seni özünden alıkoymasın. Çöldeki seraptan hiç farkı yoktur onun. Benliği peşinden koşturur. Tuttuğunu zannettiğin an kaybolur. Ne kadar önemersen o kadar vardır. Onu yok farz edersen o zaten yoktur.

Duygular değişti mi onun görüntüsü de değişir; değişen hiçbir şey gerçek değildir. Hakk'ı görmek demek Hakk'da yokluğa ermek demektir. Hakikate ermek için dinci olmak şart değildir. Hakk'a teslim olan her benlik özün birliğine varır.

Nice ibâdet ve riyâzatlar benliği kandırıp doyurmaktan öteye geçmez. "Namazınız ve orucunuz sizi kandırmasın." Helal lokma, içinde benliğin bulunmadığı mânâ lokmasıdır. Sevgi Kendi'nden Kendi'nedir. Sevginin kaynağını bilen, onun herkes için karşılıksız olduğunu bilir. Sevginin kendisine sunulmasını bekleyen ikilik oyunu içindedir.

Hakikat suyunu bulmak isteyen gönlünü derin kazsın. Arı su insanın kendi özündedir, başka bir yerde değil. Güneşin ışınlarının aydınlattığı şey güneşin aynısı değildir. Mevcudiyeti güneşin ışığıyla görülüp belirdiği içindir ki, onun ışığından gayrı da değildir.

Işığı görmek güneşin kendisini görmek değildir ancak ondan farklı bir şeyi görmek demek de değildir.

Suretleri görüp de özü görmemek ışığın aydınlattığı şeyi görüp de ışığı görmemek gibidir.

İlim, ışığın aydınlattığı eşyayı yani sureti bilmektir. Hikmet, eşyanın hakikatini yani ışığın kendisini bilmektir.

Ey Hakk'ın muhabbet nûru! Hangi mânâ giysisini giydiysen görünümün odur. Hâlin de sözün de ona uygundur. Zaman gelir giysin değişir. Hâlin de sözün de zamana göre değişir. Bu bir süreçtir, ta ki özün ve sözün hiç değişmeyeceği hakikat kapısına varıncaya dek. O an'da hakikat nûru seni sarar, seni senden alır, özde ancak Kendisi kalır. Huzur ve mutluluk varlığın kendi farkındalık nûrudur.

Gülün kokusu gülün kendinden gayrı değildir.

Gözün nûru gözün kendinden gayrı değildir.

Ne bir ayak ne de bir başım ben

Kendi özüyle özdeşleşen,

Ne bir kazanç ne de bir ziyanım ben

Yere zamana girmeyen.

Yumurtanın mı civcivden, civcivin mi yumurtadan çıktığının tartışmasını yapanlar varlığı farklı görenlerdir.

Özün birliğine erenler için hepsi birdir.

İnsandaki sırdır insanı insan yapan

Gönlündeki nûrdur gönlü aydınlığa kavuşturan.

Gönülden damlalar...(25)

Özünü bilen söz sükût, varlığı hakikattir. En çok kendisinden söz eden sözünü en az bilendir. Güneşe erişen kendi ışığıdır, gayrısı değil. Her şeyin hakikatini diliyorsan hiçbir şeyle avunma. Bilinmezlik kafesinde zanla beslenir kuşlar. Derede yüzmeyi deryaya tercih eder kurbağalar. Şüphe bilgisizlikten gelir. Bütün bilinmeyenleri önüme sürseler, Seni bilmekten öte ne var!

Özünü bilen, bilip bilinmeyi terk eder; “Kendini en iyi bilen kendisin!” Bin eser okusan bilinmeyi anlatan, sana hakikati bildiremez hiçbir “an”, onu özünde tatmazsan. Zamana bağlı kalmayan an’ı yaşar. Ân’ın sonsuzluğunda Hakk’dan gayrı ne var! İnsanın en güzel söylevi, sözün sükûtunda, özün eylemidir. Fâilin 'Bir' olduğu hakikat ülkesinde hangi eyleminle övünebilirsin, sırrında kaybolmaktan öte! Hiçbir eyleminde kendini görme. Ne eylersen Hakk için eyle. Nefsini, ruhun emrine memur eyle. Sevapla günahı bırak sahiplerini bulsun. Hiçbirini talep etme. Vazgeçtiğin her şey özüne ermene vesiledir. Gönlünün kırıklığı, içinde başka bir şey barındırmaması içindir, Sevgili'den gayrı!

Çamuru gösteren ışıkla, sedefi aydınlatan hep aynı ışıktır. Görünümünü mümkün kıldığı için ışığa çamurdur diyebilir misin?

Hiçbir gölge güneşin nûrunu örtemez. Hiçbir karanlık dolunayı gizleyemez. Kişinin zannı onun mânâ giysisidir. Zannı temiz olanın giysisi de öyledir. Bir başkasının özrünü bekleyen, varlığı kendiyle bir görmeyendir. İnsan ki her âlemin sırrıdır, görünümündeki tecellisiyle Hakk'ın muhabbet nûrudur. Hakikat ışığında farklılık değil, birlik görülür.

Bütün gönüllerdedir gönlüm
Bütün görenlerdedir görünümüm.

Şarta bağlı muhabbet sâfi muhabbet değildir. Gönüldeki inci hiçbir şartla mukayyet değildir. İstiridyeyi değerli kılan içindeki incidir. Gönlü huzurlu kılan özündeki Rabbidir. Hiç yorgun düşmez gönül O'nun güzelliğini dile getirmekten. Hiç usanmaz gönül Hakk'ı Hakk'la yaşamaktan. Gönlün hiç tükenmeyen yakıtı sevgidir, Hakk'tan gelir. Karşılık beklemeden sunulan sevgi bütün zıtları kucaklar. Karşılığa dayanan sevgi ancak kendi dostlarını arar.

Dengede duran duygulara yenik düşmez.

Huzura eren zıtların oyununa gelmez.

Özüne erenin her işi huzurludur isterse o başarısız olsun. Öze ermeyenin her işi müşgüldür isterse o başarılı olsun. Kişisel duygulara yönelen gam ve kederin yakıcılığını seslendirir. Görselliğin ötesine geçen sonsuz huzurun gölgesindedir.

Herkesin kâfir dediğinde, ondaki mümini görür insanı kâmil.
Herkesin karanlık dediğinde, ondaki mehtabı görür insanı kâmil.

Gönülden damlalar...(26)

Ben şeyde değil
her şey Bendedir.

Ben mânâda değil
her mânâ Bendedir,

Her gönlün gönlüyüm
aşkın güzelliği,

Her sözün ruhuyum
özünün özü.

Varlıkla yokluğun fevkindeki
ilk ve sonum,

Karanlıkla aydınlığa can veren
özün nûruyum.

Göremedin Beni dünya
Kendini görmekten,

Eremedin Bana dünya
nefsini sevmekten.

Zamanın sırlarına dalan
dünyanın yoldaşı olur.

Zamanın ötesine uçan
anın sırdaşı olur.

Mekânın gönlün olsun her diyardan öte

Aradığını özünde bulursun her kazançtan öte

Sevgidir kulunu Rahman'a bağlayan
Nûrudur Rahman'ın kulunu aydınlatan

İnsan bilseydi ne kadar değerli olduğunu
Sevgisine bir karşılık arar mıydı?

İnsan bilseydi ne kadar sonsuz olduğunu
Yokluktan bu kadar korkar mıydı?

Sevgini örtü yaptım gönlüme
Nefsimde gayrına bakmamak için,
Nûrunu göz eyledim özüme
Gül yüzünü görebilmek için,

Örtme sevginin yüzünü
Güzelliğini göstereyin,
Arama Sevgilinin yüzünü
Onun gönlündesin.

Her vücudda görünen Benim
Neden insanda görünmeyeyim,
Her gönülde mümin Benim
Neden sırrına erilmeyeyim.

Gönülden damlalar...(27)

Hakk'dan gelen her şey değerli ve güzeldir, görünümü farklı olsa da. Ârif o dur ki gülün güzelliğini yalnızca yapraklarından değil dikeninden de görür. Gül açmadan onun kokusunu duyup gönlünde koklar.

Her canı kendinden kıymetli bilir insan-ı kâmil. Her gönülde Hakk'ın muhabbetini görür insan-ı kâmil. Bencil aklın, geçici arzuların, yararsız düşüncelerin bulunmadığı bilinçte olumsuzluk kalır mı?

Benliğin eridiği gönülde senlik-benlik kavgası olur mu? Kendi korkularını aşmamış kişilerin ufku dar, birlikteliği huzursuzluktur.

Herkesi hırsızlıkla suçlayan sonunda kendisi hırsız olur. Varlık denizi telaş ve öfkeyle dalgalanmadı mı, sâkin ve huzurludur. Her çalkalanma bir arzu ve yöneliştten ileri gelir; ister dünyaya isterse ukbâya ait bir istek olsun. Her kim ibâdeti beklentiyle yaparsa, onun ibâdet suyu saf değildir. Zirâ, o suyun içine kendini dâhil etmiştir.

Her kim ibâdeti Allah aşkıyla yaparsa onun ibâdet suyu arıdır. Zirâ, o Hakk'ın sevgisinde kaybolmuştur. Nefsinden ölen ölmez bir daha; özüne eren vermez elini saplantıya.

Kendini içine koyma hiçbir işin; iş sana hâkim olmasın. Karşılık bekleme hiç kimseden; zıtlıktan kurtulmuş olursun. Kendi özünde Hakk'ı bulmayan, insanın sırrına nasıl ersin! Hiçliğin güzelliğini yaşamayan insan, Hakk'ın sureti nasıl olsun!

Hakk'ı seven gönlünü Hakk'da bulur. Varlığını Hakk'a veren Hakk'la bâki olur. Sevginin hiç tükenmemesini istiyorsan herkesi Hakk için sev, nefsin için değil.

Hiç yorgunluk duymak istemiyorsan her işi Hakk için yap, kendin için değil. Tattığın haz yaşamın kendisidir; Varlığı hamd için, benliğin tatmini için değil. Özdeki ilim varlığın Tek'liğidir; Hakk'ı tesbih için, kurgu bilim değil. Nûru arayan kendi ruhuna baksın. Keşfedilecek en gizemli bahçe kendi gönül bahçendir; yüzünü gayrına çevirme.

Hiçbir bilgi insanın kendini bilip tanımasından daha önemli değildir. Sonsuzluğu zanna sığdıramazsın. Ân'ın içinde hem geçmiş hem de gelecek var.

Birliktelik gönüldedir, suretlerin beraberliğinde değil. Hikmet gönüldedir, süslü boyalı sözlerde değil. Ölüm-doğum ruhsaldır; nefsinden ölen ruhta doğar. Zannın gaflet gecesinden uyanan hakikatin farkındalık gündüzüne kalkar. Bencil sıfatlardan Hakkani sıfatlara manevi yükseliştir ruhani miraç.

Şu dünyanın dışına çıkıldı mı, bir bütündür âlem. İçine düşüldü mü, tekliğini, bütünlüğünü göremez insan. Gönülden yayılan manevi enerji bütün âleme yayılır. Yayıdığın koku sevgi olsun. Kasvet değil rahmet olsun.

Gönülden damlalar...(28)

Sen ben kalmadı.

Gönül hiçliğı tanıyınca,

Suretin hükmü kalmadı.

mânâ öze kavuşunca.

Geleceğın izlerini gönlünün yöneldiğı şeyde ara; güzelliğı düşün güzele eriş. Güzel söz, sahibini güzelleştirir. Çirkin söz, sahibini düşürür. Başkaları hakkındaki kötü zan gönlün kirindedir. Hırçınlık ve öfke içteki huzursuzluğun dışa aksedişidir. Eğer hakikati görebilseydi bâtili göremezdi insan. Eğer görsellikten arınabilseydi herkesi kendi özü bilirdi insan. Olumsuz enerji kişinin kendi cehennemidir. Oluşu olumlu görmek gönlü huzura davettir. Deryada yol almayı dileyen rüzgârı arkasına alsın, önüne değil. Benliğine paha biçenin benliğı bir hiçtir, eğer bilebilseydi. Hiçliğe erişenin sükûtu bir hazinedir, eğer bilinebilseydi.

Gönül gözünün açıldığı âlem burası.

Kapalı olanın, âhireti de kapalı.

İyilik bu âlemde başlar devam eder. Kötülük bu âlemde başlar kendisine eder.

Bu âlemde sevgiye erişmeyen, hiçbir âlemde erişemez.

Bu âlemde kendini bilmeyen, güzelliğe eremez.

Bu âlemde pişmeyen, her âlemde çiğ kalır.

Bu âlemde el vermeyen, her âlemde geri kalır.

Bu âlemde razı olmayan, hiçbir âlemde razı olmaz.

Bu âlemde O'nu aramayan, hiçbir âlemde Hakk'ı bulamaz.

Her işi aşk ile yapan, o işin ehli sayılır.

Her işi Hakk ile yapan, o işin şahidi sayılır.

Çaresizlik fikrini bırakırsan, çaresizliği çaresiz bırakırsın; kusur aramayı bırakırsan kusuru sahipsiz bırakırsın. Kişi nefesine yakışan fazilet giysisi giyinir. Özü sözü bir olanın giysisi ipekten hikmettir.

Huzursuzluğun ve mutsuzluğun nedeni kendi nefsin olduğu gibi, huzur ve mutluluğun nedeni de arınmış nefsidir. Bencil nefs her çiçeği kendisinin bilir. Benliğinden geçmiş nefs, her çiçeğin özünü özüyle bir bilir. Yazılı emir yerine gelir, sebepler birer bahane! Yaşam varlığın kendisidir; olaylar birer bahane! Özünü tanımayan kendisine isim arar, ölüm doğum bahane! Ne kimseyi öv, ne kimseyi yer; kurtuluş yokluktadır. Nefsin oruç vakti sen-ben zıtlığının belirmesiyle başlar. İkilikten arınan nefis Rabbinin iftar sofrasına varmıştır.

Her keyfin sonu keyifsizliktir. Her arzunun sonu gam ve keder. Özünün çağrısına uymayan uyumsuzluk sancısı çeker. En derin sohbet gönüllerde sessizce yapılanıdır. Sevgi nûru bütün âlemlere sessizce yayılır.

Acı söz tatlı suya atılan zehir gibidir, küpünü zehirler. Tatlı söz bunaltıcı sıcakta meltem gibidir, gönülleri serinletir. Gönül, hakk söze vurgundur; güzele güzellik sunulur. Kişi yaşlandığı için yetkinliğe ermez. Duygusallığın ötesinde farkındalığın sükûneti ve huzuru ile hakikati görür insan-ı kâmil.

Sevginin yargılamaktan daha faziletli, kucaklamanın dışlamaktan daha insancıl, tevazunun gururdan daha sevimli olduğunu bilir; daima dengeyi gözetir. Ne çirkinliğin ne de güzelliğin esiridir insan-ı kâmil. Ne elemin ne de neşenin talibidir insan-ı kâmil.

Gönülden damlalar...(29)

Acı çeken benliğindir; benliği bırak, acı bitsin. Huzur ve mutluluk ikilikten kurtuluştadır; seni-beni bırak, tutsaklık bitsin. Kötülüğü hisseden iyiliği yaşayamaz; iyiyi kötüyü bırak zıtlık bitsin. Kırıcı olmaktansa yalnız olmak daha güzel. Bencil olmaktansa isimsiz olmak daha güzel. Varlık benliğin düşmanıdır, mânâ maddenin esiriyse. Yokluk benliğin kurtuluşudur, hiçliğe erişilebilse. Hakikat nasıl her şeyi kapsamına alıp hiçbir şeyi dışlamıyorsa gerçek muhabbet de öylece herkesi kucaklar. Bazılarını sevip bazılarını sevmemek kendi hakikatini tanımayan noksan sevgidir.

Başkası hakkında kötü düşünceyi kalbinden silmeyenin kalbi arınmış değildir. Yağmurların yumuşattığı toprakla kıraç toprak bir midir, gönüller de öyle! Muhabbet ve merhametle sulanmış gönülle, itham ve suçlamakla katılaşmış gönül bir midir! Dilini acı sözden kurtaramamış insanın duası ne kadar makbuldür? Kendini temizlemek adına diğerini kirletmek ne kadar faziletlidir? Gönülde ve dilde hazırlık yapılmadan giyildiği sanılan mânâ elbiselerini taşımak herkesin nasibi değildir. Âşık olduklarını söyleyenlerin pek çoğu gururlarına âşıktırlar. Gururu kırıldığı anda benlik her şeyi terk edip gider. Azın da azı aşkında sadıktır ve sevginin nefesine ait olmayan bir armağan olduğunu bilir.

Karşısındakinin söz ve davranışlarının haklılığını hissettiği hâlde, ona kuşku ve şüpheyile bakanlar, kendi görüşlerinin üstünlüğü zannıyla, her şeyi daha iyi tartabileceklerini düşünüyorlar. Kendi zanlarıyla kendi benliklerini putlaştırmakta olduklarının hiç mi farkında değildirler? Kimin doğru, kimin değerli olduğunu ancak Hak bilir. Kişi mevkiine göre değil, gönlüne göre değerlendirilir.

Küpüne göre değil özüne göre kıymetlidir. Kimsenin kimseyi zora sokmaya, kendi idrakine göre manevi baskı yapmaya hakkı yoktur. Karşısındakine saygı, onu olduğu gibi kabul etmektir.

İyi zan iyiliği davettir. Herkesi iyi olarak bilmek, kötülüğe geçit vermemektir. Taşıyıcısı sen olmadıktan sonra, ne hakaret ne de iltifat sana ağır gelir.

Aynaya bakıp da kendine varlık veren, Varlığı hiç görmeyendir. Kişi, kendini kendi ilmiyle aldatır. Bilgisinin hiçliğini kavrayan, kendi ilminin tutsaklığından kurtulur.

İbâdet, gönülde gizlice yapılır. Zirâ o, Hakk ile kulu arasındaki bir sırdır. Bu yüzden gece ibâdeti her şeyden daha değerlidir. Halkın ortasında görsünler beni ibâdeti, kendini teşhir etmekten başka bir şey değildir.

İnsan gerçekten sevebilseydi varlığı erirdi. Sevgiden söz eden çok, karşılıksız sevgiyi yaşayan yok. Sözün gönüle tercih edildiği ortamdan sakınılmalı; kişi bildiğini de yapamaz hâle düşer. Öğrendiğini tatbik eden insan, öğretiyeye olan borcunu ödemiş olur. Şükrün mânâsı budur.

Gönülden damlalar...(30)

Her ân ve her zerre değerlidir, özünü bilenler için. Ne sen orada ne ben buradayız; Biriz biz. Varlığın güzelliğinin şahidiyiz hepimiz. Yüzünü gördüğüm her 'ân' bir cennet kapısı, göremediğim zaman ise cehennem. Her mânâyı ân'ın içinde saklı tutarsın. Seni Seninle sevmektir o gizemli kevser. Kim erdim derse o, belki de kovulmuştur. Kim ayrılığı hissetse o, belki de kavuşmuştur.

Hakk'ın cilvesine akıl sır ermez. Sevgilinin sevgisinde kaybolan yokluğuna varlık vermez. Ayrılığın bir hükmüdür cennetle cehennem; kavuşanlar için ne cennet ne cehennem. Kendi başına var olmayanın yok oluşu, onun var olana gidişi demektir. Fâninin bâki oluşu budur. Gül, gül olduğu için gül kokar, gül suyu süründüğü için değil. Bal yapmak için bal arısı olmak gerek, eşek arısı değil. Sevginin pazarlığı yoktur. O ya vardır ya da yoktur. Yaşanılan mânâ gerçek sevgiyse o, her şeye değer. Zirâ, orada benlik erir. Taklidi sevgiyse şikâyete vesile olur.

Şikâyetçi ve tenkitçi nefis, kendini teslim etmemiş nefistir. Huzur, insanın hâlinden ve yaşamdan razı olmasıdır. Sıkıntının aslı, kişinin kendi tercihlerine göre olayları yönlendirmek istemesidir. Oysa tecellinin ortağı yoktur. Bu nedenle tecelliden elem ya da keyif duymak benliğin ve duyguların ona ortak olma arzusundan başka bir şey değildir. Hakikati arayan ancak algıladığını bulur. Algılayanın varlığı algılamanın önündeki en büyük engeldir.

Kim sırrını açıklarsa onu bir suret ve ifade ile sınırlandırmış olur. Ârif odur ki mânâyı özünde yaşar ve onu hiçbir renk ve söyleşi ile kayıt altına almaz. Sükûtun güzelliği ve akıcılığı hiçbir laf kalabalığıyla donuk ve yeknesak değildir. Hakiki sohbet gönülde sessizce yapılanıdır, topluca sesli olanı değil.

Ne var ki bülbülü susturmak mümkün mü? Dile gelmeyen sevgi sahibi için ızdırab olur. Dile gelen sevgi bülbül için sınav olur. Güzel olanın güzelliğini dile getirmesine gerek yoktur. Meziyetlerin bilinip tanınmıyorsa sıkıntı da artıyor demektir. Yok olanın yokluğundan gayri bir şeyi bilinmez.

Bütün mânâlar sadakat içinde tadılarak yaşanılır. Tatlar lezzete dönüştüğü an sadakate oradan ayrılır. Zirâ, mânâdaki lezzet mânânın hakikatine bir perdedir.

Cahilin özü cehaleti ise ârifin kusuru da bilgisidir. Kimi tablolar var renklerinde ışık yok, hayat yok. Ustasının fırçasından çıkmış resimlerde ise mânâ, renk ve ışık iç içe, gönüller de öyle.

Kiminin gözünden nûr ve hikmet akıyor, belli ki canlı ve muhabbet dolu. Kiminin ki ışısız, ruhsuz bir resim gibi. Oysa ilahi hitâbın muhatabını bulduğu yüce insandır Yâ-sîn. İnsan-ı kâmilî arayan onu özünde bulur. Gönül âlemi gayb âlemidir. Gaybın anahtarları muhabbetullahın elinde.

Gönülden damlalar...(31)

İnsan kendi değerini bilebilseydi, değersiz şeyleri kendisini bilmeye tercih eder miydi? Kişi sevdiğiyle bir olur eğer muhabbeti gerçekse. Sevdiği varlığın huyuna suyuna bürünür, aşk benliğini sarmışsa. Bir şeyin hakikati onun vasıfları yönünden değerlendirilir. Vasıflarına uygun düşmeyen bir yöneliş özdeki hikmete karşı bir direniştir.

Kişinin kendini tanıtımı sözle değil yaptığı işledir. Kendini tanıyanın işi ise kendisi için değildir; asla bir karşılık için değildir.

Herkesin sınavı kendisindeki zıtlık kadardır. O ki zıtlıktan kurtulmuştur birliğin hakikatine varmıştır. Hayır ve şer muhatabını bulmadığı takdirde birer mecazi mânâ olarak kalır. Mânâların imgeden oluşuma dönüşümüdür zuhur ve yaratış.

Her suretin büründüğü bir mânâ vardır. Ruhun görünümü çeşitli mânâlar itibariyledir. Suretler o mânâ mektubuna giydirilen zarf gibidir. Asıl olan mektubun muhtevasıdır. Mânâ, özelliğini ve ismini vasıflarından alır ve her isim kendi talibini bulur.

Baktığında sureti gören mânâyla sıfatı farklı bilir. Hakk'dan gayrını görmeyen isimle cismi bir bilir.

Kimi hâlinin kuludur, kimi de Hakk'ın. Edâ eylediğin namazının, tuttuğun orucunun, verdiğin zekâtının kulu olma! Kim yakınlığı talep ederse kendi hâliyle ilgilenmemelidir. Hâl zamana bağlı bir keyfiyettir. Zamandan ân'ın sonsuzluğuna yönelen için her hâl birdir ve görseldir.

Sevgiliye kavuşma arzusu o özlemi duyanın canlılığına işaret eder. Oysa her arzudan geçmeden benlikten geçilmez.

Senlik-benlik taşıyanların dostlukları perde arkasındandır, birbirlerinin yüzlerini görmezler. Biri diğerine 'artık seninle görüşmeyelim' demişse bu, senlik-benlik durdukça görüşemeyiz demektir. Sen-ben eridikten sonra görmeye mani olan perde aradan kalkacağından, "nereye dönersen O'nun yüzünü görürsün" hükmü zuhura gelir.

Hakk'dan gayrı bir şey yok ki biri diğerine perde olsun. Perde bireyin kendi zannı, kendi bakışıdır. Vehmi kadar nasibini Hakk'dan alır.

Büründüğün her suretin aslı Âdem'den gelir. Özünün hakikatini bilen için her suretin aslı bizzat kendisidir. Olumsuz bir işten sana bir öğüt çıkmışsa o iş senin için olumlu demektir. Kıraç bir tarladan bir ürün yetişmişse o ürün Hakk'ın bir rahmeti demektir.

Aynı güneştir ki kışın insanı ısıtır yazın yakar. Aynı nefistir ki razıysa mutludur dargınsa huzursuz. Dargınlık bulanık sudaki farklılık oyunudur. Benliğinden yıkanıp arınan sâfi suya kavuşur. Özdeki güzelliği görenin halinden razı olmaması düşünülemez. İçi tatlı olanın kendinden gayrına ekşiliği beklenemez. İlahi! Güzelliğini Seninle görmeyi nasibeyle, her zan ve vehmin, düşünce ve idrakin fevkinde, mârifet nûrunla, ilahi hikmetinle, sonsuz rahmetinle.

Gönülden damlalar...(32)

Bir şeyin görünümündeki değişimlerin hepsi birer hükümdür. Her hüküm hükmünü suretler ve fiillerde yürütür. Her hüküm Hakk'a olan bir müşahededir; tecelli mertebelerinde! Kavram ve tariflerden arınmış sayfa, aklığının zerafetini yansıtır ki kalem sahibi zât müşahedesine uygun mânâyı kendinden kendine dile getirsin.

O ak sayfa bil ki senin gönlündür. Yaptığın her mukayese seni tekin teklüğinden ayırır. Her giysiden soyunan için her suretin aslı birdir. Her isim ve mânâ seni kendi sınırlarıyla hapseder; iyi ve kötü, güzel ve çirkin gibi.

Her kavram ve tanımlamadan Hakk'ın zatına sığınan lütfâ mazhar olanın bizzat kendisidir; sevenle-sevilenin, bilenle-bilinenin birliği gibi. Mademki bilenle bilinen ve bilgi özde birdir, orada ortaklık yoktur. Bu nedenle her şeyin hakikatini ancak tek olan Hakk bilir; layık olduğu şekilde özünü, özünün muhabbetini, özün hikmetini.

Bu bilişte bir değişiklik yoktur. Zirâ, "Hakk'ın kelimeleri için bir değişim yoktur." Değişime uğradığını vehmeden kendini Hakk'dan gayrı bir kelime olarak görür. O ki varlığını Hakk'ın kelimesi olarak görür, onun için bir değişim yoktur. Söz konusu varlık için korku ve üzüntü de yoktur. Hakk dilemeden hiç kimse kendi gerçekliğini yaşayamaz, mânânın özüne eremez. Herkes hükme bağlanmış nasibini alır.

Halkın Hakk'ı görmesi kendi hakikatindeki tecelliyi müşahedesi ve varlığın her mertebesinde isim ve sıfatlarına şahit olmasıdır. Bu nedenle muhabbet ehli, her şeyi sevdiğinin gözüyle görür. Her gördüğünde de sevdiğini görür.

Gönülde titreşimini bulduğun, nûruyla özdeşleştiğin her mânâ sende muhabbet yoluyla zuhura gelir; gönüldeki sevginin sâfiyeti ve kabiliyeti nispetinde. Zirâ, herkes kendi sinesindeki sevgilisinin suretine bürünür; onun ahlakıyla ahlaklanır, onun vasıflarını alır.

Sevgi dahil hiçbir tecelli nûru ortaklık kabul etmez; Tekliği diler. Hâl böyle olunca kula fenâ, Rabbe bekâ yakışır. Bir yaprak ağacın dalında durduğu müddetçe diridir. Dalından ayrılığa düşünce kurur. Özden uzaklaşan her şey varlık neşesini yitirir. Özünü Hakk sevgisiyle dolduranın neşesi daimi, varlığı huzurludur. Herkes kendi zannındaki hükme göre değerini bulur. Hüsnüzan sahibi hayrı suizan sahibi şerri bulur. Zannın ötesi yakîndir.

Zorlayıcı zan ve fanteziye davet eden her öğretiyi kişiyi kendinden uzaklaştırır. Ancak düşünce cümbüşünün sustuğu derin sessizlikte Hakk sana senin gönlünden seslenir. Kuşku ve şüphe duyduğun hiçbir haber gerçek değildir. Hakikatin mesajında tam bir güven ve emniyet vardır. Özün sırrını senin dışındaki sözde âlemlerden değil kendi âleminde ara. Onu varsayımlardan değil varlığından bul.

Gönülden damlalar...(33)

Hiçbir karanlık gece yoktur ki sonu aydınlık gündüz olmasın. Hiçbir sabah yoktur ki sonu akşama varmasın. Bir gönül âşık olmadıkça ondaki sevgi nûru dışarı vurmaz. Bir benlik kendinden vazgeçmedikçe ondaki hakikat nûru sırrını aydınlatmaz.

Kişi hangi mânâyı kendisine yakın buluyorsa, o mânânın özelliklerini kendisinde toplar. Ancak, herkes taşıdığı şeyden yararlanamaz. Aksi takdirde her gönül hikmet sahibi olurdu.

İnsanın iç âleminin karanlığı, kendi benliğinin karaltısından ileri gelir. Kıskanıldığına inanan kıskanılacak bir yere vardığını zanneder. Oysa vardığı yer nefsinin aczidir. Benlik şeffaflaştıkça sevgi ve şefkatle yoğrulur. Kasvet ve karaltı yerini aydınlık ve huzura bırakır.

İtham ve yargılama yerini bağışlama ve kucaklamaya, öfke ve kırgınlık yerini ferahlık ve anlayışa bırakır. Zehirlidir diye deryanın reddettiği bir canlı var mıdır?

Ey gönül! Sen sensiz sevginin ne olduğunu bilir misin? Senliksiz sevgide kırılma, gocunma ve küsme var mıdır?

Ne zamanki her şey gözünde yokluğa kavuşur, varlık varlıktan gayrını görmez olur. Kim ki kendi yokluğunu bilerek yaşar, özünü görmeye davetlidir. Seçen ve seçilen bulunduğu müddetçe ayrılık yaşanır. Tercih ve seçim sona erdiğinde teslimiyetin hakikati yaşanır. İnsandan yayılan en güzel koku muhabbet kokusudur, canları sarhoş eden de odur. Gönlü aydınlatan ışık Hakk'ın muhabbet nûrudur.

Gönlü sevgiyle dolanın gözünden nûrlar saçılır. Zirâ göz gönlün titreşimleriyle bakar. Âşıklar muhabbetle bakar. Bilgi mânânın ancak bir suretidir; izi de zihindedir. Zihnindeki bilgisinden gurur duyan, kendi zannına yenik düşer ve yalnız kendi ilminin suretini seyre dalar.

Gönül kapılarını ancak ehline açık bırakalım ve önyargılı olmayalım. Hakk'dan gayrına açılan kapıdan yırtıcı hayvan suretinde giren öfkedir, kızgınlıktır, korkudur. Ne var ki onlar müminin gönlünü mesken edinemez.

Bir varlık ki hem hayrı hem de şerri varlığında barındırır, yaratılışındaki kabiliyetinin unsurlarını sırrında taşır.

Kim Rabbini nasıl tanıyorsa Rabbi de ona öyle muamele eder. Hakk kendini nasıl bildirmeyi dilemişse kulunda öyle tecelli eyler. Hakk'ın mağrifetinde ve tecellisinde Kendi'nden gayrı yoktur. Özülle bir olan gönül, dalından kopmamış yaprak gibi diridir. Hayatietini muhabbetullahtan alır. Özün gayrına yönelen gönül, dalından ayrılan yaprak gibidir; yakînken uzak kalır.

Her vaktin senden bir talebi vardır. Talebi zamanında yerine getiren o vaktin feyzini alır. Her meyve en uygun vakitte tadının doruğundadır. Vaktinde istifade edilmediği takdirde o tat ekşiliğe dönüşür; insan ömrü de öyle!

Azap, kişinin kendisini kahırda tutmasıdır. Her kim başkasına zulmederse o, kendi nefesine zulmediyor demektir. Bu nedenle kimsenin kahrını dileme, Hakk'ın rızasını dile. Zirâ, Hakk ondan razı olursa kötü ahlakı iyi ahlaka dönüşecek demektir. Hayır duanın anlamı budur.

Gönülden damlalar...(34)

Hakk'ın cilvesini nispetsiz bilirim
Bir yıldız kayar bin yıldız doğar

Her nazarı rahmettir Rabbimin
Bir kahrın içinde bin lütuf gizlidir

Her nefeste zikirdedir âlem
Bir can gider bin can gelir

Gönlümün kıblesi muhabbetullahtır benim
Bir fuad gider bin fuad gelir.

Eşsiz deniz nadir bir güzelliği kem gözlerden saklamayı uygun görürse, onun çamurdan bir örtüyle gizlenmesine izin verir. Ancak yetkin bir dalgıç balçıkla örtülü istiridyenin özündeki inciye gönül gözüyle görür; çamurun anlamını bilir. Bilir ki;

Ne çamur incinin sâfiyetini bozar.

Ne inci çamurun varlığına bakar.

Bir mânânın zıddıyla birlikte bulunması o mânânın bütünlüğü içinde anlaşılabilmesi içindir.

Ey sevgili! Hiç kimseden verebileceğinin üstünde bir şey bekleme. Âlemde eksik olan muhabbet değil, o muhabbeti taşıyabilecek gönül genişliğidir.

Takatı kadar sevgi dileyen, muhabbetin değil, kendi çanağının sınırlarını belirtir. Her gönül bir değildir. Muhabbet hiçbir ölçüyle tahditli değildir. Kimi ferd aşkı gönül küpünün hazinesi kadar kabullenir. Kimi ferd gönlünü aşkın sonsuz hazinesinde eritir.

Hoş gör her bireyi, sevgiyi yudumla tartıp biçenleri, dostluğa vefasızlık gösterenleri. Hiç kimse kabiliyetinin üstünde değildir. Sümbülle lale bir değildir.

Herkes herkese yâr olamaz. Dünyayla âhiret bir değıldir. Her ürün kendi toprağında yetişir. Her iş ehlini arar. Bir köşede oturup eylemde bulunmayan birini görürsen bil ki o işin ehli de odur.

Özveride bulunduğuna inanan, henüz benliğini aşmamış olandır. Halk gönlü, kararınca sever; kendisi için sever. Hakk karşılıksız sever, koşulsuz sever; iyi-kötü ayrımı yapmadan sever.

Gel ey Sevgili! Seninle taze bir başlangıç yapalım. Benlik giysilerinden soyunup muhabbet denizine çıplak dalalım;

Ne sen beni gör, ne ben seni!

Sevgi olsun gözümüz, görüşümüz.

Secde edelim sevgiyle gönüllerde.

Secde insanın Rabbi tarafından kabulüdür. Rabbince kabul edilmeyen insan secde edemez. Kul açısından secde bâtıldan Hakk'a yöneliştir.

Âşıkların secdesi birbirlerinin gönüllerindeki Hakk'ın cemâlinedir. Zirâ her sevginin gerçek muhatabı Zât-ı İlâhidir. Nitekim her sevginin özü O'ndan gelir. O hâlde; gerçek kible gönüldedir. Zirâ, gönül her yönden münezzeh kiblemdir.

Ey dost! Kimin için ne dilerse onu kendin için dilemiş olursun. Güzelliği dile ki güzellik bulasın; huzur ver ki huzur alsın. Üzme sakın sevdiklerini. Kıymeti bilinmeyen 'ân' bir daha ele geçmez.

Gönülden damlalar...(35)

Sen bakınca ben yokluğumu gördüm

Benliğin yokluğunda varlığının rahmetini gördüm.

Sen gelince ben aşkı bildim

Gönüldeki nûrun muhabbetin olduğunu bildim,

Sen sevince ben can buldum

Özümdeki canın Sen olduğunu buldum.

Ey dost! Perdeleri suretlerde arama. Kendi benlik fantezin özüne karşı perdedir. Tekliğin hakikatine varan nefis renklerden arınmıştır.

Ne turkuaz mavisini ne zümrüt yeşili

Ne gönül ağrısı ne mehtabın çağrısı

Şekilden değil bana özden haber ver

Ne gül kokusu ne kabir korkusu

Ne dünya perisi ne cennet hûrisi

Halktan değil bana Hakk'dan haber ver.

Surete bağımlı güzellik gelip geçicidir. Kalıcı olan mânâ güzelliği. Mânâ tarlası gönüldedir. Sevgi tohumu gönülde ekilir. Ten ölür gönül ölmez. İnsanın insana sunabileceği en değerli hediye gönül dostluğudur. Toprak rahmet bekler, gönüller muhabbet. Nefislerin terbiyesini Hakk bilir, halk değil.

Gönle sıkıntı veren her şey sana uygun olmayandır. Gönle huzur veren ise senin için murad edilmiş olandır. Hâle razı olan her mânâda huzuru bulur.

Kusuru kendinden bilmek kendini bilmektir. Kendini kusursuz bilmek haddini bilmemektir. Hiç kimseyi başkalarından duyduğun sözlerle değerlendirme. Kendin gör. Kendin duy. Kendin bil. Bil ki küçümseyip dudak büktüğün her şey bir gün başa gelebilir.

Bütün bir âlem, ne bir gönle değer, ne bir gönle sığar. Ne varsa bil ki hepsi gönülde fazlasıyla var. Gönül âlemlerin kurulup âlemlerin yıkıldığı bir mânâdır. Gönül genişledikçe kucakladıkları da genişler.

Gönüldeki mânâ ilmi bütün ilimlerin özüdür çünkü nasibini Hakk'dan alır, halktan değil. Gerçek ibâdet gönülde yapılır. Suretin ibâdeti ancak bir şekildir. Şekilden mânâyâ geç, suretin nasibini ihmal etme. Yol azığın sevgi olsun. Duymadın mı ki seven sevdiğiyle beraberdir, isterse suretleri ayrı olsun.

Gönül her önüne gelene gösterilecek bir ziynet değildir. Ziynetlerin örtünmesi ziynet sahibinin korunması içindir. Edilgenin örtünmesindeki maksat da budur. Her türlü sıkıntı seni senin için değil kendisi için sevenden gelir. Horlandığına inanan bir sevgili gerçek bir sevgili değildir. Horlanmaya razı olandır sadık âşık. Zirâ o, benliğini sevgilinin sevgisinde eritmiştir. O, sevgiliyle sevgiliyi görür, sevgiliyle sevgiliden duyar. Gayrına kör ve sağırdır.

Gönlü neyle beslersen onun huyunu suyunu alır. Öfkeyle beslenen gönül kindar ve zalim olur. Muhabbetle beslenen gönül için her uzaklık yakın olur.

Gönülden damlalar...(36)

Berzahtasın ey gönül

Zâhirle bâtın âlemde

Âraftasın ey gönül

Sırr-ı Cânan Sende

Her nefes ulvîdir

İnsan-ı kâmilin gözünde

Şahidsin ey gönül

Zât-ı muhabbet sende

Her insan gönlündeki mânâ kadar yük taşır.

Âşık kendinden geçti mi âlemleri taşır.

İhsanı yücelten değer gönüldeki sevgidir.

Sevgi bencilliğe yöneldi mi gönül ağlar.

Nefsin seni yutmasın bir dem dahi

Kaderden yoktur kaçış bir ân dahi

Ruh sevgisiz durmaz bir dem dahi

Bülbül gülsüz olamaz bir ân dahi

Özüne hasret düşsen bir dem dahi

Şikâyet etme gönül bir ân dahi

Zikirsiz geçmesin günün bir dem dahi

Huzurda yoktur hezeyan bir ân dahi

Kendini araya koyduğun her şey de yaratığı,
Kendini aradan çıkardığın her şey de Yaradan'ı bulursun.

Kim uzaklığı dile getirirse onun nasibi uzaklıktır.
Kim yakınlığı dilerse onun gönlü yakındır.
Gönül rehber oldu mu varacağın yer Sevgili'nin yanındır.
Âlemlerin her zerresinde Sevgili'nin didârı var.
Yeter ki O'nun görüşü senin gözünü kaplasın;
Nûru gören nûr olsun.

Selam ver ey güzel Hakk erlerine
Mevlâ muhabbet çeksin sürmeli gözlerine.

Dedim ki; kimlerdir o Hakk'ın erleri?
Dedi ki; Ne aynıdır ne gayrı tecelli güzelleri
Arifin sırrı bâtınında gizlidir.
Seven her gönül bizce sevgilidir.

Bütün âlem mürşit ile dolmuş
Haddini bilen kâmil nerede
Bütün kaplar nefis ile kokmuş
Fâkrını bilen misk-i anber nerede

Bütün canlar laf ile taşmış
Hakk'dan duyan ârif nerede

Aziz varlık aşk ile kaim
Hakk'a âşık mihriban nerede.

Gönülden damlalar...(37)

Ey dost!

Yaşama değer ver dünyaya değer verme
Mânâyâ şahid ol şeikle bağlanma
Sevgiye mağlup olsa da gönül,
Hakk'a teslim ol halka ümid bağlama.

Herkesin rehberi kendi vicdanıdır
O vicdan bil ki kâmilin aklıdır
Evvel ve âhir feyzini Hakk'dan alır.
Âşığın rehberi sırrındaki aşkıdır
O âşk nûrunu mukaddesâtından alır.

Aşk, yakınlığın izharı için yaşanan bir mânâdır. Vesilelerin en güzeli muhabbet ise de varlığından eriyen âşığın izafi benliği tükenince ne umudu, ne korkusu ne de aşkı kalır. Zirâ her üç olguda da varlık kokusu vardır.

Garibin ilmi suret diyarında
sormayın mânâdan illâ hû

Konuğum esma-i hüsnâ konağında
sormayın sırrından illâ hû

Mecnunun ashab-ı aşk mağarasında
sormayın Leylâ'dan illâ hû

Fâniyim Hakk'ın varlığında
sormayın aşktan illâ hû.

İnsanoğlu daima tenkit eder ve eleştirdiği her şeyi bizzat kendisi eyler. İddiası onun zindanıdır. Benliğiyle kendi kendisini kilitler. Gerçekte ise insan her an ziyandadır; gençliği kayıptadır, güzelliği kayıptadır, sıhhati kayıptadır, kazancı kayıptadır, varlığı zaman içinde kayıptadır.

Kaybetmek bu sırrın şiarındandır. Kaybede kaybede fenânın hakikatine varır; görsel varlığının gerçekte hiç mevcut olmadığı hakikatine ererek rüyadan uyanır. Bilir ki Hakk’dan gayrı her şey kayıptadır.

Gel sitem etme kimseye

Âlem kalmaz hiçbir nefse

Gel ziyan etme kendine

Varlık sırrı özünde, özünde.

Gönül bir surete büründü mü görünümünü gönlün hakikatinden alır. Âhiret vücudu odur. Gönül dile geldi mi sahibinin bâtını zâhir olur. Gönül sevdiğinde eridi mi Sevgili gönlün söyleyen dili olur.

Gönlün kabiliyetinde her mânâya ermek, her surete bürünmek vardır. Gönül aydınlık oldu mu sahibinin yüzü de aydınlık olur. Sus ey gönül artık sükût ânı’dır.

Gönülden damlalar...(38)

Asude tut gönlü

Sırr-ı mualla nisyana gelmez.

Özünde kur yuvasını

Zümrüdü anka kafese gelmez.

Ey sevgili! Binbir surete bürünse de hiçbiri gönlün gerçek yüzü değildir. O, belki de kabiliyetlerin yansıdığı nûranî bir levhadır ki, her renk onda zâhir olur. Mânâ özündeki güfteye uygun bir titreşimle âlemde ifadesini bulur. İsim ve sıfat suret rengine boyanır. Suretin mânâyâ perde olması suret açısından mümkün ise, suretin mânânın sırdaşı olması da bir başka açıdan öyledir. Gönül kendi bahçesine döndükçe özün derinliğindeki sırrı keşfeder.

Gönlün sâfiyetini bozan bulanıklık kendini gam ve kedere kaptırmasıdır. Gam ve keder ise nefsin varlık yanılgısıdır. Hakikat yolcusu görsel varlığının yokluğuna yakînen imân ettiği gün, kederden de gamdan da kurtulur. Olup biten her işin hakk olduğunu bilir. Kader programında bir noksanlık aramaz. Kendi zannındaki 'şer' ekseninden azad olup, her şeyin özünün 'hayr' olduğunu bilir. Tıpkı güzel-çirkin ayrımı yapan kişinin aslında, çirkinlik kavramıyla sadece kendi görüşündeki bir noksanlığı dile getirmesini algılaması gibi.

Gönül gözü gam ve keder bulanıklığından arındı mı, bütün gönüllerin kendi gönlü olduğu bilincinde, güzel-çirkin, doğru-yanlış, haklı-haksız, hayr-şer zıtlığından arınır, her şeyin Hakk ve Hakk'ın sâfi güzellik ve hayr olduğuna şahitlik eder.

Mânâ ki suret âleminde kendini duygu ve düşüncelerle izhar eder, en yüce duygu ve düşünceler en saf suretlerdir. Zıtlığından kurtulmuş olan için kötü zan ve düşünce yoktur. Belki güzelliğin cazibesi ve lâtifesi vardır.

O halde başkasının kusuruna öfkelenmek niye? Öfke ve kızgınlık duygusunu harekete geçirmekle sükûn ve huzurdan uzaklaşmanın kişiye yararı ne?

Kaldı ki zan âlemi hayal âlemidir, zıtların görüntü âlemidir, ayrılık âlemidir. Ayrılık mânâ yönünden değil duygu ve düşünce yönünden olup suretlerdeki görüntülerin vesilesidir. Bütün mânâların yansıdığı gönül, her duygu ve düşünceyi potansiyel olarak kendinde bulundurmakla beraber, her birini harekete geçirmek zorunda değildir. Nereye yönelirse sorumluluğu yöneldiği şeydedir. Gönlün olgunluğu, kendisinden yansıyan huzur ve aydınlık nispetindedir.

Her şeyin değeri, ona verilen öneme göre belirlendiğine göre, bakışları değerli bir ferdin gözünde gördüğü her şey değerlidir. Zirâ o, baktığında ancak Hakk'ı görür.

Bilgi çok kıymetli bir hazinedir ancak bilginin uygulamaya konuluşu da en az bilgi kadar önemlidir. Çünkü kâmil kişi bildiğiyle âmil kişidir.

Gönülden damlalar...(39)

Sızlanma gönül sızlanma, her sevda bir gün sona erer. Başlangıcı ve sonu olmayan muhabbet hakikidir. Aşkın kendisi meşakkattir. Seviyorum deyip de sınava girmeyen âşık var mıdır? Sevmek her gönle mukadder olsa da, ölümsüz muhabbet her gönlün erdiği değildir.

Hayvanı yargılama memnu bahçeye girdi diye, Âdemoğlu ayrılık meyvesini yiyince özüne hasret düşmedi mi? Elinde adalet terazisi tutan bir yargıç değilsin sen. Bir top kumaş sevgisin nefsinden üşüyenlerin örtünmesi için.

Varoluş aşk demek, Rahmet demek. Çoğunluğun davrandığı gibi davranma. Kimsenin layığını dileme. Herkese rahmet ve muhabbet dile ki sana da aynısı sunulsun. Âleme dost olursan kendine dost olursun. Âleme düşmanlık beslersen kendini öyle bilirsin. Unutulmayı sevdiğin gün hatırlanırsın. Yokluğunu gördüğün gün var olursun. Gönlünü boşalttığın an gönüller dolusun.

Gerçek muhabbet, içinde bencilliğin bulunmadığı sevgidir. Nefsinin mülkünü teslim edenin ağılığı kalmaz. Nefsine efendiliği lâayık görende tevazu kalmaz. Zirâ o, önderlik yaptığı şeyin kuludur. Ruhu huzura götüren yol dengede tesis edilmiş. Aşırı his ve tepkiler kişiyi sırat köprüsünden aşağı çeker.

Kendini burukluk kafesinin içine sıkıştırma. Gönlü kırıkların 'bir' talibi vardır, bilmez misin? Duygu ve zanlar kişinin ağır yükleri. Nefs hislerle kirpileşir. Dünyevi akıl ise özünü idrakten aciz.

Hislerinin değil ruhunun doygunluğunu ara. Duygular geçici âlemi tanımak için bir vasıta. Ruhun ise kalıcı âlemin kendisi. Ses ve sözün ötesinde huzur var, özgürlük var. Bencil olmayan muhabbetin neşesi var.

Sızlanma gönül sızlanma, her gam ve keder bir gün sona erer. Farklı beklentilerdir bizleri birbirimizden ayrı düşüren, gam ve kedere iten. Ya kişisel beklentiden geç ve Hakk'ın evrensel güzelliğini gör her işte, her belirişte, ya da kendini kapat kendi ürettiğin zan ve sükûtu hayal penceresine.

Bireysellikten evrenselliğe geçişi önleyen nedir, his ve bencil düşüncelerden öte? Nefsin her şeyle özdeşleşme yeteneği var. Ne olduğunun bilinmesi için, ne olunmadığının idraki gerek. Olumsuzluk reddedilmeden olumluluk belirir mi? Çirkinlik reddedilmeden güzellik görünür mü?

Varlık her an yeni bir oluş ve yeni bir yöneliş içinde. Bu oluş ve yönelişte senin yerin nerede? İçinde salt sevginin bulunmadığı bir yaradılış mümkün müdür? Özünde her mânânın bulunmadığı bir yetkinlik, yetkinlik midir?

Sekiz cennet sekiz yöneliştir huzura. Hiçbir düşüncenin, hiçbir hissin varamayacağı, ne varlığın ne yokluğun içindedir senin gerçeğin. Tanımlama özünü hiçbir şeyle hürsün sen. Nefsini zıtlardan arındırdın mı sâfi muhabbettir senin gerçeğin.

Gönülden damlalar...(40)

Kötülük kötülükle defedilemez.

İyiliktir her fenalığın ilacı.

Olumsuzluk olumsuzlukla yenilemez.

Aydınlıktır her karanlığın felahı.

Amelsiz bilgelik iğreti bir elbise gibidir.

Hakikat işçisi muhabbet hırkası örer.

Bencil kişiye ne giydirirsen kendini çıplak hisseder.

Dikenli bahçeden her yağmurda dikenler yetişir.

Gül bahçesinden her ilişkide muhabbet yükselir.

Nefsine set çekmeyen sellere maruz kalır.

Bağışlamasını bilmeyen kendini azaba bırakır.

Şikâyet edilen her şey elden alınır;

İsterse o, iş olsun, aş olsun, aşk olsun.

Şükredilen her nimet artırılır;

İsterse o, mukadder olarak addolunmasın.

Sertlik, karşısında sertlik görünce efelenir,

yumuşaklık bulunca sakinleşir.

Kimin ne yaptığına değil kendinin ne yaptığına bak. Kişinin en az tanıdığı varlık kendisidir velâkin o herkese kendisini tanıtmaya çalışır.

Ârif olan hayatın verdiklerini kabul eder, ama ondan bir talepte bulunmaz. Âhret için taleplerini yerine getirir ama nefsine bir şey beklemez. Hiçbir şeyin kendisine hükmedememeği kişidir özgür insan.

Bir samimi nedamet bin tevbeden evladır. Bir güzel temenni bin tenkitten yararlıdır. Kime ne dilersen kendine de onu dilemiş olursun. Bir anlık hakikat bin yıldan evladır. Kaldır aradan her sebebi müsebbibi görürsün. Kaldır aradan her ölümlüyü ölümsüzü görürsün.

İnsanda hiç eksilmeyen hazine sevgidir. Sevgisiz bir gönül bal arısız boş kovan gibidir. Gönlüne ne ektiğine itina et; onu bir gün biçecek olan yine sensin.

Zehirle sıvalı kaba hangi suyu koysan zehir olur. Bal kovanına hangi kaşığı çalsan kaşık tatlanır. Kişinin kendi saplantılarıdır kendisini zorlayan, kendi burukluğudur gönül kabını acıya çalan. İlişkilerin incilmesi benliklerin sivriliğindedir. Senlik-benlik dağı aşıldı mı her ilişki muhabbet vadisine iner. Bu yoldaki en büyük zorluk hiçbir gönlü kırmamak, en büyük zaaf her şeye tepki göstermek.

Karşıdakini anlamak istiyorsan kendini aradan çıkar. Hakk'ı bulmak istiyorsan halkı aradan çıkar. Aşırılıklardan dengeye yönelmektedir huzur. Geceyle gündüz senin için birse, mutlu bir kişinin sen ey dost! Zirâ, hem gündüzün hem de gecenin neşesini buldun demektir. O neşe senin gönlünde yerleşik demektir. Gözün gönlün muhabbetle dolsun sen Hakk'ın sevgili kulusun.

Gönülden damlalar...(41)

Ey Sevgili!

Kendini nasıl bilersen âlemi de öyle bilirsin.

Ben seni kendimle bir bilirim

Sen nasıl bilirsin?

Âşık olan aşk aramaz o aşkın kendisidir.

Ârif olan ilim aramaz o hikmetin kendisidir.

İnsan olan misâl aramaz o misâlin kendisidir.

Gerçek dostluk karşılıksızdır.

Çağrıldığında sevgi ve güven veren kişidir dost

Kusura bakmayıp kusuru örten kişidir dost

Aranmasa da arayıp hatır soran kişidir dost

Sevdiğine güvenmeyen sevgi kuru sevdadır

Saygıya dayanmayan her ilişki samandır

Bağımlı olmaktan kurtulduğun her şey senin için üzüntü olmaktan çıkar. Gam ve kederden arınmak için kendini aradan çıkar. Öyle ki geçmiş ve geleceği unut, ân'ı da ver vaktin sahibine.

Geç bu hayal beldesinden beldelerin ötesine. Ne ismin kalsın, ne de izin gaybın ötesinde, ki her an ziyandadır hükmünden kurtulsun insan. Letafet ve muhabbet denizine erdin mi ne varlığa demir at ne de yokluğa. Kalmasın gönülde hiçbir geçici bağ. Gönülün sessizliği gönlün gerçek sesidir.

İmân her olmazı mümkün kılar.

Âşık her gönle muhabbet saçar.

İnanç şalvarda değil candadır.

Hakikat zanda değil Hakk'tadır

Gerçek aydınlık, insanın özüne olan farkındalığıdır.

Farkında insanın hem gündüzü hem de gecesi aydınlıktır. Zirâ, özün kendisi nûrdur. Nûr olan aydınlık aramaz, o nûrun özüdür. Bencilliğin dalgalanmadığı huzur sahilinde yüzer insan-ı kâmil; alınganlığın ve kırgınlığın köpürmediği muhabbet denizinde yüzer.

Gönlünü herkesle paylaşana denir zengin insan. Yalnız sözleriyle değil düşünceleriyle de başkalarının iyiliğini diler iyi insan.

Yalnız sözde değil gönlünde de öyledir kibirsiz insan.

İnsanlara kuşkuyla değil sevgiyle bakar sevecen insan.

Ey güzel Allah'ım!

Ne söylesek söz tükenir

Güzelliğin tükenmez

Nefesler tükenir

Tecellin tükenmez

Bağışla bizleri hangi kullarını kırıp üzdüysek. Bağışla bizleri hangi sebeplerin küreklerini çektiysek. Duyduğumuz gördüğümüz her şey Senden. Sevdiğimiz sevdiğimiz her şey Senden. Gönlümüz özümüz her şey Senden.

Gönülden damlalar...(42)

Benim sessizliğim Senin gerçek söylemin.

Ey dost!

Düşünceler sana gelse de düşüncelere kendini verme. Onları benliğine besleme. Her düşünceden azad olursun. Hayata planlarını dikte etme. Hayatın hazırladıklarını kabul et. Gam ve kederden kurtulursun. Aynı titreşimde olmasan bile kendini kimseden farklı görme. Senlik-benlik oyunundan arınırsın; varlıktaki birliğin mânâsını kendinde bulursun. Hakikati özünün dışında arama; hakikatle bir olursun. Kim ne derse desin inançların istikametinde âmel et; özüyle sözü bir olursun.

Zihnine değil gönlüne yönel. Âlemlerle hemdem olursun. Mazlumu hoş gördüğün gibi zalimi de hoş gör. Zalim olmasa rahmetin mânâsı idrak edilebilir miydi? Güzelliği çirkinliğin yanında bulmaktan korkma; güzelin güzelliği daha da belirginleşir. Güzellik-çirkinlik aynı boyanın farklı görüntüsüdür; bakan kişiye göre rengini değiştirir.

Hakk'ın düzeninde hiçbir eksiklik yok. Noksanlık düzenin mükemmelliğini tanıyamamaktır. Her yer âlimle dolsaydı cahili mumla arardık. Her yer orman olsaydı çölün sessizliğini tanımazdık. İnsanların ölünce uyanmaları boşa değil! Benlik denilen kurgu uyur- gezer bir hayaletten başka bir şey değil.

Başı ve sonu olan her şey bir hayaldir. Kendisinden hoşnut olan, âlemden de hoşnuttur. Özdeki varlığın rahmet olduğunu bilir varlığı tanıyan. Mânânın evrenselliği kendi öz yatağından çıkartılıp kişisellik derelerine akıtıldığında, zihnin zorlayıcı zanları ve eksik algılamaları, senlik-benlik rüzgârlarıyla onu kendi kaynağından uzağa taşıyor.

Oysa bir bütündür insan, her mânâyı zıddıyla birlikte kendinde toplayan. Tek bir vücuttur insan bütün isim ve sıfat nehirlerinde hayatı tadımlayan.

Eşsiz letafettir insan kesafet denizinde sırrını saklayan. Oysa insanı en çok yoran yine kendisidir. Geçmiş ve gelecek beklentisiyle ağır emeller yüklenir insan. Mevcut olanla mutlu olabilseydi, huzuru gönlünde bulurdu bütün yüklerden kurtularak.

Tanıştığın herkese teşekkür et, hayatın paylaşılmasına el verdiği için bu âlemde. Yaşaman gerekenleri yaşadığın için kimseyi suçlama ve yargılama. Hayatın sana seni tanıtmasıdır bütün olaylar.

Hayatı aydınlatanda karartan da kendi gönlün; kendi gönlündür kendine ışık tutan. Gel, tek bir gönül olalım, bütün gönüllerdeki nûra varan. Hayatın değişimleri bizi etkilemesin, biz özümüzde sabit olalım.

Gönülden damlalar... (43)

Ey Sevgili!

Hayat zannettiğin ya da umut ettiğin değil, tadımlayıp deneyimlediğindir ve bir rüyadır gerçekçesine. Bu rüyada içmeye hazır olduğun her zehir bala dönüşür. Kabullendiğin her kayıp kazanca dönüşür. Kaderin getirdiğine karşı çıkmazsan, seni ezemez.

Sevgi insanın ruhundan akar karşısındakinin gönül aynasından yansır. Gözler gönüldekinin şahididir. Kendi hakikatine uzak düşen acı çeker.

Gönül ise hep sevinçlidir. Zirâ o Hakk'la birliktedir. Mutluluk ya da mutsuzluk olayları algılayışımızdan başka bir şey değildir.

Seni özüne kavuşturan her sınav ve acı kaderin şerbetindendir. Ölmeden önce ölmene eşlik eden her olay ve kişi Hakk'ın rahmetindendir.

Görsel benlik kendi zannında kendini araya koyar ve yine kendi zannında kendini aradan çıkarır. Oysa hiç olmamıştır ki varlığı ya da yokluğu söz konusu olsun.

Hayatın bir rüya ya da uyku hâli olması ona karşı bilgisizliğimizdendir. Varlığın hakikatine varan uykudan uyanır.

Mânâyı anlaşılmasız kılan şey onu anlatma çabasıdır. O, yaşanıldığı takdirde sizin için gerçektir. Hâlden hâle geçen görsel benliktir, öz değil. Hakikat hiç değişir mi?

Hiç kimse kimsenin bir kopyası değildir bu âlemde. Her ruh kendi zenginliği içinde kendini dile getirir. Yeter ki Hakk'ın dışında kimsenin kulu olmasın; Kendini yanlış algılamalarla noksan bilmesin. Hakk'ı ancak Hakk bilir. Halkın Hakk'ı algılaması kendi özüyle olan ilişkisi nispetindedir.

Bireyin vardığı derece ne kadar yüce olursa olsun, ondan vazgeçmeden daha yücelere eremez. Zirâ, 'insan her an ziyanda' bulunsun ki nefsinde bir mülk bulundurmasın; Mâlik-ül Mülk özünde her an âmil olsun. Senlik-benlik oyununda rol almak istemiyorsan, seyirci ol. Görüp seyredeceğin her şey beğensen de beğenmesen de zaten olacak olandır.

Sevginin kaynağına ermek istersen herkesi ve her şeyi sevmesini öğrenirsin. Kaybetmeyi kabul edersen kaybedecek bir şeyinin bulunmadığını fark edersin.

En sevdiğin şeyden vazgeçmek ölmeden önce ölmek demek. Bildiğin bilmediğin her şeyden vazgeçmek ölmeden önce ölmek demek. Yaşamdan da ölümden de vazgeçmek ölmeden önce ölmek demek.

Sende senlik kalmayınca

Var olan O'dur O,

Muhabbet gönlü sarınca

Aşk olan O'dur O,

Öz özün olunca

Hakk olan O'dur O.

Gönülden damlalar...(44)

Hiç kimseye zorla bir şey öğretilemez o, yaşaması gerekeni yaşayacaktır. Olayları senlik-benlik gözlüğüyle değerlendirip sebeplere bağlayan ve yaşadıklarının mânâsına varmayan rüyaya doymamış olandır.

Oysa mânâyâ zihinle değil gönülle erilir. Dünyevi akıl ancak kendisi gibi görselliği idrak edebilir. Hangi mânâyı seçersen seç, o mânâyâ uygun yaşa, mânâ sana gelir. Değişik bireyler tarafından farklı boyutlarıyla yaşanılması mânânın zenginliğindedir. Mânâ tarif edilmeye çalışıldığında mânâ olmaktan çıkar bin kavram olur.

Kişi okuyarak mânâ hakkında bir bilgi sahibi olabilir ama okuyarak onu yaşayamaz. Yaşayabilmesi için onu kendinde bulması gerekir, aşk gibi. Hakk'ı yaşamak görselliğin Hakk'da yokluğa ermesiyle gerçekleşir; ölmeden önce ölmek gibi.

Gecenin karanlığı basmadan onun ne olduğu anlaşılmaz. Gün aydınlanmadan gündüzün gerçeği bilinemez. Tabiattaki hiçbir ses insanı rahatsız etmez. Tabiatın titreşimi uyum içindedir zirâ benlik taşımaz. Görsel benlik erimeden nefsin her titreşimi uyumsuz ve huzursuzdur.

Cennetin farkındalık boyutundan dünyanın rüya âlemine inilmesinin mânâsı belki de budur.

Görsel benlik zaman zaman gücünü yitirir, geri çekilir. İlk sınavda heyhat yine dirilir. Ölmeden önce ölmek bu demek değil. Her an doğup her an ölüyorsun nefsinde. Kaç kere kendini gömmen lazım nefsin oyunundan kurtulman için!

Varlığın tatlılığını gönülde bulduysan huzurun rahatlığına erdin demektir. Her işi kendi oluruna bıraktıysan nefsine rol aramaktan çekildin demektir.

Görsel benlik her kavramın peşinden koşuyor ama özünü arayana rastlanılmıyor. Giysiler sembol olmuş ama ârifin giysisi görünmüyor. Her yıl binlerce kurban kesiliyor ama nefisler kurban edilmiyor. Benlikler birbirini suçluyor ama hiçbiri diğerini anlamaya çaba göstermiyor.

Herkes herkese ders vermeye çalışıyor ama yaşanılan mânâyı paylaşmaya niyet eden yok. Herkes sevgiyi sahiplenmeye çalışıyor ama kendini sevgiye teslim eden yok.

Herkes herkesin hayatına yön vermeye çalışıyor oysa hayatın yönlendirilemeyeceğini bilen yok. Acı çeken çok ama acının kaynağını soran yok. Herkes her şeyi biliyor ama kendi sırrını bilen yok. İnsanlar hayattan şikâyetçi ama ölmeden önce ölen yok.

Gönülden damlalar...(45)

Nefsin özelliği her Şeyi kendi sınırları içinde kabullenmesidir. O sınır geçildi mi varlığını güvende hissetmez. Bu nedenle sevgisi de bağımlılığı da suret ve kavramlarla sınırlıdır.

Mânâ denizine açılması için kendinden vazgeçmesi gerekir; ölmeden önce ölmesi! Nitekim ölüm korkusunun ve her türlü acının kaynağı, benliğin kendini sınırlar içinde hapsetmesindedir. İnsanın kendi tepkileridir kendisine acı veren. Senlik-benlik oyununda karşıdaki senden daima bir tepki bekler; seni tepki vermeye davet eder. Özellikle seven sevilen ilişkisinde bu mânâ bütün boyutlarıyla yaşanır.

Karşıdakiinin de kendin gibi varlığın bir görünümü olduğunu bilir, onunla senin gerçekte tek olduğuna erersen tepkiye gerek kalmaz. Çünkü o zaten sensin. Kendi kendine dost olmayan kimseye dost olamaz. Zirâ o, kendini farklı bilir, farklı görür. Görsel benlik kendine dönük bir bakıştır. Varlık ise sonsuz ve sınırsız bakış ve görüştür.

Yerim yok yurdum yok
Mekânsızım ben,
Derdim yok dermanım yok
Kaygısızım ben,
Adım yok lakabım yok
Namsızım ben.

Hakk'ı ancak Hakk görür. Halkın gördüğü şekildir. Kırlangıçların kanat çırpma heyecanı sende olsaydı, hiçbir suret ve kavram senin uçmana mani olamazdı. Uyanış, idrak, yöneliş ve farkındalığın özümsemesidir senin kanatların, ey muhabbet kuşu!

Çektiğin acı seni özüne kavuşturmuşsa, o acı altından da değerlidir yakuttan da. Senin yuvan kendi gönlündür ey zümrüdüanka. Hikmet kendini bilmektir, âlemi bilmek değil.

İsteği de isteksizliği de terk ettim

Senin muradındır maksadım,

Varlığı da yokluğu da terk ettim

Senin rızandır muradım,

Dağda yağınca yağmur serinliği bütün sahillere erişiyor. Yanık gönle erince âşık bütün gönüllere erişiyor. Kolaylık ve zorluk senin davranışına göre isimlenir. Reddettiğin her şey zorluk, kabullendiğin her şey kolaylıktır. Her zorluğun içinde mutlaka kolaylık bulunması bundandır.

Senlik-benlik oyunu bitince Âdem'in Havvâ'sı da gitti demektir. Tevhidin anlamı her iki mânâyı da kendinde bulmaktır.

Raziysan Hakk'ın rızasına

Terk edesin muradını dahi.

Kimininki aşk yolu, kimininki hikmet dolu.

Kim ne derse desin hepsi de Hakk'ın yolu.

Hakk'tır hepsinin hem yolu hem de yolcusu.

Gönülden damlalar...(46)

Gönüldeki sessiz müziği dinle

Varlıkla yokluğun nûru sende.

Duymak istersen özün sırrını

Ölümsüz dostun sesi sende.

Zihin susmadan dilin suskunluğu samimi değildir. Hayal kurmayı bırakmadan benliğin sükûtu mümkün değildir. Gönülde huzura varmadan sükûtun hazzı gerçek değildir.

Hayatı ne kadar zorlaştırıyoruz kendimize ve çevremizdekilere. Kendi gerçekliği içinde yaşam o kadar yalın ve erdemli ki! Kimse diğerrinin hâlini anlayamaz onun yaşadıklarını kendisi tatmadan. Tıpkı birinin diğerrinin rüyasında ne gördüğünü bilmemesi gibi. Meğerkı o insan senlik- benlik rüyasından uyanıp varlığın sırrına ermiş ola.

Aynı varlığın değişik mertebelerdeki bilinç zenginliğini umursamadığımızdan, yönelişlerdeki farklılıklar nedeniyle birbirimize tahammül edemiyoruz. Düşüncelerimizde ve davranışlarımızda kendimize haklılık aramaktan gerçeği göremiyoruz.

Hayata kul olmaktan Hakk'a kulluk yapamıyoruz. Benliklerimizi belirli isim ve sıfatlarla sınırlayıp özümüze varamıyoruz.

Herkesi kendi gibi zanneder dilzar

Her gönlü kendinde bulur dildar.

Elbette Hayr ve şer Hakk'tandır. Olumluluk ve olumsuzluğun yaratıcısı O'dur. Bir başkasına olumlu gelen bize göre olumsuz olabilir. Ya da bunun tam tersi belirebilir. Herkesin bakışına göre aynı mânânın görünümü değişiktir. Hayr ve şer olarak; özde her şey hayrdır.

Bizim tepkimizdir ona isim veren ve farklı gösteren. Mânevi ilişkilerde de bu böyledir. İşler bizim dilediğimiz şekilde ise her şey olumlu ve hayırlıdır. Bozulmuşsa karşımızdaki günah keçisine dönüşür, şerrin sebebi olarak. Oysa tepkinin karşılığı tepkidir. İlle de tepki vermek istiyorsan sevgini göster.

Karşısındakini kırıp geçirerek Hakk'a erildiği hiç görülmüş müdür? Sırat köprüsünün bu âlem olduğunu bilmeyen kaldı mı? Yaşamdaki eylem ve yönelişlerimizin köprüden geçişimizi belirleyen unsur olduğunu öğrenmeyen var mı?

Mânevi miracın zihnin rüya boyutundan gönlün mânâ boyutuna yükselmek olduğunu inkâr eden var mı? Her idrak mertebesinin kendine özgü miracı bulunduğunun söylenmesine gerek var mı? Birbirimizdeki değerleri bulup onları yüceltecek mânâlara yönelmek yerine birbirimizi aşağılayıp küçültmek Hakk'ı aramak mı?

Tepki verildiği sürece program etkisini sürdürür. Tepki sona erdiğinde programın hükmü tamamlanmıştır.

Allah'ım! Öldür bizleri.

Nefsimizde değil, kendinde dirilt her birimizi.

Gönülden damlalar...(47)

Ey benim aziz gönül dostlarım,
Hepinizin sözü mubarektir duyan kulaklara
Hepinizin gönlü mübarektir Hakk'ı arayanlara
Hakk doğruyu söyler, dostlar Hakk'tan söyler.

Âlemin resmi gönülde çizili

Mânâyı görmek için silesin gönülden her resmi.

Zannındır her mânânın perdesi. O, zannına göre olsa da.

Bakışındır her görüşün perdesi. O, her bakışı kavrasa da.

Her zannın ötesine geç.

Her görüşü görene bırak.

Ölümü de unut doğumu da.

Çıplak gel; ne varlık ne de yokluk barındırarak.

Kimse sevmez reddedilmeyi.

Sen reddet ki benliğini.

Ne gamın ne de sevincin kalsın.

Zıtlıkları da terk et kendi zıtlıklarına.

Her talep talibe varlık verir. Bırak ki her işini Hakk yapsın. Sana da yalnızca kulluğun huzuru kalsın. Gönül hiçbir şeyden şikâyetçi, hiçbir şeye talip değilse o gönül azade gönüldür.

Nûrun şekli yoktur sureti de. Gönül fenerinden aydınlık saçar o. Fitili yağla değil aşkla yanar. Ne batıda ne doğuda, ne varlıkta ne yoklukta özün zâtındandır o.

Her birimiz Hakk'ı kendimizde bulduğumuz üzere tanırız; başkalarının anlattığı şekilde değil. Her ne kadar her biri varlığın bir cilvesi olsa da hiçbiri, ne fiziki görünümümüz, ne algıladığımız manevi bedenimiz gerçek varlığımızdır.

Gözler O'nu ihata edemez. İdrake bağlı her vücut dualite dolayısıyla gizli şirk sebebidir; Bir'i birden fazla görmektir. Varlığımız Hakk'ın bir emridir. O emir her mânâyı kendi âleminde kendine bildirir. Emrin emir sahibinden ne aynı ne de gayrı bir varlığı vardır.

Ne doğan ne de doğuran öldürdü beni,

doğum günümde

Ne varlığım kaldı ne yokluğum

kudret elinde,

Bir isimdim evvelde âhirin indinde

ne evvelim kaldı ne âhirim

Evvelle âhir elinde,

Ne gelen var ne giden ân'ın hükmünde

Ziyanda olunca insan zaman kesitinde,

âni da verdim vaktin sahibine,

Ne gören var ne de görülen özün özünde,

sözü de verince sükûtun hizmetine,

kendime erdim kendi gönlümde.

Gönülden damlalar...(48)

Her âşık her mânâyı taşıyamaz.

Özün seni gerçek âşıklara.

Kendi özünün hüviyetini sorgulayan hakikate yönelmiş demektir. Kendini bilip tanımak Hakk'ı arayıp bulmak demektir. Bilinip tanınmayı murad edenin iradesi murad edilenin maksadıyla bütünleşmiştir. Hiçbir boyutta kendisine varlık aramayan bulur Mutlak Varlığı. İsterse o boyut dünyaya isterse âhirete ait olsun. İster maddi isterse manevi bir beden arayışı olsun.

Her vücûd Hakk'ın tekliğine, bölünmez birliğine, doğmamış ve doğurmamış, kendi kendiyile kaim hüviyetine bir perdedir. Görsel varlığı olmayanın ne kederi vardır, ne sevinci, ne bir beklentisi ya da bir bağlantısı, ne de bir tepkisi. Ölüler hâl'den hâl'e dönüşmez. Dünya düşündeki, taleplerden vazgeçmek yetmez ölmeden önce ölmek için. İbadeti kendi sâfiyeti içinde edâ edip âhiretle ilgili özlemleri de terk etmek gerekir, benliğe vücûd veren her mânâyı reddetmek için ki fakruriyetin hakikati olan 'benliğin yokluğunun' tanıklığına varılsın.

Görsel benlik kendini her görüşünde yeni bir beklentiyle doğar, rüya ve zan oyununda. Oysa varlığı olmayan nasıl varlık olsun? Zan ve hayale vücûd arayan, zan ve hayalden nasıl kurtulsun? Kendine kimlik aramaktan vazgeçen bulur gerçek kimliğini; her kimliğin ötesindeki hüviyetini. Bir sanatçının sahnede rol aldığı kimlikle kendini özdeşleştirmesi gibi kendini öyle özdeşleştirir nefis dünya tiyatrosundaki kimliğini.

Öylesine kaptırır ki kendini kurgu âlemindeki rolüne, gerçeği görmeye tahammülü yoktur oyun sahnesinde. Ne var ki kimse Hamlet'i oynamakla Hamlet olmaz. Rüyada kendini film yıldızı görmekle film yıldızı olunmaz. Oyun bittiğinde ancak, sanatçı kendi kendisiyledir. Bilir ki bütün elbiseler gelip geçicidir, bir rol gereğidir.

Her kostüme bürünüp kendini seyredenini ara, kendini bulmak için! Her rüyanın ötesindeki özün özüne ermek için! Her şahid kendi gönlünün şehadetinde Hakk'ı yaşar. Güzelin güzelliğini ancak tadan anlar. İdrake ersen de sakın benliğe geri dönme! Özüne ersen de sakın varlığa bakma! Her bakış görenle-görülen tefrikine götürür. Her zıtlık sana nefsini geri verir.

Sabit dur Hakk'tan gayrı bir varlık bulunmadığı inancında. Sabit dur her olay ve boyutta fâilin tek olduğu hakikatinde. Hiçbir bahçıvan insanın kendisi kadar gayretli olamaz. Gönül bahçesi de öyle!

Bin kitap okunsa erilmeyen yaşanılmayan mânâya. Bin sohbeta katılsa erişilmeyen varlık-yokluk sırrına. Gönüldeki hakikat aşkıdır her aşktan ileri. Ölümlünün aşkı geçici, ölümsüzdür ölümsüzün sevgisi.

Dürüstlüktür her gönlün vazgeçilmez feneri.

Uyur-gezer ölümler kendilerini diri sansa da,

Tek bir Diri var bütün mânâ boyutlarında.

Gönülden damlalar...(49)

Gerçek olmadığını bildiğin bir şey için üzülüp, yine gerçek olmadığını bildiğin bir şey için sevinir misin? Seni duygulandıran bir film seyrederken gözyaşı döküp, eğlendiren bir komedi için gülebiliyorsun. Ancak gördüklerinin gerçek olmadığını da biliyorsun.

Hayatın içinde yaşanan olaylarda öyle! Gerçeklikleri duyguların ve anıların kadar var. Olay önemini ve etkisini yitirince o zaten artık yoktur. Duyguların içinde gizlenmiş buruk bir acı ya da hoş bir anı olarak anımsanır görsel benliğin kayıtlarında. Gerçekte ise var olan kendinsin her duygu ve düşünceden öte; Varlığın özü sensin her mertebede.

Ayna ancak bireyin kendini görmesi için bir vasıtaadır. Kendini bilmesi için değil. Vasıta duygu ve düşüncelerden ne kadar arınmışsa görüntü de o kadar net olur. Ancak hiçbir görüntü senin var olan varlığına varlık katmaz. Çünkü görmek olmak demek değildir; var olanı çeşitli boyutlarıyla tanımak demektir.

Güneşin ışıkları ve günün aydınlığı onun mevcudiyetinin ispatıdır. Kendisinin görülüp görülmemesi varlığı ya da yokluğu için şart değildir. Görülse de görülme de o zaten vardır. Tıpkı rahmetin Hakk'ın varlığına delil olarak özde hissedilmesi gibi. O, yaşanan bir mânâdır, görülüp gösterilecek bir kavram değil. İztırap da öyle; gönül benliğine dönük yaşıyorsa acı çeker. Nefsini Hakk'a teslim etmişse acı biter, çünkü ayrılık kalmamıştır. Benliğinden kopmamış gönül acı nedeniyle iyice bencilleşmişse yeni acıları kendisine davet eder.

Rahmet varlığın her zerresindedir velâkin güç ve kuvveti kendi nefsinde ve karşısındakilerde görür, özün özüne temelli dönüncüye dek.

Rüyadan ve uykudan uyanmak için İskender'in hakikat kılıcıyla benliğin ikilik kördüğümünü kesmek gerekir. Aksi takdirde yaşamdaki her olay, ilişki, duygu ve düşünce düğümü iyice çözülmez hale getirir; her şey kendi zıtlığı içinde o hayali ve görsel düğümde körleşir.

Düğüm gitti mi, acı da keder de temelli gider. Gönlü hâl'den hâl'e getiren gönülde tecelli eyler. Hakk geldi mi bâtil gider; ikilik ebediyen biter. Ne iyi ne kötü, ne güzel ne çirkin, ne pislik ne temizlik kalır. Ne geçmiş ne gelecek, ne mâsiva ne ukbâ, ne kimlik ne kişilik kalır. Ne sevaba ne günaha muhatap varlık kalır.

Ân'daki hakikat gönüldeki tecelliye aittir ancak. Bedenler değil, "her nefis ölümü tadacaktır" şeklinde bildirildi. Her birey izafi benliğin yokluğunun farkındalığına ve hazzına davet edildi. Gönlün geçici bir müddet için kendisinden vazgeçmesi ile nefsin benliğinden ölmesi aynı şey değildir. Geçici olarak kendinden geçen gönül nefsin ilk göz kırpışında hayallerine geri döner. Nefsin ölümünde dönülecek zaman ve mekân kalmamıştır. Nefs sükûta varmışsa Varlığın farkındalığı varlığın kendisidir.

Her boyutun idraki ve daveti farklıdır. Hakk'ın Hakk'a daveti Hakk'ladır.

Gönüldeki hakikat ne ondadır ne bunda

O ancak kendi gönlündedir, kendi ruhunda.

Gönülden damlalar...(50)

Her yükün altına girmek için benliği sırttan atmak lazım. Gel gör ki her gönül aynı hafiflikte değil. Hakk'ın sevdiklerini kıskanıp kimseyle paylaşmadığı şeklinde dile getirilen ifade haksız bir söyleşidir.

Paylaşmayı sevmeyen sevgi benlikli sevgidir. Hakk Tealâ Hz. ise benliksiz, koşulsuz ve karşılıksız sevendir. Bütün ikili temaslarda insanlar ya da hayvanlar arasında olsun ilişkileri bozan şey senlik-benlik çatışması, sevginin sevgilinin ve nimetin paylaşılabilmesidir. Hakk'ın kulunu kulla sınaması da bu anlamda olup senlik-benlik perdesi özün sâfiyetini bulandıran bir tortudur.

Özün özüne ermek için aşkı bencil bir dürtü olmaktan çıkarmak gerekir ki, koşulsuz ve karşılıksız sevginin hakikatine erilsin ve sevgi bir rahmet olarak âleme yayılsın.

Nefsani olmayan muhabbet de acı çekilmez, kederlenilmez. Zirâ, sevgi özde olduğu gibi berrak ve saftır. “Denize boşalan billur gibi. Âlemde yayılan pür nûr gibi.”

Ey sevgili! Hakk'ın emrini aramana gerek yok. Emrin kendisi her an yeni bir iş ve oluşta zaten gerçekleşmektedir. Şahsına mesaj bekleyen nefsine varlık verendir. Onu gayrı, kendini ayrı görendir.

Gönüldeki kalabalıktan kurtulunmadan Bir'in birliği bulunamaz. Maddi ve manevi her beklenti ve bağ benliğe dönük kalabalığın sebebidir. Bedenin tek başına bir yerde kalması kalabalıktan kurtulmak için yeterli değildir. Gönüldeki çanak boşalmadan içine hakikat suyu konulmaz. Zirâ, o zaten doludur.

Korku ve ümit kapıya varıncaya kadardır. Kapıda benliğinden soyunanın korkusu da ümidi de biter. Çünkü zıtları taşıyan varlığını Hakk kapısında teslim etmiştir. Yoluna çıkıp durdurmaya çalışılmazsa kader lokomotifini karşısında ezeceği bir varlık bulamaz.

Her iş oluruna çıkar yeter ki birey yolculuk esnasında oluşacaklara dalıp özünü unutmasın. Bu seyahatte asıl bilinip, gözlenecek olan insanın bizzat kendisidir.

Kendini bilen Hakk'ı bilir. Nasıl ki kendini bulup, bilmek için kendi dışında bir şey gerekli değilse, özde topluca mevcut bütün mânâlar sorgulanan her şeyin cevabını da içinde barındırır. Varlık sırrı kendi özünde başka bir yerde değil! Aradığını bulmuşsan huzur ve sükûnet içinde Hakk'ı Hakk'la yaşarsın. Merakın devam ediyorsa nefsin varlık-yokluk dürtüsünü taşıyor demektir ki zihin irdelemeğe başlayınca gönüldeki huzur bozulur, deniz taşmaya birey köpüğün peşinde koşmaya başlar. Denizdeki köpük kavramlarla sınırlı kayıt altındaki kişisel idraki temsil eder. Kumsala vurmak suretiyle kendisine görsel varlık arar. Benlikli aşkı temsil eden ve mitolojide denizin köpüğünden yaratıldığı söylenen Afrodite gibi. Kumsaldaki sevgi benlikli sevgi olup bireyi dualiteye davet eder. Deryadaki sevgi benliksiz olup bireyi özün özüne davet eder. 'Karışık sudan' yaratılmışlığın mânâsı da budur.

Benliksiz muhabbete varmak için benlikli aşkı tatmak yaratılışın bir cilvesidir. Asıl olan arı suyla hemdem olmaktır ki, kumsaldan denize, senlik-benlikten bir'liğe, zamanın kayıtlarından an'ın hakikatine geçilsin.

Taşan denizde köpük aramak niye

Hakikati bulan döner özün sâfiyetine.

Gönülden damlalar...(51)

Gönül teknesinin bağı olduğu her şey denize açılmasına mânidir. Bağlarından kopmuşsa o zaten engin denizdedir.

Her şey ona nasıl baktığına göre değişir. Eğer baktığında halkı görüyorsan halk Hakk'ı görmene engeldir. Eğer Hakk'ın tecellisini görüyorsan özüne ermene vesiledir. Eğer gören ve görülen kendisiyse suretin hakikati belirlemiştir. Azim ve gayret kendini bilinceye kadardır. "Kulum bana nafilelerle yaklaşır." Gerisi kendiliğinden oluşur. Bireyin gayreti değil ilâhi takdirdir mertebelerdeki mânâları yaşatan. "Ben kulumu sevdiğim an onun gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili olurum."

Hakk'ın kulunu sevmesi kulunda tecelli eylediği sıfatlarla ona sıfat cennetini yaşatmasıdır. "Feryad eden kuluma kurban olayım, kulumun kulluğunda kulluğa varayım." Gönülde yaşanan mânâ zaman ve mekân kayıtlarından bağımsızdır. Zirâ gönül ne varlıkta ne yoklukta o, muhabbetin aydınlattığı tecellidedir.

Birey kendi nefsiyle hesaplaşmayı bitirdiğinde huzur ve sükûna erer. "Hesap sorucu olarak öz benliğin sana yeter." Huzur ve sükûnun sabitliği ne zaman mümkün olur? Bilinmezliğin peşinde koşmayı bırakıp hayal ve fanteziler yerine yalın gerçeği kendi özünde bularak!

Hakk'tan gayri hiçbir şeyin mevcut olmadığını yaşayarak. Nefsine farklı âlemlerde vücut aramayarak. Âlemlerin hepsinin gönlün bir yansıması olduğunun farkına vararak. Her kavram ve tanımlamanın özdeki anka kuşunu avlamaya yönelik zihnin bir tuzakı olduğunu bilerek.

“Şahid olarak Allah kendine yeter” sırrı belirlediğinde şahitlik sıfatını da Zât’ın kendisine mal edip, nefiste hiçbir mülk bulundurmuyarak, ki sıfat cennetinden de Hakk’a Hakk’la dönülsün.

Kim neye imân etmişse imân ettiğinin ne aynı ne de gayrıdır. “Lâ ilâhe” zikri, özü herhangi bir şeyle identife etmemek, onu kayıt altına almamaktır ki Allah’tan maadâ her şey gönülden düşsün. Bu hakikati yaşayanın başka hiçbir şeye gereksinimi yoktur. Hiçbir âlemde kendine vücut aramaz. Zirâ Hakk hepsini kendinde ihata etmekte, hepsine O can vermektedir. Veren dururken verilenin peşinden koşulur mu? Cennet de Cehennem de O’nun halk ettiği değil midir?

Cennet ya da Cehenneme girecek bir vücudun varsa ve o Cennet ve Cehennem sahibinden ayrı bir vücut ise, o birey dualite, ‘gizli şirk’ içinde değil midir?

Hakk’ı kendinden ayrı gören ve nefesine vücut arayan Hakk’da nasıl fâni olsun? O’na kendinde ermeyen O’nunla nasıl bâki olsun?

Hepsinin hakikatini kendi gönlünde ara. Kendi dışında arayacağın her şey seni avundurmaktan öte bir mânâ ifade etmez. Bir âlemden gelip bir başka âleme gitmiyoruz. Kendi gönül penceresinden ne görüyorsan âlem odur. Âlemler olarak bilinen her şey Hakk’ın tecellideki görüntüsüdür. Zirâ Hakk’tan gayrı hiçbir âlem yok. O’nun nûrunun yansımasıdır her mânâ gönül sularında.

Hakk’a ermek Hakk’ı sevmektir.

Hakk aşkıyla Hakk’a dönmektir.

Gönülden damlalar...(52)

Tek bir tecelli var âlemlerde, birden fazla değil.

Tek bir gönül var tecellide, birden fazla değil.

Tek bir ruh var suretlerde, birden fazla değil.

Nefsin yedi hâl'i, yedi mertebesi, yedi görünümü vardır. Bunların yedisi cehennem hâl'ine, yedisi cennet bilincine açılır. Sekizinci cennet her zıtlığın ötesindeki nefs-i sâfiyedir.

Zorluk ya da kolaylık insanın inançlarından doğar. Zor olduğunu düşündüğün şey senin için zordur. Kolay olduğuna inandığın her şey öyledir. Mutlu olduğuna inanıp huzuru kendine davet ediyorsan huzurlu ve mutlu olursun. Mutsuzluğuna inanıyorsan kimse sana yardım edemez. Kendi imanındır sana hâl'i yaşatan.

Gönüldeki sevgi nûrudur âleme sevgiyle baktıran.

Gönül karardı mı her şeye kötümser bakar.

Gönül arındı mı her şeye aşkla bakar.

Gönlü bencillik kanından yıkamadan,

Ona sâfiyet duvağını giydiremezsin.

Alınganlık senlik-benlik perdesidir. Her şeyi farklı görme gafletidir. Gerçek bilgiye, hikmete ulaşmak için bildiklerini terk etmelisin. Dünya imamına desen ki; "gel Allah'a gidelim!" "Canımı vermeye hazırım" diye cevap verir. "Ancak şartım odur ki, öğrendiklerini ve öğrettiklerini unutmalısın!" Bilmem ki ardından kim gelir?

İnsan kavramların kuludur. Öğrenip öğrettiğiyle kendisini kayıt altına alır. Onu terk et denildiğinde benliğini terk et denildiğinin farkında değildir. Can vermeyi bedenden ayrılmak olarak algılar. Ruhun ölümsüzlüğünü kendi dışında arar. Bilgisi ve zanları özüne perdedir.

Kendi bilgisini terk etmeyi imân ve irfânı terk etmek gibi addeder. Ârifin gönlünün huzuru ve sevgisi âleme yayılır. Zirâ onun gönlü bütün gönüllere sessiz ve derinden açılır. Kim ki kendi özünü bulur, bütün gönülleri gönlünde bulur. Kararmış bir gönül bulursa onu da muhabbet nûruyla aydınlatır. Çünkü âlemlerdeki gönlün özü 'bir' dir.

Farklılık, tecelliye yaşayanın kendisini farklı bilme yanılgısıdır. Kendisi ve başkaları olarak tanımladıklarının 'bir' olduğunu özümseyememesidir. Herkesin ve her şeyin suretine bakıp o bakışı gözüne perde yapmasıdır. Eşyanın hakikatine şahit olmamasıdır. Her kim kendi suretini 'ben', karşısındaki sureti 'sen' olarak yaşıyorsa 'tevhidi' yaşamıyor demektir.

Her türlü zorlama ve kavram kargaşasından uzakta rahat bırak kendini kendi hâline. Hakk'ın inayetiyle kendini bulursun özdeki Tek'in tecellisinde.

Küllî nefis tek'tir, büründüğü suret giysilerine aldanıp onu, sen, ben, o diye adlandırmak Hakk mıdır? Ona mürid şuna mürid demek gerçek midir? İsimler tecelli eyleyenin zenginliğidir. İnciden üretilmiş takılara bakıp gerdanlık, küpe, yüzük demek inciye inci olmaktan çıkarmaz. Aranılan arayandan gayrı değildir. Âşık ile mâşuk 'bir'dir. Bu nedenle "nefsini bilen Rabbini bilir" denildi. O halde hakikat dışta değil içte.

İç de dış da birdir, tecelli sahibinin gözünde! Birey, hayalinde programlar kurdukça mevcut olanı okuyamaz. Yaşanan her olay bireyi kendi hakikatine kavuşturmak içindir. Huzursuzluğun nedeni kendini bilmemektir. Özün kendisi sâfi huzur ve sükûnettir. Senlik-benliğin bulunmadığı var oluş mutluluk ve selâmettir.

Gönülden damlalar...(53)

Ey Sevgili! Varlığın ya da yokluğun fark edilmesin

O zaman kendi özünlesin.

Arınmışlık 'fakruriyet'tir. Senlik-benlik kafesinde zapt edilmeyen nefs-i sâfiye var olduğu gibidir. Kirli-temiz zannından da soyunmuştur. Şekil, kavram ve zıtlığın ötesindeki özünde, sâfi huzur ve muhabbettir.

Tanımlanabilen hiçbir mânâ 'fakruriyet' değildir. Gerçek fakir kendi hiçliğini bilmez. Zirâ, hiçliğin tarifi dahi bir kalıp ve renktir. Bu nedenle nûrun rengi yoktur. Her renk bir sembolü ifade eder. Renkler algılamanın çeşnisi olup gören ve görüleni elzem kılar. Ne var ki idrak edilemeyene idrakla erişilmez. Çünkü idrak da gönül penceresindeki bir görüştür. Gören olduğu müddetçe görülen vardır. Gören ve görülen ikileminde öz, renklere bürünmüştür.

Fakruriyet her görüşten, her renkten arınmadır. Özün özü görmesi suretle değil, kendinden kendinedir. Nûrun aydınlığı farkındalığın kendisidir. "Rabbi dağa tecelli ettiğinde baygın düştü" bu mânâyı da dile getirir. Görüş sahibi bayılınca gören ve görülen ikilemi biter. Baygınlık kendi hiçliğinden de arınmaktır. Ne dışta dağdaki tecelliyi, ne de içte benliğindeki hiçliği tanımlamamaktır. Aynadaki görüntü kalkınca ne surette dağ kalır, ne de dağı görecektir bir varlık. "Ne ki gördün, duydun, algıladın o mutlak değildir." Görünen her şey izafidir, mecazidir.

"Nereye dönersen O'nun vechini görürsün" beyanı suretin görünümüne değil, o suretin hakikatine dikkatleri davet eder. Arayan aranılanın kendisidir. Kavramlar ve suretler uyku âleminde belirir.

Zirâ rüyada gören ve görülenler vardır. “İnsanlar uykudadır ölünce uyanırlar” hadisi şerifi bu mânâları da kapsar. Ölümden kasıt senlik-benlik zannından ayılmaktır. Hakikate ‘uyanmak’ öze varmaktır; özün farkındalığında özde var olmaktır.

Hakk’a ermeyi dileyip de ermediğine inananlar, kendi algılamalarınca ‘Hakk’a ermek’ kavramını ve bunun tanımlamasını icad ettiklerinden ve bu hususta yeterince fantezilerle beslendiklerinden nefsin basamaklarında zorlayıcı ve yanıltıcı zan üzerine devridaim ediyorlar. Hakk’a kavuşmayı, kendi dışlarındaki bir varlıkla birliktelik olarak düşünüyorlar. Her zannın ve düşüncenin ötesinde O’nun kendi özlerinde yegâne mevcut olduğunun farkına vardıkları ve özüksedikleri 'an', nefisler huzura ve sükûna kavuşur.

Işığa kendi aydınlığını ondan gayrı kim gösterebilir! Şayet ışık aydınlattığı eşyaya baktığında kendini o şey olarak tanımlarsa, ‘görsel benlik’ şeklinde nefsin kayıtlarına altına alır. Arınmak tanımlamadan tanımlamamaya, hiçliğe çıkmaktır. Hiçlik hiçbir zıtlığın bulunmadığı özgürlüktür. ‘Fakruriyet’in hakikati ve mânâsı budur.

Yalanın peşine takılan o yalandan zevk alandır. Her zevki zevklere terk eden kendi hakikatine varandır. Leylâ’nın hakikatini yaşayan onun suretine bakmaz. Şekildeki görüntüyü Leylâ olarak tanımlamaz zirâ bakışları kavramlara takılıp kaymaz.

Bireyin kendi görüşüdür özünü görmesine yegâne engel. ‘Uykudan uyanmak’ izafi görüşün sınırlandırmasından, sırrındaki sonsuz ve sınırsız farkındalığa geçmektir. Huzura ermek için Hakk’ın inayeti yeter.

Gönülden damlalar...(54)

Hikmet matbu sahifelerde değil gönüldeki sayfadadır. Huzur kendi dışında değil kendi içindedir. O, bil ki ne içte ne dışta, her yerdedir.

Bütün fenerler söndü mü, görülecek bir şey kalmaz deryada. O 'an' kendi hakikatinlesin gönlün nûrunda.

Boşalmış kapta lezzet arama. O ne tatlıdır ne acı, ne artar ne eksilir. Her şeyden boşalmış gönül fakruriyetin huzurunu bilir.

Denizdeki dalgaların kabarmasından, kayalara çarpıp parçalanmasından denizin zarar görmesi mümkün müdür? Ne kadar kuvvetle eserse essin 'hâl fırtınaları', deryanın sabitlik makamı değişmez. Hâl'den Hâl'e dönüşen satıhtaki görünümüdür dalgaların, öz değil.

Nice nehirler dökülse deryaya onun varlığı ne çoğalır, ne azalır. Ne de akıp gelen dereleri, çeşnisi farklıdır diye reddeder. Her şeyi kucaklayıp kavrayan gönül ne yücedir. Kavramlardan özgür gönül ışık gibi lâtiftir. Güneşi görünce çiçekler açar. Aydınlığın huzuru kapanmayı değil farkındalığa açılmayı yaşatır. Kapanan her şey kendi gerçeğini tanımayıp kendinden korkandır. Örtünen taassup, hakikati bir şekil ve normdan ibaret görmektir. İsterse o görüş dinsel bir kostüme bürünsün, isterse dini inkar elbisesi giyinsin. Hiç farketmez. Her ikisi de zannın gardrobundan çıkar.

“Giysini temiz tut” zannın kirinden. “Ey giysilere bürünüp sarınan, kalk” hakikatin yalın aydınlığına. Benliğin ağırlığından kurtulmak 'an' meselesi. Yeter ki hakikati dile, canı gönülden.

Mânâ aleminde Hz. İbrahim'e canını ver denmedi. Canından da daha değerli İsmail'i kurban etmesi bildirildi. Ve bıçak boynu kesmedi. Zirâ o can beden değildir. Bedenden de değerli kendi benliğidir 'koç'un görünümünde.

Nûrun özünde ne benliğinin varlığını ne de yokluğunu buluyorsan, kurban edilecek bir şeyin de kalmadı demektir. O halde, 'kurban' kavramını da kurban eyle, ölümü de kurban eylediğin gibi.

Nûr ile nûr ol her demde! Âlemin her zerresi bir sevgilidir. Zirâ her zerrenin kendisi bir tecellidir. Sebeplere takılan olaylarda nefsine bir rol arar. Sonra da nefsin Callud'una taş atar. Hiçbir rol üstlenmeyen kendi özünde olduğu gibidir. Zirâ, her cilveden azadedir. Fakirin ne varlığı belli ne yokluğu. Ne rengi belli ne renksizliği. Ne senliği belli, ne benliği.

Bir taş atıldıysa o taşı atan fail nefsin değildir. "O taşı 'sen' atmadın!" sen-ben yok, Hakk'tır fail olan varlığın her mertebesinde. Benliğin yok ki kimliğin olsun. Varlığın yok ki varlığın günah olsun. İraden yok ki eylemin sevap olsun. Zıtların tahakkümünden kurtulmanın sırrında ne şeytan vardır ne melek. "Rabbimle öyle bir vaktim vardır ki, o 'an'a ne mürsel peygamber girer, ne melek." Denizdeki farklılık ağdır senlik-benlik zannı. Ağ delindi mi, bütün balıklar deryadadır. O 'ben' dediğinin 'sen' olmadığını görünce hiç şaşırma ey gönül. Asıl şaşılacak şey Ona sen-ben diyebilmen. Ah şu gönül neler söyler. Ne söylerse gönülden söyler.

Gönülden damlalar...(55)

Işığın aydınlattığı eşyada kendi kabiliyetini görmesi gibi, kâmil de kemâlatını görür kemâlat aynasında.

O ayna kendi gönlündür ey Sevgili!

Görselliğini umursayan huzura varamaz. Benlik kendi gölgesinin peşinden koşturur. Gönül, imaj ve suretlerle doluyken ordan görünen de şekil ve kavram olur.

Gönül kendinden geçti mi, boşalan havuza serin sular akıtılır. Sâfiyet şadırvanının sularını muhabbet taşır. Ne varlığı ne yokluğu belli olan gülün kokusu gönüllere yayılır. Güldestedir nefsi kendinden geçiren. Sevgi insanın içindedir. Onun akışını koşullara bağlamak hak değil. Ebedi huzur koşulsuz muhabbetedir, muhabbetin ticaretinde değil.

Nefsini bir kalem gibi yazara teslim edendir hakikate yönelen. Neyin yazıldığını umursamaz benliksiz kalem. Sahifelerde gezinir kimliksiz, hikmet sahibinin dilediği gibi. Ulûhiyetin aynasıdır kalem, feyzini Hakk'tan alır.

Kalem ve gönül bil ki mânâda aynıdır. Akıl nûru gönülden yansıdı mı, aydınlığı hikmet olur kalemden akseden. Zannındaki kavramlara baktıkça özündeki cevheri görmeyip lütûf ve kahırla avunur insan.

Tohum toprağa düşmeden ürün elde edilmez. Varlığın sırrı belirmeden Sûbhanın hikmeti bilinmez. Hakk'a yürümek için ayakla baş şart değil demiş sevgililer. Bedenini değil benliğini göm ki namsız bir şehid olasın. Özüne şahiddir gönül nefsin fakruriyeti içinde.

Bu şhadette ne gören var ne görülen. 'Tek' in kendinden kendine tecellisinde kimdir gören? Kimdir görülen? Kimdir seven? Kimdir sevilen?

Tek bir 'can'dır varlığı birleyen. Tek bir 'an'dır onsekizbin âlem. 'Kalemle öğreten' in gönüldeki feyzini izle. Sûbhanın hikmetini kendi gönlünden dinle. Senlik-benliğin yokluğu olan fakruriyet, nûrun farkındalığında sâfi varlık demektir. Özne ile nesnenin belirmediği varlık, hiç değişmeyen hakikat demektir.

Sureti, şekli olan her şey değişime aittir. Ne var ki her suret ve şekil de O'ndan gayrı değildir. "O ne aynıdır ne de gayrı"nın ifade ettiği mânâ budur. Belki de özdeki derinliği en güzel ifade sâfi sevgidedir.

Seven ve sevilenin belirmediği muhabbetir O.

Her seven ve sevilende sureti muhabbete bürünendir O.

Hem yazandır hem de kalemdir O.

Hem gönüldür hem de gönülde görünendir O.

Hem varlığı hem de yokluğu ihya edendir O.

Varoluş-yokoluş ufkunun ötesinde özgür hakikattir O.

Bireyi okuduğunun dışına çıkararak zan ve yorumlarıdır. İnsan kendi öz benliğini okumaya davetlidir. "Geliniz isteyerek ya da istemeyerek" bu davetin özüdür. Gelen ve gidenin mevcut olmadığı cilvede;

Yoktur mevcut ancak O,

Yoktur ilâh ancak O.

Gönülden damlalar...(56)

Sevgili dedi ki;

Ben gönülsüzüm.

Velâkin her gönülde görünürüm.

Ne bir isimim ne de bir cisim.

Velâkin her isim ve cisimde surete bürünürüm.

Ne âşığım ne mâşuk.

Velâkin her seven ve sevilendeki doyumsuz olguyum.

Özümün mânâ sularında hem mânâ öncesi, hem mânâ, hem de mânâ sonrası vardır. Özümün cilvesinde hem mecnunluk hem leylâlık, özümü bütünüyle özümsemek vardır.

Teslimiyetin hakikatinde hem sarhoşluk hem ayıklık vardır. Hiçbir hâli umursamayanda hakikatin gözlemi vardır. Perdedeki gölgelerin senlik-benlik oyununda hem ceza hem mükâfaat bekleyen vardır. Silüetler perdeden silindi mi gönül ekranında nûrun yalın aklığı vardır.

Oluşan hiçbir işte ne bir kahraman, ne bir sebep vardır. Velâkin her fiilde failin kendisi vardır. Şu âlemin görünümünde her renk kumaş vardır. Velâkin hangi renge boyanırsa boyansın, hepsi iplikten dokunmuştur.

Öncesi nasılsa şimdide öyledir. Şimdi nasılsa sonrası da öyledir. Ağırlığı olmayan, her ağırlığı taşır. Farklılığı kalmayan, her hâli taşır. Söz dikene dönmeden, gönüldeki sessizliğin hikmetini bil. Sözün dikene dönmesi hakikati tartışmaktır. Gönüldeki sessizlik hakikati yaşamaktır. Kulağı olmayan her sözü Hakk'tan işitir. Dili olmayan her sözü Hakk'tan söyler. Hiçbir idrak kendini özümsemekle bir değildir.

Kayıkla gezinmek denize dalmakla bir değildir. Nehirlerin koşuşturması denize varmak için. Gönüllerin susuzluğu özüne dalmak için. Her noksanlık ya da fazlalık zihnin algılamasıdır. Hâlin neyse bil ki ihtiyacın da odur.

Bireyin deneyimlediği mânâyı ancak kendisi bilir. Hiçbir deneyim birbirinin taklidi değildir. Hakikat hiçbir deneyimle tahditli değildir. Sonsuzluk ve sınırsızlık her 'an' yeni bir 'iş' ve görünüşte olmanın gereğidir.

Her 'an' oluşan 'iş' kendiliğinden, hiçbir zorlama olmaksızın gerçekleşen fiildir. Sevmek gibi. O fiili kişisel dürtü ve beklentilerle yorumlamak onun özünü tanımamaktır.

Farklılığa düşmenin sebebi budur. Gelecekle ilgili plan ve programları hayal etmek, yaşamı ertelemek demektir. Hayatı her 'an' olduğu gibi yaşamak, hakikati tanımak demektir. 'An'ın farkında olmak, varlığın farkına varmaktır. 'An'ı sahiplenme yanılgısıdır bireyi 'an'ın dışına iten.

'Ân'da mânâyı yaşarken gösterilen hazımsızlık benliğin göbeğindedir. Mânâdaki diyet gönlü, zorlayıcı zan ve tartışmalarla doyurmamaktır. Özü hatırlamak hiç bir norm ve şekle bağlı değildir. "Ayakta, otururken, yatarken zikrederler" diye mânâyı açıklamış kutsal kitap. Bir gün Hakk'ın dostuna sormuşlar "Hakk'la yaşamı nasıl sürdürüyorsun" diye. Cevap vermiş "Acıkınca yiyor, uykum gelince yatıyorum. An'ın gereğini ân'da edâ ediyorum."

Gönülden damlalar...(57)

Ey gönül! Hayata olumlu bak ki sular tabii haliyle aksın.

Herkes onu özümsediği gibi tatsın.

Kimi onda bir lezzet bulur, tatlıdır o der. Kiminin ağzı acıya çalar, acıdır diye tarif eder. Kimine göre bir davranış doğrudur, güzeldir. Kimine göre aynı davranış egridir, çirkindir. Kim nasıl görürse ona göre öyledir. Yorumları zan sahiplerine bırak. Yaşamı gönülde bulduğun gibi yaşa. Kendi içtenliğiyle, tecelli eylediği gibi.

Ne söylenirse onun zıddı karşısına çıkar. Gönülün sesizliğinde varlığın kendisi var. Kim hangi elbiseyi kendine uygun görürse onu giyinir. Hangi mânâyı davet etmişse kendine onu tadar.

Herkesin zevki kendi gönlünde. Varlığı seyreyle sessizce. Ne yiyip içiyorsan odur bedeninin. Neye niyet etmişsen odur hâlin. Zerre kadar yönelişinin karşılığıdır her işin.

Sabahın güzelliğini güneşle birlikte yaşa. Gün ışığında mehtabı boşuna arama. Hakikat konuşulmaz yaşanır. Kurbağalar karanlıkta bağıırır. Kim neyi zannetmişse zannındakiyle avunur.

Hayal ve görsellik âleminde zannın sohbeti bol olur. Doğada her şey işlevini yorumsuz yürütüyor. Neyini, nedenini tartışan bir canlı gördün mü tabiatta, iddia sahibi benlikten başka?

Deliye sormuşlar; "put nedir?", diye. "Düşündüğün her şey puttur", diye vevap vermiş. Akıllıya sormuşlar; "varlık nedir?", diye. "Düşünüyorum, o halde varım" demiş.

Düşünce dünyaya olan gözlemdir. Bakışlar değıştikçe düşünceler de değışir. Değişime uğrayan hiçbir şey mutlak değildir. Mutlak olan hakikat hiçbir düşünce kalıbına sığmayan ve hiçbir zaman değışmeyen gerçektir.

Kavramlar gönlün kilididir. Kilit kırıldı mı göğüs genişler. Kişi ne kadar bilgisizse o kadar çok konuşur. Çünkü bilgi ihtiyacındadır. Konuşarak ona sahip olunacağını zanneder. Her anlatım kendisini gerçekten uzaklaştırır. Gönül kabı, gereksiz tariflerle doldurulur. Oysa zıtlar birbirinin aynasıdır. Sözdən dönüp sessizliğe dalsa özünde, huzur ve kavramlara sığmayan bilgi ordadır. Bireyin kendi kendine yaptığı baskıyı hiç kimse yapmaz. Görşelliğın önemsenmesi, öz benliğın özgürce yaşanılmamasıdır, sıkıntılarının ana sebebi.

Ey dost! Aradığın her şeyin cevabı kendi gönlünde. Kimsenin zannına kucak açma, kendi zihninin dahil. Huzura ermek istersen hiçbir şeye talip olma, huzur dahil. Âlemdeki bütün gürültü alıp vermektен çıkar.

Sevgiye karşılık bekleme. Onu gönülde koşulsuz bulmadın mı? Derler ki; çatışmanın başladığı yerde paylaşmak biter. Şüphenin başladığı yerde güven biter. Husumetin başladığı yerde aşk biter. Bütün bu oldu- bittiler, senlik-benlik âlemi içindir.

Sâfi muhabbet ve gönül dostluğu her zıtlığın fevkindedir. Gerçek sevginin ne başı ne sonu vardır. Özdeki dostun ancak dostluğu vardır. Ey güzel insan! Sensin o dost, sensin gerçek.

Gönülden damlalar...(58)

İnsanlar sevgiyi ve sevmesini bilmediklerine inanıyorlar. Ne var ki sevginin dualite içindeki deneyimini tadımlıyorlar. Özlerindeki sınırsız ve sonsuz hakikatin sâfi sevgi olduğunun farkına vardıklarında koşulsuz sevgi ve karşılıksız muhabbeti yaşıyorlar.

Deneyimleyen olduğu müddetçe hiçbir şey mutlak değildir. Zirâ, deneyimin kendisi de deneyimleyen gibi geçicidir. Deneyimi gözlemleyen ise failin hüviyetini bilip, deneyimde senlik-benliğe rol vermeyendir, olan bitene tanıklık edendir. Ne mevcudiyet duygusunun bulunduğu ne de yokluğun olduğu bir tanıklık bu. Öyle ki, tanıklık kavramı dahi geçicidir. Hakk'ın Hakk'a tanıklığı kendinden kendinedir.

Nûrun özdeki varlığı huzurdur, kimliksiz.

Mutluluktur sahipsiz. Özgürlüktür zincirsiz.

Huzurun rengi farkındalıktır bîrenk.

Renksizliğin perdesidir her renk.

Ne ayna var ne de aynada bir suret.

Ne zaman var ne de zamana mahkum sireng. (zümrüdüanka)

Kendi icadı olunca zaman, sırrına hasret ziyandadır insan. Âlemdeki her zerre bir devri daim içindedir aşk ile. Nûrun aydınlattığı her şey bir titreşimdir Hakk ile.

Görünmeyenin görünümüdür tecelli, bilinmeyenin bilinirliği. “Gizli bir hazineydim, bilinmeyi diledim” iradesi kendinden kendine muhabbetin cilvesine tanıklık eder. Bilinip tanınmayı murad edenindir kâlemin yazdığı her bir eser. Apaçık bir kitaptır insan-ı ekber gölgesiz nûrun farkındalığında, senlik-benliksiz sevginin çağlayışı olarak.

Şelaleden dökülen sular “ne olacağım ben” demeden kendilerini yardan aşağı bırakırlar. Tek bir damlanın diğerinden farkı yoktur kimliğin yokluğunda. Boyna geçirilmiş bir boyunduruktur, şahsiyetin farklılık zannı.

Karanlığın içinden doğar mehtap. Hiçliğin cevherinden yükselir tevhidin fazileti. Aslı esası renksiz olsa da hangi isme boyanırsa gönül, o renkten görür bütün âlemi.

Işığın kendi aydınlattığı bir şeyi görüp bilmesi için eşyanın yardımına ihtiyacı yoktur. Aydınlığın zuhuru ile o şey görünüp bilinmiş olur. Işık aydınlattığı şeyle beraberdir ama onun aynısı değildir. Işık yoksa eşyanın belirişi de yoktur. Işığın aydınlığı kendi varlığındandır. Işık zuhur etmedikçe eşya zaten yokluktadır. Eşyanın, ışığın zuhurunu dilemiş olması için, onun ışıktan farklı bir mevcudiyetini gerektirir. Oysa yoklukta olanın dilekte bulunacak bir varlığı da yok demektir. “Allah dilemedikçe siz bir şey dileyemezsiniz” bu sırrı açıklar. Şu halde farklı bir varlığı bulunmayanın tercihi de yoktur, dileği de. Hakk’ın bilinip tanınma dileğidir suret ve şekil olarak âlemde görünen. Tecelli nûrunun aydınlığı zuhur etmeden hiçbir şey görülmez, hiçbir mânâ yaşanılmaz. Oluşan her iş O’nun takdiridir.

‘Hiçlik’ tabiriyle ifade edilen mânâ, bireyin kendisini O’ndan farklı bir mevcudiyet gibi tanımlamayı terk edip, şehadete geçmesidir. Ancak bu terk ediş dahi, O’nun dilemesi ile gerçekleşir.

“Allah dilediğine hikmet verir” bu gerçeğin sözcüsüdür. Zirâ, gerçek dileyen ve bireyi özündeki sırra (hikmete) eriştiren O’nun hidâyetidir.

Gönülden damlalar...(59)

Hakikat anlatılamaz. Anlatılan şey gözlemlerinizdir. Gözlemleyen olduğu müddetçe deneyim devam eder. Şahit olunan her şey kalemin mürekkeple yazdığıdır.

Tanıklığın ve gözlemin sona ermesi için yazılanların tek bir noktada toplanması gerek; ilk çıkış noktasında. Zirâ, hepsi o noktadan yola çıkılarak çoğaltılmış ve o noktayı gönüle kalem koymuş. Oysa zuhurun çıkış yeri nokta dahi değil, ne de mürekkebin kendisi. Hiçbir şeyin yazıya dökülmediği ve her şeyin yazılmaya hazır olduğu mânâ denizi. Her isim o mânâyâ işaret eden bir misâl. Ne zanların ne düşüncenin ne de tanımlamaların olduğu 'bilinmeyen hiçlik.' İşte umutsuz, korkusuz uçuş. İşte keder ve sevincin uğramadığı hemşehrisiz belde.

Hakikate ermenin her şeyi bilmekle eşdeğer olduğunu zanneder insan. Kişiliğinden soyunan fakirin kendi fakruriyetini dahi bilmediğini unuttur. Benlik yoksa hatırlanacak bir varlık da yoktur. Tanık yoksa olay da yoktur. Ancak 'hiçliğe' erişen her şey olabilir. Bir şeyler olan kendini o şeyle sınırlandırmış olur. Farkındalık 'birisi' olabilmek değil. Birileri olmaya özentisi benliğin hiçliğinde, gerçeğe şahitliktir ve şahitlik sıfatını da terk etmektir. Zirâ, her sıfat bir varlık gerektirir. Varlık ve yokluk kavramlarından arınanın ne ismi ne de sıfatı vardır. Dereler ve nehirler deryaya vardıklarında onda yok olan vücûdlarına isim ve sıfat aramazlar. Onlar deryayla derya olmuşlardır. Bir insan en yüce mertebeye erdim derse bu beyan, ancak kendisinin vardığına inandığı merteye için geçerli olabilir. Bir başkası için en yüce merteye daha da yüce olabilir.

Başlangıcı olmayan için bir son da yoktur. Yüceliğin ne başı ne de sonu vardır. Renksizliği tanımaz insan. Görsel kişiliğini belirlemesi renklerle. Kimileri kahır boyasına boyanmışlardır. Kimileri lütûf boyasına kanmış, onu sürünmüşlerdir. Hakk'ın boyasıyla kişiliğin boyalarından silinip arınan, azın da azıdır. Öğretiler ve varsayımlarla gelmiş senlik-benlik hülyası öğretilerle gitmektedir âlemden, hüviyetini bilip tanımadan. Kimileri ya dünyanın zevki ve evrenin bilgilerinin peşindedir. Kimileri de âhiretteki yerlerini garantiye almanın ateşiyle tutuşmuşlardır, senlik-benliğe yer olmadığını göremeden.

Çoğunluğun ibâdeti kendi beklentilerinedir. Kutsallığına inandıkları mânâ da kendi zanlarındaki bir kavramdır. Öyle duyup, öyle bellemişlerdir taklidi bilgi ve zorlayıcı zanları. Ellerinden cennet umudu ya da cehennem korkusu alındı mı, kaç gerçekten Hakk'a kulluk eder? Mübarek olduğuna inanılan belirli gecelerin dışında kaç hiç ecir beklemeden gecesini Hakk için ihya eder? Kaç yalın gerçeği öğrenip özümsemek için bildiklerini terk eder?

Taklidi bilgiyi terk etmek, hiç okumamak demek değildir. Niceleri vardır ki hiç okumamışlardır velâkin kendilerini zanlarındaki bilgiden de kurtaramamışlardır. Kursağındaki bilgiyi tasdik etmeyene şüphe ve korkuyla bakar insan. Âleme nasıl bakarsa âlem de öyle görünür, bilmez.

Mânâda sahip olduğuna inandığınız bir şey yoksa kaybedecek bir şeyiniz de yoktur. Özgürlüğün özü budur. Hakikat yazılmış, basılmış ondan ona aktarılan bir kavram değildir. O hiç yazılıp basılmamış, sohbeti ve tarifi olmayan hiçbir şeyin ona misâl olamadığı ve hiçbir misâlin de onsuz olamadığıdır.

Gönülden damlalar...(60)

Gökten inen yağmur bir karşılık beklemiyor. Güneş dünyayı aydınlatırken ışınlarını koşulsuz yolluyor. Sevgi gönüllere kimliksiz ve şekilsiz iniyor. Ancak özünü bilmeyen insan, sevgiyi bencilleştirip onu senlik-benlik ilişkisiyle sınırlı görmek istiyor.

Kimileri su kaynaklarına kendilerince el koyup bir yudum suyu karşılıksız vermiyor. Ticaretinin yapılmadığı hiçbir maddi ve manevi değer kalmamış.

Denizde hiç yüzmemiş olanlar, denizin kendilerini taşıyacağından habersiz, kendi korkularıyla kendilerini batırmaktalar. Ancak güven duygusudur bireyi deryaya teslim ettiren. “Rabbim bana yeter” demek. Öz öze yeter demek. Ne var ki Hakk’ın sofrasına talip çok az. Herkesin doyurulup, ayrılamadığı bir sofraya, bir makam ve gaye var. Kimilerinin gıdası politika, kimilerinininki para. Kimileri ruhsal güçlerin peşinde, ne istediklerini kendileri de bilmiyor. Kimilerinin eğlentisi âhiret ve din sohbeti, mânâyı yaşayan yok. Yiyip içip özendikleri kişiliği doyurmakla meşguller, gönlün sessizliğinde ve benliğin açlığında hakikate yönelen yok.

Sevgiyi de kendi bencilliklerine indirgediklerinden aşkın bir alış-veriş oyunu olduğunu zannediyorlar. Kurallarını da kendi değer ölçüleriyle belirliyorlar. Kurallarına uymayanı en ağır cezaya çaptırmaya hazırlar. Zirâ, her şeyin onlar için bir karşılığı var. Oysa zuhurun her kademesinin özgür sevgi içinde karşılıksız ve koşulsuz mevcudiyetini göremiyorlar.

Kendi zihin ve fantezilerindeki kahramanlara âşık olduklarına inanıp, zanlarındakini bulamayınca sükûtu hayale uğruyorlar. Özlerindeki hakikatin, her suret ve hayalden öte sâfi sevgi olduğunu bilmiyorlar.

Ey gönül! Hem varlığın hem de yokluğun şahidisin. Hakikat mevcudu sardığında kendini bulamaman, hakikatin zatındandır. Kendini bulduğunda, kendin diye tanımlanan senlik-benlik serüvenine görselliğin iadesidir. Senin yokluğunda senden seni seyreden O'dur. Senlik-benlik rüyasında seyre daldığın manzara, benliğinin âlemdeki görünüşüdür. Nefs hangi hâl içindeyse görünen âlem de odur. Nefs hangi kabın içindeyse onu ya kahır ya da lütûf olarak tanımlar. Hangi kapta bulunduğu inanırsa inansın, sâfiyetini bozmayan bil ki arı sudur.

Duygular ve hisler senlik-benlik oyununun ekipmanıdır. Doğan ve ölen, düşünceler ve zanlardır. Ne doğmuş ne de doğurmamışlığın hikmetindensin sen. Kendinle özdeştirdiğin her isim bir kalıptır, isterse o isim çok sevgili ve değerli olsun. O ismin mânâsı belirdikten sonra da yürü ayaksız, başsız, senliksiz, benliksiz, isimsiz, sıfatsız.

Hayatı yorumlamak, ona kendi zannını karıştırma çabasıdır. Oysa yaşam olması gerektiği gibidir. Ne fazla ne eksik. Tanıyacaksan kendini tanı. Özün dışında bilinecek her şey özün perdesidir, bilgi hangi kaynaktan gelirse gelsin. Ancak kendi hakikatine müdrük olana ârif derler. Kendini bilmeyen ve semeri bilgiyle yüklü olana ne dendiği malumdur.

Ey gönül! Kendini bil gayrı hiçbir şey dileme bu yeter. De ki; hikmet kendinden kendine söyler, isimle sıfatın tanıklığına dahi yer yok.

Gönülden damlalar...(61)

Malumdur ki, bir şeyin nefsi o şeyin kabiliyetidir. Kabiliyetine uygun olarak o şeyde mevcudiyet gösteren ve bütün kabiliyetlerin üstünde olan insani boyut hangi manayı deneyimlemeye niyet ederse nefis, o mânâyâ yönelir. Öz, bu deneyimin gözlemleyicisi ve şahididir. “Öz benliğin hesap sorucu olarak sana yeter”, bu tanıklığın mahiyetini açıklar.

Bilinen her şey o şeyin bilgi kabı ile sınırlıdır. Sınırsız ve sonsuz olanı layığıyla bilip, hamd etmek mümkün değildir. Ancak hakikat denizinde yüzerek mânâyı özümseyebiliriz. Denize dalmayanın tanıklığı, tatmadığı şey hakkındaki zannından daha ileri değildir. Kaldı ki deneyimlenen her bir niyet, yeni bir deneyimin davetçisidir. Alınan her bir cevap, yeni bir sorunun başlangıcıdır. Dualitede cilvenin sonu yoktur.

Her şey an içinde gerçekleşmekle beraber, kendini zaman boyutunda algılayan senlik-benlik serüveninin, kendi hakikatine müdrik olması, yine zamana bağlı olmaktadır.

Kaybede kaybede ‘ziyandadır insan’ sırrınca, kaybedecek hiçbir şeyinin olmadığına farkına vardığı an zaman boyutundan çıkar ve 'an'ın şahidliğini de mutlak şahide bırakır. “Bir an için beni nefsimle baş başa bırakma” temennisinin özü budur. Zirâ, deneyimleyen ve gözlemleyen olduğu müddetçe senlik-benlik hayali devam ediyor demektir.

Bir an için benliğinizin kaybolduğuna inanın. Kendinizi herhangi bir isimle tanımlamayın. Hiçbir yorumda bulunmadan ve anlamaya çalışmadan özdeki tecellinin yegâne gerçek olduğunu kabul edin. Duygu ve düşüncelerinizle mânevi bir baskı yapmadan kendinizi özgür bırakın. Gönüldeki varlığın her işi olması gerektiği gibi yapacağına güvenin.

Her işe ve her şeye sevgiyle yaklaşın ama sevgi dâhil hiçbir şeye sahip çıkmayın, zirâ unutmayın ki siz yoksunuz. Gönüldeki bu eşsiz ve Tek Varlığın her kademesinin her zerresinde bulunduğuna inanın. İnsan, hayvan, bitki ve uzaya baktığınızda onların suretlerini değil özlerindeki o Tek Varlığı görün ve unutmayın ki onu gören siz değilsiniz. Zirâ, siz yoksunuz. Size bir soru soran olursa cevabı gönüldeki Varlığa bırakın. O'nun cevabını zihninizde doğru mudur eğri midir diye sorgulamayın. Unutmayın ki siz yoksunuz!

Bütün karmaşa bilgi olarak sahiplendiğimiz ve kullandığımız kelime ve kavramlardan ileri geliyorsa yeni kelime ve sözlerle bu karmaşadan nasıl çıkabiliriz! Benlik kabındaki tortulu suyu boşaltmanın anlamı o kabı yeni kavramlarla doldurmak değildir.

Tek bir kelime bütün kelimelerin yerine geçer. Allah de, o sana yeter. O'nu tariflerle tanımlamaya, sohbetlerle algılamaya çalışırsa, bütün karmaşa o kelimenin örtüsü olarak zuhur eder. Âlemin hâli budur. Mürşid diye peşinde koşturduklarınız sizdeki bir mânânın görüntüsüdür, surete bürünmüş şekliyle. O mânâ sizsiniz! Sizin gönlünüzden yansıyandır her şey. Sevgili diye tanımladığınız her birey yine kendi gönlünüzdeki sevginin zuhurudur surette. “Seven sevdiğinin aynısıdır”, “Seven sevdiğiyile beraberdir”, bu hakikati dile getirir.

Deneyimdeki farklılık duygusudur öze senlik-benlik tuzağı hazırlayan ve zan âleminde nefsine rol biçiren. Bütün bu mânâların gerçek olduğunu kabul edin ve bilin ki hepsi özdeki varlığın birer giysisidir gönül aynasından akseden. “Şahid olarak Allah zâtına yetmez mi!”

Gönülden damlalar...(62)

Ey sevgili! Senin mevcudiyetinde sen Hakk'a tanıksın

Senin yokluğunda Hakk kendine tanıktır.

Farklılığın bulunduğu hâl'de birden fazla şahid, birden fazla varlık bulunduğu yanılığısı vardır. Farklılığın kalmadığı mânâda tek bir varlık vardır.

Entelektüel sohbetin zatlardaki kişiliği daha çok beslemekten öte bir işe yaradığını söylemek pek inandırıcı gelmiyor. Çağımızda hakikati duyup bilen çok insan var. Ancak onu kabullenen çok az.

Özün sırrına gönlün asude ve serin sularında dalınır. Zirâ, gönül bütün mânâları kapsayan sonu başı bulunmayan deryadır. Hakikati özümseyen onun ifade edilebilecek bir şey olmadığını da bilir. Sohbet senlik-benlik serüveninde karşılıklı olarak yapılan bir diyalog olarak algılanır. Hâlbuki o bir monologdur. Söyleyen ve dinleyen birdir; gönülden yansıyan ve dilden çıkan her söz âlemlerin her zerresinden işitilir.

Zihinde beliren her düşünce bir hareket, bir kıpırdanmadır, denizin dalgalanması gibi. Köpüğün denizden farklı bir varlığı yoksa da hareket esnasındaki görünümü dikkatleri dalgadaki suretlere çeker ve hayali kişilikler birer köpük misâli âlemde zuhur eder.

Nefsin farklılık zannından doğan senlik-benlik algılaması idrak mertebesindeki dalgalanmanın sonucudur. Dalganın kaderi denize ait olmaktır. Nefsinde de aynı gerçeği gören için kader sırrı çözülmüş olur. Zirâ kader kendisini farklı gören olduğu müddetçe hükmünü yürütür. Varlığı Hakk'la hakk olanın kaderi de hakkıdır. Dalga mevcudiyet göstermeden önce de deniz vardı, sonra da olacaktır.

Nefs-i sâfiyenin hüviyeti nicedir? Nefs-i emmare zorlayıcı bir zan olmaktan öte nedir? Aynı nefis değil midir ki bir makamdan diğerine intikal eder. Bu akış öze bakışındaki arınmaktan öte başka bir şey midir?

Hakk'ın kendi tecellisidir nefse suret giydiren. Suretin görünümünün zaman ve şekilde sınırlı olması, özün sınırsız ve sonsuz hüviyetine hâlel getirmez. Değişime uğrayan isim ve kişiliklerle, hâllerdir. Hiç değişmeyen ise aynı nefsin bütün mertebelerdeki mevcudiyetidir. “Âdem çamur hâlindeyken ben vardım dedi” yüce peygamber (s.a.v.). Her mevcudiyetten önce var olan Mutlakla Mutlak olan değil midir? “Hz. İbrahim (a.s.) mevcut olmadan ben vardım” dedi Hz. İsa (a.s.). Aynı hakikati zaman kesitinde ve farklı bir surette dile getiren varlık farklı bir varlık mıdır?

Deryanın kendi görüntüsüdür dalga suretindeki her zuhur. Kendi nefsidir bütün cilvenin özü, sözü. Hiçbir mevcudiyetin diğerinden farkı yok, kendi hakikatine yönelen bir bakıştan öte! Öze olan idraktır nefsi makam ve mertebelerde gezdiren; hayali suretlere neşe ve keder elbisesi giydiren. Öz yerine sureti asıl olarak kabul eden uykudadır. Ölümlü olan surettir öz değil! Kendini suretle eş gören, bedeninin ölümünde mezarlıktaki sureti bekler. Özün ölümsüzlüğünü özümseyen aşkla sevgilinin sinesine döner. Şekil ve surete verilen ad seni yanıltmasın ey sevgili; özünün hakikati en yüce mânâdan gayri değil. Çünkü öz birdir ey varlığın neşesi.

Hakikatin hiç tartışılmadan kabul edildiği bir mânâ vardır. O da, Mutlak Varlığın tekliğidir. Her ârif bilir ki, özünde mevcut olan, varlığın her kademesinde tecelli edip görünendir. Şahsiyet denilen sanal varlık hüviyetin ve özün örtüsüdür. Bu gerçeğin dışındaki bütün bilgiler, hâller ve mertebeler onu yaşayanın idrakı mertebesindedir; lütûf ve kahırla hakikatin örtünmesidir. Hikmet odur ki, onu dile getiren, ifade edilen mânâyâ kendisi de tanık olsun, bilgi oradan buradan değil nispetsiz olarak özün kaynağından aktığı gibi gelsin. “Ümmilere içlerinden ayetlerini okuyan O'dur.”

Gönülden damlalar...(63)

Bilginin hikmet içinde yok olduğu bir mânâdır farkındalık; bilen yok, bilinen yok. Yokluğa erenin susuzluğu hissetmesi mümkün müdür? Ârif demiş ki; “ne kadar içsem tecelli denizinden yine de kanmam.” Demek ki bir susayan var. O halde su da var, sâki de var.

Bilinmeyi dileme şuurudur tecelli. Bilen ve bilineni gerekli kılar. Bilen bilgisiyle kendisini sınırlar. Oysa bilmenin sonu yok. Muhabbeti dilemenin şuurudur aşk. Seven ve sevileni gerekli kılar. Seven sevgisiyle aşkını sınırlar. Oysa muhabbetin sonu yok. Hiçbir çirkinliğin ya da güzelliğin hâlini değiştiremediğidir insan-ı kâmil. Kişiliğin bulunmadığı mevcudiyette ne kabul edecek, ne de reddedebilecek bir kimlik var.

Hâllerin hiçbiri hakikat değil. Değişime uğrayan her şey gelip geçici; beden gibi, nam gibi. Ziyandadır insan. Hakikat, dışarıdan ithal edilerek eve taşınacak bir malzeme değil. O, gönül evinde zaten mevcut olan, gönüle indirilen kitap, insanın kendi hakikati. Gönül Yusuf'unu indirildiği senlik-benlik kuyusundan çıkaran O'dur. Görsel varlığına itibar arayan nefs-i emmare, özbenliğini kuyuya atar. O gönül ki bütün tecellinin kâbesidir. Onu, birkaç mânâyâ satandan ne beklenir! Gönül Yusuf'udur sır hazinesinin başında bulunan. O'dur kendi hakikatine sahip çıkan.

Kendini nasıl görüyorsan yaşamdaki yerin de odur. Davranışların da zannındaki kişiliğin eylemleridir. Bir alkolik kendini öyle algılar. Bir denizci varlığında denizi görür. Hepsi bir bakıştır öze kendi gözlemlerince. Hiçbir isim ve sıfat özü sınırlayamaz, onu kavramlar kabına sığdıramaz.

Ne bir sarhoşsun sen, ne de bir ayık. Ne bir âşkınsın, ne de mâşuk. Şuurlu uykudur yaşam. Şuursuz yaşamdır uyku. Uykudan uyanan erişir isimsizliğe; resimsiz, suretsiz hikmete.

Nispetsizlik ve tarifsizliktir amâ. Kimine göre hiçlik, kimi ârife göre boşluk. Kesret (dualite) zindanına hapsetmişler sanki öz benliği. Oysa zindandaki her parmaklık bireyin kendi zannının ürünü.

Farkındalığa rağmen suret ve renklerin görüntüsü âlemden kaybolmuyorsa, tecellinin kendi akışı içinde kendiliğinden gerçekleştiğinin ispatı değil midir? Mademki her şey olması gerektiği gibi geliyor, o halde nerede bir güç, bir şeyi reddedip kabul edecek? Nerede o tercih, tercih edene bir varlık verdirecek? Kimde o kudret, görüntü âleminden mevcudiyete el çektirecek?

Her müdrik kendisi için yazılmış olandan hakkını alacaktır. Varlık kitabını Hakk'a veren Hakk'la bir anılacaktır. İnsanın yükü kendi kimliğidir. Yükten kurtulmak o kimlik bilgisinden arınmaktadır.

Dilek ve şikâyetle kimliğe bağlı kılar âdem kendini. Özünün sırrını bilmekten başka yoktur fakirin ne zenginliği ne de kimliği. Algılama ve görünümdeki farklılıklar nedeniyle birbirlerimizi kırmayalım. Kırdığımız birey bizzat kendimiziz. Kim kime vurmuşsa o kendine vurmuştur. Kim kimi bağışlamışsa o kendini bağışlamıştır. Sanki varcasına acı çekip, sevinç ve acının içinde sarılı bulmak ne cilve, yokluğunun bilincine varmadan farklı bir bireymişçesine!

Gönülden damlalar...(64)

Sayılı nefes olmasa,
Kalmak için bir sebep kalmadı.

Muhabbet özü sarmasa
Vermek için bir gönül kalmadı.

Güneş kendi zâtında yakıcıdır ancak, ışığını yakmak için değil aydınlatmak için âleme gönderir. Kâmil insan da kendi zâtında celâldir, hiçbir benliğe yer vermez ancak, çevresindekilere şefkat ve rahmetle nazar eder, cemâldir. Mevcudiyeti kendisi için değil Hakk'ın tecellisi içindir.

Yusuf'un gönül güzelliğidir yüzüne vuran

Onun nûrudur âleme ışık saçan

Hiçliğini bilenin varlık arama derdi yoktur

Kendini bilenin kimseyle derdi yoktur

Derin denizde dalgalanma yoktur

Emin denizde değişim yoktur

Huzurun içinde benlik yoktur

Hiçbir şeyin peşinde koşmayana her şey kendisi gelir. Âşıkların bağı yoktur. Zirâ, verecek gönülleri yoktur. Dalından düşmesini bilen olgun meyve toprağa erişir; onun yokluk tohumundan yeni bir hayat gelişir. Dalından ayrılmayıp kuruyan meyvenin tohumu ancak bir başkasının eliyle toprağa ekilir.

Cahilin bilgisi gurur vesilesidir

Ârif'in bilgisi yokluğunu bilmesidir.

Kim bilgiyi sahiplenmeyi isterse bilgi onun sahibi olur.

Benlik kendi bilgisinin kölesidir. Benlik gitti mi bilgi de gider.

Çocuklar için her şey bir oyundur. Her şeyin oyun olduğunu bilmeyen yok. Velâkin kendinin oyuncu olduğunu zanneden çok. Yönetmeni de, oyuncusu da, seyircisi de tektir bu cilvenin.

Bencil olmayan öz benlik bilir kendi hakikatini. Bencillikten ayrılamayan oynar dualite oyununu. Sağdakiler ve soldakilerle, öndekilerin nasibi bir midir?

Akıl sahipleri ilimle yol alırlar. Gönül sahipleri muhabbetle yol alırlar. Akıl ve gönülden geçmiş olanlar isimsiz ve sıfatsızdırlar. Yokluğunun kıymetini bilen varlığı incitmez. Varlıkta tekliği gören nefsini yüceltmez. Noksanını bilmek noksansızlığın temelidir. Kendini bilmek bilginin temelidir.

Fatura zenginin önüne konulur. Fakirin hesabını vereceği benliği yoktur. Bildiğiyle amel etmeyen bilmediğinin eline kalır. Sevgiden söz etmeyen sevginin dışında kalır. Gurur kişiyi karlı yolda bırakır.

Yardım dileyenin tekerleğine zincir takılır. Herkesi seven tek bir gönül vardır; o da gönlünü terk etmiş olandır. Kimseye akıl öğretmeyen akıllı olandır. Herkese değer veren değerli olandır. Her gönül kendi sırrından söyler. Sırrın sırrına eren sükût eyler. Hamdolsun Allah'a, hikmet ve hüküm sahibi Subhana.

Gönülden damlalar...(65)

Sözlerin bulunmadığı mânâ daha derin

Sesin duyulmadığı müzik daha içten

Benliğin olmadığı âlem daha geniş

Dalgalar mı yunuslardan öğrenmişler zıplamasını ya da yunuslar mı dalgalardan, bir an görünüp aynı anda yokluğa dalışları yaşamın cilvesi değil mi?

Ne varılan bir yer var ne de ayrılan bir durak

Dümensiz tekneyi aracısız yönlendiriyor derya.

Kendisine varlık arayan her isim ve sıfat talibi gibi bencil olan her şey, hem kendine hem de karşısındakine acı veriyor.

Her ölümlü suret kalıcı aşkın peşinde, sevdiğinde sevgisini, ölümsüzleştirmek istiyor. Oysa hem suretinin hem de sevgili olarak tanımlanan rüyanın geçici niteliğini biliyor, ama yine de vazgeçemiyor.

Vazgeçemediği nedir, görsel benliğinden öte! Arzu edilen ve düşünülebilen her şey görsel. Mutlak Varlık ise hiçbir idraka ve lezzete sığmıyor.

Hayatı tanıyan hayatı sorgulamaz. Sorgulanan kavram bireyin kendi algılamasıdır. Kendini tanımlamaya meftun olan benlik neyle özdeş görürse kendini, o şey olduğuna vehmedip kendi vehminin esiri oluyor. Güzelliğin kendisi olduğunu göremeden, hayalindeki güzelliklerin peşinden koşturuyor. Ölümsüzlüğün özünde olduğunu bilmeden, ölümlü hülyaların arkasına takılıyor.

Ne ekerse öz toprağına onun yeşerdiğini bilmiyor. Sevgiye sahiplenildiği takdirde onun adı sadakat oluyor ve sevgili elden gitti mi sadakatsizlik lakabı gidene yapıştırılıyor.

Sevginin ne geçmişin izlerinde, ne de geleceğin hayallerinde hapsolunan özün özgür ifadesi olduğu anlaşılamiyor.

Gurur ve muhabbet birbirlerine olan zıtlıklarında gerçeğe ayna oluyorlar. Gurur bencilliğin, aşk evrenselliğin simgesi. Evrenselliği benliğin dar kalıpları içine sıkıştırma gayreti boşa harcanan bir emek.

İçinde benliğin ve bencilliğin bulunduğu her şey aldaticı. Neşe ve kederde olduğu gibi, her iş ve oluşta benliği arada bulmak gerçek acı.

Kendi fantezileriyle imar ettiği benlik şehrinde, kendi nefesine zulümde ustalaşmış insanoğlu. Zulmün sebebini nefsinde değil, başkaları olarak tanımladıklarında aramaya inandırmış kendisini, farklılığın bulunmadığını bilmeden.

Tepki göstermediği hiçbir söz, hiçbir davranış yok. Kendi tepkisiyle nefsinin bağıyor vehmindeki benliğe. Benliğinin aldığı paya göre de ya mutluluk ya da mutsuzluk olarak ifade ediyor yaşananları.

Oysa hayatın her anı mübarek, her anı hikmet dolu. 'An', içinde benliğin, görselliğin bulunmadığı farkındalık. İbadet yalnızca belirli mekânlarda, belirli zamanlardaki davranış değil, yaşamın her anında, her nefeste, her titreşimde tecelli eden hayatın kendisi.

Benliğini öne çıkaran hiçbir amel ibadet değil; hiçbir sohbet hikmet değil! İbadet, benliğin hiçliğinde varlığı görüp bilmektir. "Ben görmediğime ibadet etmem" dedi gönlün dilinden Hz. Ali. Andaki tecelli sırrın kendisi değil mi! Yoksa mübarek olarak hayal edilen bir put mu var zatlarda!

Gönülden damlalar...(66)

Benlik ötesi varoluş bilincinin evrensel olmadığını bildirmek, sevginin evrensel olmadığını iddia etmek gibidir.

Dualite gözlüğüyle hakikati görüp tarif etme çabası, senlik-benlik ötesi varlığı özünde bulmayanların farklılık giysisidir. Oysa tevhid, farklılık bilincinin iflas ettiği noktadır. Bir şeyin farklı olabilmesi için iki ayrı varlık bulunduğu zannını gerçek olarak kabul etmek gerekir. Keza aynılığı dile getirebilmek için de benzer iki ayrı varlık elzemdir.

Yaşanılan hâllerdeki benzerlikler ya da farklı görünümler, ancak kişiselliğin dar kalıpları içinde kendini ifade eden idrak için geçerlidir. Eşyanın hakikatine şahid olup, ikilikten arınmış olan farkındalığın nezdinde varlık tektir.

Tecellinin bir cilvesi olarak dereler ve nehirler deryaya ulaşınca dek fitratlarının mecrasında kendilerine özgü bayır ve ovalardan koşuştururlar. Denize vardıklarında ise koşu bitmiştir. Ne aynı ne de gayrı mevcudiyet kalmıştır. Senlik-benlik serüveni deryanın içinde tükenmiş, deryayla deryada olmanın farkındalığında kendinden kendine muhabbetin tecellisi hükümran olmuştur.

Bir garip feryadım

duyan yok dinleyen yok,

Görülmeyen bir semâyım

bilen yok bilinen yok,

Bir cevherim dillerde

arayan yok bulan yok,

Bir sevdâyım künhümde

seven yok sevilen yok,

Bir mânâyım nefsimde

eren yok, erilen yok.

Varlığa ne bir şey ekleyebilirsin ne de ondan bir şey eksiltebilirsin.
O halde bu telaş niye!

Kişiselleştirilmiş olan her şey kendi gerçek değerinden saptırılmıştır. 'An' zamana sığmayandır. 'An' takip edilememeyendir. 'An' ifade olunamayandır. Zaman yükünden kurtulan 'an'dadır. Zannın vehminden uyanan 'An'ndadır.

Bir şeyler olduğunu, bir yerlere vardığını birilerine ispat etme gayreti, benliğin hiçliğinin tanınmadığının delilidir. Geçmişin hesabını yaparak fatura hazırlamak hatıralar vasıtasıyla benliği farklı bilme gayretidir.

Rüyalardaki fantezilere yorum aramak benliğin ne kadar önemsendiğinin belirtisidir. Aynı mânâya gönül gözüyle şahid olmak rüya değil farkındalıktır.

Her olayda nefsine haklılık aramak, tecelli edenin tecellisindeki tekliğini görmemektir. Senlik-benliğin gurur ve kibir konağını mesken edinenler benliklerine olan düşkünlüklerinden tecellinin ve sevginin hakikatini yeterince tanımıyorlar. Bu nedenle kırıcı olmaktan sakınmıyorlar. Kırdıklarının kendi öz varlıkları olduğunu göremiyorlar.

Hiç kimse Hakk'ın verdiğini veremez. Zirâ, rahmet karşılıksızdır. Mutlak sevgi tecellinin en özgün ifadesi olup, benliksizdir. Senlik-benlik ötesi muhabbet dünyevi veya uhrevî nefsanî beklentilerin bulunmadığı sâfi sevgi olan muhabbetullahtır. Muhabbetullah öze dönüş nûrudur. Öze dönmek umud ve korkudan silkinmektir. Öze dönmek farklılığa yöneltilen bakışları gönle döndürmektir. Öze dönmek senlik-benlik zannından arınmaktır. Öze dönmek Hakk'a dönmektir.

Gönülden damlalar...(67)

Dedi ki; Rabbî! Zikrin hikmeti nedir?

Dedi ki; “Her kim Beni hangi güzel sıfatlarımla zikrederse Ben de onda zikrettiği sıfatlarımla görünürüm. Her kim Beni kendi canından daha aziz bulursa, Ben de onun canını aziz kılarım.”

Huzur; içinde kişilik dalgalarının çalkalanmadığı sükût denizidir. Gönül gözü muhabbet gözüdür. Gönül gözü, senlik-benliksiz gözlemdir; tarifsiz, nispetsiz, kişisel idrakla kayıt altına alınamayan, kendinden kendine bakıştır.

Ey Dost! Hiçbir şeye değerinin üstünde bir mânâ atfetme. Hayatın akışını engelleyen kendi ürettiğin zanlarındır. Kendisine bağımlı kılan her şey sizi hakikatten alıkoyar. Kapısından ayrılamadığınız her suret size kendi saplantılarınızı ve beklentilerinizi yansıtır.

Yönlendiren ve yönlendirilen ikileminin bulunmadığı farkındalıktır tevhid. Sevginin ispatı sevginin kendisidir. Engin sevgide hiçbir beklenti, serzeniş, taklit, özentisi ve farklılık duygusu yoktur.

Tekliğin güzelliğinde sâfi muhabbetin seyri vardır; tecellinin kendisi vardır. Zan sahibinin kendi inancıyla hakikati görmesine engel teşkil ettiği görüşü kısmen doğrudur. Ancak bu görüş varlığını farklı bir mevcudiyet olarak algılayan için geçerlidir.

Taklidi bilgi hakikatin farkındalığına yöneldiğinde, inancın sureti olan zaman ve mekân algılaması fenâ bulup, inancın hakikati olan teklik (tevhid) şuuru bâki kaldığında, farklılık bilincinin kaybolduğu hiçlikteki inanç, hakikati görmeye engel bir perde olmaktan çıkar, inancın kendisi hakikat olur.

Bir başka deyişle birey görmediğine inanır ki bu, inancın suretidir. “Nereye dönersen O’nun yüzünü görürsün” sırrının aydınlığa çıkmasıyla inanç, kendi hakikatiyle yüzleşir ki, söz mânâyı ifadede aciz kalır.

Tevhid ve muhabbet ağacının altında biat edenlere nefsin farklılık bilincinin fethi müjdelenmiştir. “Geçmiş ve geleceğin günahlarının silinmesi”, zıtlıklarla dolu benliğin ebedi sükûtudur. O sükûtun hakikatinde varlığın farkındalığı vardır. Hamdın hikmeti vardır. “Nefsin kendisine fısıldaması,” geçmiş ve gelecek hayalleridir. Senlik-benliği öne çıkararak her şey boş bir fısıltıdır. O fısıltının sahibidir ‘zanbaz’. Zanlarının hayali ipinde görsel varlığını yürütmeye çalışır. Kişiliğin görselliğinden kopup Hakk’ın ipine sarılan gönül, kendine varlık ve yokluk aramaz.

Hem varlıktan hem de yokluktan arınmamış olan zıtlıkları tadımlar; kayıp-kazanç, sevap-günah, güzel-çirkin gibi. Senlik-benliğin farklılık kulvarında koşturan, yarışta olduğunu zanneder. O, henüz tevhidin billur deryasına kendisini bırakmamıştır. Tevhid deryasının kulvarı yoktur. Yarışanı yoktur. Zirâ, kişilik yoktur.

Terazinin hangi tarafına ağırlığı koyarsan denge bozulur. Her şeye tanımlama gözüyle bakıldığında farklılık belirir. Gönül gözüyle bakıldığında nefse dönük bakış, yerini tevhidin gözlerine bırakır ki, gören ve görülenin, seven ve sevilenin birliğinde sevgiden gayri bir mevcudiyet yoktur.

“Kaldır ki nazarını nefsinden, duyusun Rahmanın sesini özünden” beyiti bu mânâyı dile getirir. Zirâ Rahmanın sesi sâfi sevgidir. Duyanın kimliğinin silindiği özde Hakk’ın sesini tecellinin her zerresinden duymak sevginin kendisidir.

Gönülden damlalar...(68)

Sana bir gönül vermeyi diledim
Senin olmayan gönül, hani nerede?

Sana bir can sunmayı diledim
Sende olmayan can, hani nerede?

Hem gönül hem de can, her şey Sende

Hem varlık hem de yokluk, zâtının ilminde

Senden Sana dönmüş bütün garipler hiçlikte

Aşk yolunda bir fakir gök kubbenin altında mırıldanıp duruyordu. “Artık yağan yağmurlardan kaçmayacağım. Düşen her damlada Sevgilinin busesi var. Gönüllerdeki güzellikleri gösteren her kimse sevgili de O’dur” dedi. “Aşkın estiği gönülden dökülen her damla bir beyit olur. Her beyit Sevgiliye kavuşan bir nefestir” dedi.

“Şu aldanış yerini bahtiyarlık yurduna çevirmek kendi elinde ey sevgili! Madem ki Sevgilinin sevgililerine elem ve keder yok. O çapkının sevgilisi olmayan varlık yok. O hâlde gam şalını örme gafleti niye! Kendini aldatanın kumaşından dokunmuştur elem ve keder. Kendini aradan çıkarmanın örtünecek varlığı hani nerede?” dedi.

Her şeyi görselliğin gözüyle görmektir benlik.

Her şeye benliksiz bir bakıştır evrensellik.

Sessizliğin huzuruna alışık değildir insan. Her boşluğu kendinle doldurmaya çalışır. Kayıt altına almadığı bir an var mıdır? Varsa, bil ki o nefes bahtiyardır. Zirâ o, sen-ben kaydından azat olmuştur.

Ey aziz! Sıkıntılar olmasaydı ferahlığa sebep bulunabilir miydi? İnsan kendini aldattığı müddetçe kimse ona yardım edemez. Kendi özüyle bir oldukça kimsenin yardımına ihtiyacı yoktur.

'Hakikate erişilemeyeceği' sözü doğrudur velâkin hakikat sana erişir zirâ o, zaten özündedir. Ârif olan sırrındaki sırla sırdaş olandır. Sükût hem dilde, hem zihinde, hem de gönüldedir. Şu âlemde sessiz ve isimsiz ol. Adsız garibi kimse önemsemez. Kimliği bilinen her an gözler önündedir. Kirpi, oklarını görünene fırlatır. En derin kuyu kendi gönlündedir. Ferahlatan arı su da muhabbet kabındadır. Şikâyet her güzelliği yok eder. Şükrün açmayacağı kilitli kapı yoktur.

Kişi kendine sahip çıktıkça özgür olamaz. O, kişiliğinin esiridir. Ne kültür, ne keramet, ne iktidar, ne de mal mülktür. İnsanı insani değerlerle buluşturan 'En yüce ahlak' üzere olan candadır Hakk'ın hidayet ve rahmeti.

Şu hâlde sırların peşinde değil güzel ahlakın izinde ol. Sırrındaki cevheri gayrında değil, kendinde ara. En yüce yaratılıştaki zuhur edendir bütün manevi güzellikler. Madem ki her suret aslının özelliklerini taşır, ahlakın en güzeli de sureti Hakk olan insanı kâmildedir.

Hikmet güneşi kimin üzerine doğmuşsa vakdinin sahibi odur. Muhabbet kimin gönlündeysen aşkın muhatabı odur. Tecellinin yapısı dinamiktir. "Her an yeni bir görünüşte" olmanın hikmeti budur. Dini folklorik bir yapıya, ruhsuz örf ve âdete dönüştüren her iş ve söylem statiktir. Slogan ve tariflere hapsedilen olumsuz enerji odur.

Hakk geldi mi bâtıl gider

Aşk geldi mi zıtlık biter.

Gönülden damlalar...(69)

Ey gündüzden de güzel geceden de,
Ey candan da tatlı cihandan da,
Ey âşıkların umudu,
Ey zalimlerin korkusu.

Gönül gönülü çağırır; öz özü.
Nerelerdesin, nicelerdesin ey gönül!

Madem ki indin bu âleme nûrunun sureti renginde
Madem ki erdin kendine kimliğin hiçliği nispetinde
Hayalden de geç, şeylikten de,
Üzümden de geç, pekmezden de,
Deme ki gece mehtaptan vazgeçer mi?
Deme ki güneş doğmadan gün ışırmı?
Güneşin göstermediğini gönül görür.
Dünyanın yeknesaklığından bunalan sözden öze dönsün.
Varlık âleminde yok yoktur.
Sırrın sırrında bilenle-bilinen yoktur.
Her niyet özünde mümkünatı taşır
Her aşk sonunda aslına kavuşur.
Ne ırmaklar akar gönül havuzundan
Ne idraklar aydınlanır mânâ güneşinden.
Muhabbet aynasından seyre dalar sevenler.
Hakk'dan gayrını görmez erenler.
Kaldır gönüllerden hasret perdesini
Sil zihinlerden geçici kimliği.

Gülün terk ettiği dikene kimse gönül vermez.

Dikenine katlanmayan güle el vermez.

Muhabbettir miracının merdiveni

İsmettir gönlünün tahâreti.

Hangi ses vicdanın sesinden daha güçlü!

Hangi seven karşılıksız sevenden daha sevgili!

Âşıklar şahiddir sözlerimize

Âşıkla mâşuğu özünde belle.

Aşkla doldu mu gönül mamur olur

Muhabbet ruhun özüdür, canıdır.

Aynı kelimenin mânâsı onu dile getirene göre değişir.

Aynı olayın algılanışı onu yaşayana göre değişir.

Ey sevgili! Senin leylalığın mecazî.

Benim mecnunluğum ise soluğumdaki ah gibi.

Sevginle nefes alıyor, sevginle nefes veriyorum.

Gönül âlemi sır âlemidir.

Kimse orada ne bulacağını bilemez. Velâkin; gönle ekilen her tohum zerre kadar karşılığını bulur. Ekini sevgi olanın hasadı da sevgi olur. Aldığın her nefes söylenen her laftan daha kutsal. Gönül aydınlığı gün aydınlığından daha ferah.

Muhabbet denizine düşen her düşünce ağırlığınca dibe çöker. Zihnin varlık yükünden kurtulan yüzücüyü derya yüzdürür. Kimliklerin bulunmadığı beldede her kimlik O'nun kimliğidir.

Sözlerin bulunmadığı kitapta her sükût O'nun sözüdür.

2002-2003/KAŞ